

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Darabont-világ Horvátországban

Budapest, július 10.

Horvátországban, Károlyvárosban máától kezdve a bán jóvoltából kormánybiztos ügyel föl a közrendre. A kormánybiztos kiküldésére az adott okot, hogy Károlyváros községtanácsa a bánnal szemben sértően viselkedett, mert arra a hirre, hogy Rauch báró Károlyvárosba készül, a községtanácsosok mind letették a mandátumukat.

A bán kormányzó eszközei közé tehát bevonult ez a szomorú emlékü korcsintézmény. Melesleg jegyezzük meg, hogy odíózus rossz alkalomkor vonult be. Mert még az sem lehet kibívó, hogy valamely elkerülhetetlen országigazgatási szükséglet tette elkerülhetlenné. Károlyváros egész szigorú megrendszabályozása olyan szinezetet visel magán, mintha nem a magyar szupremácia s nem is az állam magasabb érdeke tette volna a bán erélyessé, hanem a személyes boszu és a hirtelen haragvó föllángolás.

Ennek azonban nincsen több jelentősége, minthogy súlyosabbá teszi a báró Rauch Pál beszámíthatóságát. A

súlypont arra esik, hogy akár személyes torzsalkodások, akár országos érdekek miatt történjék a királyi biztosok kiküldése, egyformán jogtalan és törvénytelen. Jogtalan volt itt Magyarország, amikor a Fejérváry-kormány azt remélte, hogy ezen a módon meg tudja törni a nemzeti küzdelemben résztvevő vármegyét. S jogtalan Horvátországban is, ahol most báró Rauch veszi elő a régi darabont rekvizitumokat. A magyar törvény egyáltalában nem ismeri a királyi biztosok intézményét. A magyar alkotmány terén teljesen idegenek ezek a király nevében és közvetlen teljhatalommal rendelkező urak, akik feltett kalappal lépnek be a közgyűlési terembe s szabadon rendelkeznek a katonai karhatalommal. A magyar alkotmány csak olyan hivatalnokokat ismer, akik illetékes fegyelmi hatóságok alá tartoznak s bármi tettükért személyesen felelősek. Negyvennyolcz előtt az osztrák abszolútizmus kedvelt módszere volt, hogy királyi biztosokat küldött a kuruczok vármegyék nyakára. A vármegyék azonban éppen úgy tiltakoztak akkor ez ellen, mint ahogy tiltakoztak ujabban a Fejérváry-kormány fiók-abszolútizmusa alatt. A magyar alkotmány és a magyar kormány közegének nem lehet hivatása az, hogy ezt az intézményt felújítsa s ezzel annak a korábbi alkalmazásait is szankcionálja. A függetlenségi párt szelleme egyenesen ellentmond ennek, s a függetlenségi párt égisze alatt nem lehet abszolútizmussal

kormányozni Szent István birodalmának egy részében sem. Az abszolútizmusból ezen a földön eddig csak az osztrák császári abszolútizmust ismerték, nem szabad eltérni azt, hogy most annak egy külön magyar fajtáját is bevezessék, különösen, amikor az árt és nem használ a magyar érdekeknek.

Rauch Pál báró nagy hibát követett el azzal, hogy Károlyváros ellen az erélyes intézkedésnek ezt a módját választotta, mert ezzel igen erős érvet adott azok kezébe, akik azt állítják, hogy Horvátországban darabont-világ ütött tanyát.

Az egész Rauch uralom különben is veszedelmesen kezd külsőségekben hasonlítani a letűnt Fejérváry korszakhoz. Rauch kormányzata éppen úgy nem tudja megnyerni az ország népének bizalmát, mint ahogy nálunk Fejérváry nem tudta. Odalenn is a tartománygyűlés folytonos elnapolásával és felosztásával dolgoznak. A komolyabb, tekintélyesebb polgárok teljesen távol tartják magukat minden bán ténykedéstől s Rauch báró körül, hogy egészen árván ne maradjon, csupa olyan obskurus elemek csoportosulnak, akikkel szemben minden kétség és óvatos vigyázás jogosult. Letört egzisztenciák, félbemaradt ambíciózus férfiak, éhes és kapzsi népek, eladósodott hivatalnokok. Mind olyan ember, aki szabad prédának tartja vagy a bán kasszáját, vagy a bán befolyását s nagy sietve igyekszik kihasználni a helyzetet

A fekete golyó.

Írta: Benda Jenő.

(Utánnyomás tilos.)

A kaszinó legbensőbb szobájában immár jó fél óra óta együtt ült a vészbíró és nem tudott határozni. Szigorúan elreztelt aítók mögött nyolcz vagy tíz ur tanácskozott itt s a tanácskozás nagyjából csak abból állott, hogy miután valamelyik egy-két szót mondott, jódarabig mindannyian gondolataikba mélyen elmerülve rágták a szivarjuk keserű végét. Vastag bordófüggönyök egészen beárnyalták a gazdagdiszú szobát. Az ünnepies félhomályban pedig az urak lába előtt, a tarka, süppedő szőnyegen egy veszendő becsület forgott. Forgott, forgott szegény becsület, de a sorsa még mindig a legnagyobb mértékben kétséges volt. A nyolcz vagy tíz ur, — nagyjából történelmi nevek viselője, — sehogy sem tudta elvégezni, hogy mit tegyen? Halálos csapást mérjen-e a szőnyegen forgó becsületre, avagy futni hagyja?

Az elnöki előterjesztés meglehetősen határozatlan hangú volt. Inkább csak utalás arra, hogy mennyire kényes és nehéz hivatás az ő helyzetükben az állásfoglalás. A szőnyegen forgó árva becsület egy országos szerepet játszó ember tulajdona. Olyan emberé, aki történelmi név, öröklött vagyon nélkül, a maga erejéből futotta meg a karrierjét s lett a nemzet egyik legelső embere. A nevét ma mindenki ismeri, de ezt a nevet ő maga csinálta. Köztudomás szerint nagyon gazdag ember, de ezt a vagyont ő maga szerezte. Az apja még szegény oláh tanító volt,

aki alázatosan megsüvegelte a szolgabíró. A fiú azonban miniszterek barátja lett, helyet kapott az ország legelőkelőbb kaszinóiban, csupa történelmi név között játszotta az első szerepet — a mai napig. A mai napon a bordó árnyékokban csendesen szivarozó nyolcz-tíz gentleman kötelessége határozni fölötté, hogy vajjon továbbra is játszhatja-e?

Magas, trónformájú, préselt bőrrel borított székben ült az asztalfőn az elnök. Köpezős, pírpos-pozsgás, erőteljes ember, a haja immár egészen ősz volt, de a szeme még mindig ragyogó. Bö, elhanyagolt ruházat csüngött le a tagjairól, kis igyekezettel talán még zsirpecsüket is fedezhetett volna föl rajta az ember. Olvan volt, mint egy falusi kurtanemes, pedig azon kívül, hogy az előkelő kaszinóban elnökölt, tagja volt a főrendiháznak is s ő volt ebben az országban a legnagyobb latifundium birtokosa. Ez az elnök figyelmeztette a többi urat, akik hanyag rendtelenségben ülték körül a zöldposztós asztalt:

— Vigyázzatok urak, mit határoztok! Az egész ország figyelni ezt a mai tanácskozást, annak, amit végzünk, abszolút korrektnek kell lennie. És most kérlek benneteket, mondjátok el a véleményeteket!

Mindenki az asztal vége felé pillantott. Borotvált állat, angolosan nyírt bajúszát simogatva, közönyös nyugalommal ült itt egy magashomlok, aczélösszemű ember. Mindenki azt várta, hogy ő nyilatkozzék először, mivelhogy a patient becsületeknek ez az ur volt a legkülönb szakértője. Ha a tisztakezü, abszolút kifogástalan gentleman fogalmára példa kellett, az ő ne-

vét említették, akinek már a szépapia is ott szerepelt a kaszinó alapítói között. Kinn a másik szobában, a nagy közgyűlési teremben a legszebb, legvilágosabb falrészleten függött ennek az ősnak az arcképe, aki egyszersmind a család nagyságának és gazdagságának is megalapítója volt. (Mondják, hogy holmi hadseregszállítások s egyéb állami üzletek közben ragadt e derék férfiu kezébe a családi vagyon, de ez most nem tartozik ede.)

A simára borotvált arcú gentlemann azonban jó darabig nem nyilatkozott. Előbb végigvárta a többiek habozó, kertelő beszédét.

— Ha nem így, akkor úgy . . . A bizonyítékok hézagosak . . . Ki kellene hallgatni őt magát . . . az érdekeltet . . .

Vége a sok bátortalan, óvatos nyilatkozatot félbeszakítva, a simára borotvált arcú gentlemann kezdett el beszélni. Halkan, szenvtelenül hangzott a szava, mintha nem egy eleven ember becsületéről, hanem például a holdlakók erkölcséről dissertálna:

— Urak! — mondotta — én azt hiszem, hogy tiszta a helyzet. Ti bizonyítékokról, az érdekelték kihallgatásáról beszéltek. Mire való ez? Azt ugy-e bár tudjátok, hogy az a pénzüntézet rossz hírű, kétes vállalkozás volt. Ezt mindenki tudta, csak az az ur volt vak, az nem látott semmit? Ha benneteket meghívnak oda igazgatósági tagnak, elfogadjátok-e? Ugy-e hogy nem? Ő elfogadta. Végezetül az igazgatóság ellen üzsora és hamis könyvvezetés címén megindították az eljárást. Ennek az igazgatóságnak ő is tagja. Itt nem lehet habozni. Én a magam részéről nagyon szeretem a feltörekvő, a maguk erejéből boldoguló embereket,

arra, hogy a maga érdekét a zavarosból kihalássza.

Ilyen emberekkel nem lehet politikát csinálni, nem lehet egy lelkiismeretlen izgatás által fölzaklatott országot paezifikálni. A darabont-világ a maga martalóc-csapataival és királybiztosaival kudarcot vallott Magyarországon, kudarcot fog vallani Horvátországban is, annál is inkább, mert a bánt körülvevő fekete sereg — jól érthető magánérdekből — úgy sem a béke helyreállításán, hanem a zavaros helyzetet még teljesebb összekuszálásán dolgozik.

Rauch Pálnak — ahelyett, hogy a horvát-magyar megértést megalapozta volna — sikerült elérni, hogy ma ő a leggyűlöltebb ember Horvátországban, annyira, hogy a horvátok, mint a béke főfeltételét, mindenek előtt az ő eltávolítását követelik. Tekintve azt, hogy Rauch báró amugy sem tud egyetlen egy eredményes ténykedést is fölmutatni, úgy látszik, hogy tartós békeért ez nem is lenne nagy ár. Különösen most, amikor a károlyvárosi baklövés még jobban kiélezte a horvátországi ellentéteket.

Ha ez a béke ára, ám távozzék Rauch báró királybiztosaival és zsakmányért portyázó segédhadaival egyetemben s jöjjön olyan ember a helyére, aki mindenekelőtt bizalmat tud kelteni a személye iránt s olyan környezetet állít maga köré, mely egyébre is alkalmas, nemcsak arra, hogy a báni méltóságot kompromittálja.

Budapest, július 10.

A miniszterelnök Ischlben. Ismételtén fölmerült az a hír, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a törvényhozás elnapolása után a napokban Ischlbe utazik, hogy a királynak jelentést tegyen a politikai helyzetről. A kormány környezetéből most azt jelentik, hogy a miniszterelnök csak a jövő hónap elején, tehát négy hét múlva, utazik Ischlbe a királyhoz.

addig, amíg az eszközök tisztességesek. Az e fajta ural azonban, aki a vagyonszerzés módját illetőleg ennyire nem kényes, nem szívesen fogok kezni.

Mély csend követte ezeket a szavakat. Azután szavaztak. Csupa fekete golyó volt az urnában.

A másik szobában, a diszteremben, kaszinótagok, képviselők, újságírók izgatott sokasága várta a döntést. Annak a hírét, hogy a szőnyegen forgó becsület kivégezve a szőnyegen maradt, mély megdöbbenés fogadta. Az emberek elsápadtak, temetési hangulat áradt szét a szobában.

Ekkor lépett ki a másik teremből a simára borotvált arcú gentlemann. Ruganyos, könnyű léptekkel jött, mint ahogy egy bikaviador szokta elhagyni az arénát.

És amint a nagyterembe kilépett, szemtől-szembe találta magával az ő képét. A vagyongyűjtőt. A család-alapítót. Nyomott, kalmár-arcú ember volt ez az ő, hegyesre nyírt korszakállal. Csak az aczélos szemek emlékeztettek rajta az unokára. A gróf megállt egy pillanatra a kép előtt, mintha azt várná, hogy az ő képmása jóváhagyólag bólnison feléje:

— Ezt jól csináltad! Így tesz egy korrekt gentlemann! Büszke vagyok rád!

Am ehelyett álmélkodón látta, hogy a kép hideg, szürke szemével gunyos bizalmaskodással hunyorgat feléje, mintha mondaná:

— Hát nem okos ember voltam, hogy jóelőre összeloptam, összezsoráskodtam neked a pénzt?

Alkudozások a horvátokkal. A horvát-szerb koalíció tagjai és a néppárti képviselők között megindult s csakhamar meghiusult béketárgyalások értelmi szerzője, Zagorác István ma reggel Zágrábról Budapestre érkezett. A hírlapírók kérdésére, mi hozta a fővárosba, azt felelte, hogy magánügyek elintézésére jött. Arra a kérdésre, hoy mit tart Rakovszky Béla nyilatkozatáról, azt felelte, hogy a valóságot ő mondta, ahhoz hozzátenni, vagy abból elvenni valója nincsen s így nem tartja szükségesnek, hogy a néppárti nyilatkozatra észrevételeit megtegye. Zagorác különben a zágrábi „Hrvatska” mai számában újra foglalkozik ezeknek az alkudozásoknak történetével. Leírja, hogy Rakovszky Béla kezdeményezésére ennek lakásán konferencia volt, amelyen Rakovszky kijelentette, hogy ha vele megegyeznek, ő összeköttetései révén a megállapodásokat a többi pártokkal elfogadtatja. Egy óra hosszat beszéltek a kiegyezésről, amikor a horvátok kijelentették, hogy a legsürgősebb báró Rauch alkotmányellenes kormányának megbuktatása. Rakovszkynak azt az ajánlatát, hogy kössenek paktumot a bánnal, nem fogadták el, bárha Rakovszky megígérte, hogy a bán kormányának összes tagjait a horvát-szerb koalíció jelöltjeivel cseréli fel s hogy az összes közös hivatalokban, valamint a vasutakon is a horvát lesz a hivatalos nyelv. A horvátok azonban nyomatékosan kívánták a bán távozását és így az alkudozások eredménytelenül megszakadtak.

Eszéken a községtanács mai közgyűlésén, amelyen báró Rajacic főispán kineveztetése óta első ízben elnökölt, dr. Pinterovic képviselő, községi tanácsos a saját, valamint párthívei nevében kijelentette, hogy tiltakozik a nem horvátországi születésű báró Rajacic főispáná történet kineveztetése ellen. Egyben tiltakozik Wekerle miniszterelnöknek az országgyűlésen nyílt ülésen tett azon kijelentése ellen, amely szerint a horvát bán exponense a magyar kormány. Báró Rajacic kijelentette, hogy nem hajlandó e tiltakozásra reflektálni, mert nem akarja belevinni a politikát a községtanács ülésébe. Gyurgyevics Vaso volt tartománygyűlési elnök, községi tanácsos, azt javasolja, hogy a tiltakozás felett térjenek napirendre és azt ne vegyék fel az ülés jegyzőkönyvébe. Buacevic Vaso kijelenti, hogy a községtanács ülésén elhangzott ünnepi jelenlést fel kell venni a jegyzetekbe. Végül 16 szavazattal 12 ellenében elhatározták, hogy a tiltakozást felveszik az ülés jegyzőkönyvébe. Hír szerint a községtanácsot mai politikai tüntetése miatt feloszlatták és a báni kormány egyik hivatalnok a város biztosává nevezteték ki.

A horvát bán utazása. Zágrábról jelentik: Báró Rauch Pál tegnap ismét Otocsácba ment, ahol a közönség viharos lelkesedéssel üdvözölte. Rövid ott tartózkodása után a bán folytatta útját Perusicba. Itt a lakosság viharos zsvívó-kiáltások közben igen szívélyes fogadtatásban részesítette. A bán innen tovább utazott Goszpicba, ahol, midőn délelőtt tizenegy órakor odaérkezett, élénk ovációkkal fogadták. A diszebédnél Vucetic alispán a bánat lelkes beszédében ünnepelte, amelyben figyelmébe ajánlotta a bánnak Lika-Krbavamegye óhajait és szükségleteit. A bán nagy érdeklődéssel vette tudomásul e fejtegetéseket és kijelentette, hogy utazása közben alkalma volt meggyőződni a beszédben elmondottak valóságáról. A bán délután öt órakor élénk rokon-szenves tüntetések közt Zrmanjeba utazott.

Báró Rauch Pál horvát bán ma d. e. Kninbe érkezett, hogy az ottani muzeumban őrzött régi horvát emlékműveket megtekintse. Mialatt a bán a muzeumban időzött, az épület előtt egybegyűlt tömeg tüntetést rendezett ellene, mire báró Rauch a pályaudvar közelében váró automobiljába szállt és a városba hajtott.

Szterényi államtitkár Kossutinál. Szterényi József v. b. t. t. kereskedelemügyi államtitkár — mint már jeleztük — szombaton, e hó 11-én délután a két óra 35 perczkor induló bécsi gyorsvonattal a nyugati pályaudvarról Karlsbadba utazik, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert, aki néhány nap óta gyöngékedik, felkeresse. Szterényi államtitkár még e hó 12-én, vasárnap éjjel vissza-

utazik Karlsbadból. Az államtitkár egyes fontosabb ügyekről is jelentést tesz a kereskedelmi miniszternek.

A szerb patriarcha-választás. A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni, hogy a király Günther Antal igazságügyminisztert a júliusban tartandó görögkeleti szerb nemzeti egyházi kongresszusra királyi biztosnak nevezte ki. A kongresszust körülbelül 24-ére hívja össze a metropolita egyházi tanácsa. Wekerle Sándor miniszterelnök a főrendiház mai ülése előtt ebben a tárgyban hosszabban konferált Bogdanovics Luczián karlóczai adminisztrátorral. Bogdanovics a metropolita-tanácsot e hó 14-ére hívja össze, amelyben a már leérkezett királyi kézirat alapján megállapítják a kongresszus napját.

Nemzetiségi mozgalmak. A mérsékelt román-párt megalakítása tárgyában egy könyvatos értesítése folytán több fővárosi lap azt a hírt közölte, hogy ilyen párt alakítása meghiusult és a tervezők elállottak szándékuktól, sőt a „Telegraful Roman” című román lap nyíltan ellenzi a pártalakítást és kijelenti, hogy dr. Babes Emil nézeteivel magát nem azonosítja. Jól értesült helyről figyelmeztetnek arra, hogy a fenti közlemény ilyen alakban nem felel meg a tényállásnak. Ugyanis Babes a „Telegraful Roman”-ban kijelenti, hogy a pártalakítás szükséges előfeltételei még nem következtek be, amennyiben a tervezők még nem kaptak illetékes helyről garanciát bizonyos nemzetiségi sérelmek orvoslására nézve, ami nélkül ilyen párt nem birna sikereket elérni; másrészt pedig a román közönség előtt gyűlöletes olyan elemek tolokódtak az akció előterébe, amelyeknek közreműködése a pártot már előre is kompromittálná. A „Telegraful Roman” a béke politikáját, a magyar pártokhoz való közeledést folytonosan és nyomatékosan propagálja, de sem ezen lap, sem dr. Babes a pártalakítást még nem tartják aktuálisnak. A nagyszabeni metropolia hivatalos lapjának ama kijelentése, mely szerint magát dr. Babessel nem azonosítja, — csakis az utóbbinak azon cikklorozatára vonatkozik, amelyben Babes a bécsi udvari körök kétszínű magatartását élesen bírálta s amely cikkek miatt a tulzók a lapot, sőt az egyházfőket kiméltelenül megtámadták. Ezek szerint a pártakció nem hiusult meg.

Nagybecskerekéről jelentik: Az alakulóban lévő új szerb párt tegnapi törökbecsei értekezletén, mely este hat óráig tartott, megállapították a programot, mely szerint a párt kívánja a nemzetiségi törvénybe lefektetett jogok érvényesítését anélkül, hogy a nemzetiségeknek külön privilégiumot kívánna. Elismeri a magyar állameszmét és a magyar néppel egyetértve kíván működni; elismeri a magyar nyelv jogát és a közéletben az erre irányuló törekvés ellen nem foglal állást. Kimondta az értekezlet, hogy olyan pártot kívánnak alkotni, mely a magyar politikában elismert tényező legyen. A programtervezet, legközelebb a Nagyikindán tartandó népgyűlés elé viszik, mely véglegesen szankcionálja azokat. Ez esetben e program alapján kimondják a pártalakulást.

A kezelőtisztek Günthernél. Az igazságügyi kezelőtisztviselők országos egyesületének küldöttsége tisztelgett ma déli 12 órakor a képviselőházban dr. Günther Antal igazságügyminiszternél. A küldöttség szónoka, Bogárdi Jákó budapesti kir. törvényszéki irodatiszt, az egyesület egyik alelnöke azt kérte, hogy az igazságügyi kezelőtisztviselői állásoknak a tervbevettnél lényegesen csekélyebb arányszámát osszák be a X. és XI. és nagyobb arányszámát a IX. és VIII. kzetési osztályokba. Günther Antal igazságügyminiszter szívesen fogadta a küldöttséget és az ányujtott emlékiratot átvéve, kijelentette, hogy amennyiben a pénzügyi viszonyok megengedik, igyekezni fog az előterjesztett kérelmet teljesíteni. A küldöttség ezután fölkereste Solyom Andor miniszteri tanácsost, akinek szintén ányujtották a memorandumot. A küldöttség itt is szíves fogadtatásra talált. Solyom tanácsos biztosította a megjelenteket támogatásáról.

Eppen
jdo után
mindkét ha
parlament
miniszterrel
a képviselő
seit sz
kéig el
két órakor
legközelebb
lamentnek
néhány hét
bizottságok
tal benyujt
elvégzik ta
demleges ü
vége fel

Ma a
tartott, am
rehajtási ne
nyodalom.
törvényjav
simán men
koskodás m
azt a mód
Már a kép
Neveze
ha kell, m
a Nagy C
módosítás
volt az az
tagjai nagy
százötven
lyosó olyan
politikai es
ról beszélte
a képviselő
ugyanis a
A balpárti
fének feg
nyezetődzt
valamennyi
mondanak.

Ez uja
kormány é
megegyezé
és Návay
nyi Alber
mentek és
párt tagjai
Nagy Gy
Pilisly Ist
kérdezték
vítát csinál
abstrálni n
abból kelet
ritották k
nem mente
bizottságba
már ott tet
vay Lajo
György ki
érdekében
törvényerő
meg Pilis
nak. Wek
megjegyezt
a párt vezo
tartották e
óráig. Ha p
hétre nem

A bal
Nagy Gy
akarják m
sát, de ha
kormány é
legalább fo
ványát, ho
kétezer

A kor
nagy nehé
ban Gün
mentesség
lallhat föl a
Szó es
Bágaról

Elintézett bonyodalom.

— Megkezdődött a nyári szünet. —

Budapest, július 10.

Éppen egy hónappal az eredetileg kitűzött idő után ma végre befejezte az országgyűlés mindkét háza a munkáját. Ezzel megkezdődött a parlament nyári szünete. Wekerle Sándor miniszterelnöknek multikori indítványához képest a képviselőház ma úgy határozott, hogy üléseit szeptember huszonkettéig elnapolja. Ezen a napon déli tizenkét órakor ülést tart, amelyen megállapítja a legközelebbi ülés idejét és napirendjét. A parlamentnek rendes munkássága azonban csak néhány héttel utóbb fog kezdődni, mert előbb a bizottságoknak kell letárgyalniuk a kormány által benyújtandó javaslatokat s a delegációk is elvégzik tanácskozásukat. A képviselőház érdemleges ülései előreláthatólag csak október vége felé fognak megkezdődni.

Ma a törvényhozásnak mindkét háza ülést tartott, amelyen véglegesen elfogadták a végrehajtási novellát s ezzel elintéződött az a bonyodalom is, amely e körül a sokat hányatott törvényjavaslat körül támadt. A főrendiházban simán ment a dolog, a méltóságos Ház akadékoskodás nélkül elfogadta a hetedik szakaszban azt a módosítást, amelyet a bizottság ajánlott. Már a képviselőházban élénkebb volt az élet.

Nevezetesen a balpárt előre híresztelte, hogy ha kell, még obstrukcióval is megakadályozza a Nagy György-féle, egyszer már elfogadott módosításnak megváltoztatását. Ennek a hírnök volt az az eredménye, hogy a többségi pártok tagjai nagy számban gyűltek össze. Körülbelül százötven ember jött el a mai ülésre és a folyosó olyan élénk és mozgalmas volt, mint nagy politikai események idején. A rossz nyelvek arról beszéltek, hogy nem az ülés vonzotta ide ma a képviselőket, hanem a gázsí. Ma adták ki ugyanis a képviselőknek a nyári illetményeket. A balpártiak tehát a határozatképesség fölvetésének fegyverétől elestek, de annál jobban fenyegedtek azzal, hogy minden módosításnál valamennyien fölszólalnak és hosszú beszédeket mondanak.

Ez újabb bonyodalomnak megelőzésére a kormány és a házelnökség megkísérelte a békés megegyezést. Wekerle Sándor miniszterelnök és Návay Lajos alelnök, később pedig Apponyi Albert gróf miniszter az elnöki szobába mentek és pár perc múlva odakisérték a balpárt tagjait, akik közül Szappanos István, Nagy György, Farkasházy Zsigmond és Piliszy István mentek az elnöki terembe. Megkérdezték tőlük, hogy szándékoznak-e nagyobb vitát csinálni? Nagy György azt felelte, hogy obstrukálni nem szándékoznak, de az egész zavar abból keletkezett, hogy a balpártot kiszorították a bizottságokból és ezért nem mentek el hallgatónak sem az igazságügyi bizottságba. Holott, ha ez megtörténik, akkor már ott tették volna meg előterjesztéseiket. Návay Lajos alelnök erre elmondotta, hogy Nagy György kijelentette, hogy éppen a kismemberek érdekében nem akadályozzák meg a javaslat törvényerőre emelését és fölszólal ugyan ő is, meg Piliszy is, de nagyobb vitát nem csinálnak. Wekerle Sándor miniszterelnök most megjegyezte, hogy Nagy Györgyöt tekintették a párt vezérének, biztak kijelentésében és ezért tartották együtt a főrendiházat délutáni egy óráig. Ha pedig e terminust elmulasztják, a jövő hétre nem lehet itt tartani a főrendeket.

A balpárt tagjai kijelentették erre, hogy Nagy György jogosan járt el, különben sem akarják megakadályozni a javaslat megalkotását, de ha már Nagy György indítványát a kormány és a képviselőház nem fogadja el, legalább fogadja el Piliszynek azt az indítványát, hogy a köztisztviselők nyugdíja csak kétezer koronán fölül foglalható le.

A kormány tagjai kijelentették, hogy ez nagy nehézségbe ütköznék, mert a főrendiházban Günther miniszter a kétezer koronás mentesség ellen argumentált és most nem szólhat föl a saját érvei ellen.

Szó esett a balpárt bizottsági tagjáról is és a kormány részéről olyan nyi-

latkozat történt, hogy nem volna kifogás az ellen, hogy a balpárt is bejusson a bizottságokba, de ez nem a kormánytól, hanem a függetlenségi párttól függ. Nem lehetetlen, hogy az új ciklusban a balpárt is bejűt a bizottságokba.

Végül a balpártiak azt mondták, hogy mivel a javaslatnak sok üdvös intézkedése van, nem csinálnak nagyobb vitát.

A tanácskozás fél egyig tartott és ezután a képviselőház csakugyan hamarosan intézte el a végrehajtásról szóló javaslatot. Egy órára végeztek és fél kettő után a főrendiház is elintézte a javaslatot. Délután az egyeztető bizottság is foglalkozott vele és a jövő héten törvény lesz a végrehajtási novellából.

Az a novella.

— A két Ház ülése. —

Budapest, július 10.

A milyen kellemetlen dolgokról intézkedik a végrehajtási novella, ugyanolyan kellemetlenséget zudított szerzőjére, módosítóira és alkotóira. Ösmeretes az a sok herce-hurca, melyen keresztül kellett gázolnia; s ösmeretes az a Nagy György-féle módosítás is, mely miatt ma a képviselőháznak össze kellett ülnie.

Nagy György módosítása a tisztviselők nyugdíját is mentesíti a végrehajtás alól. A képviselőház ezt elfogadta, de ma a főrendiház megváltoztatta a képviselőház határozatát: csak az özvegyek nyugdíja lefoglalható. Günther Antal igazságügyminiszter néhány meleg szóval ajánlotta a novellát és a főrendek el is fogadták mindazokkal a módosításokkal, melyeket a főrendiházi bizottságok proponáltak. Még a birtokrendezésről szóló javaslatot is elfogadta a főrendiház és azután pihent egy darabig, hogy a képviselőház ezalatt ülésezhessen.

A Házban igen mozgalmas volt az élet; sok képviselő sereglett össze és érdeklődéssel várta, mi sors vár a novellára. Híresztelték, hogy a balpárt „obstrukcióra” kész és isten tudja, meddig tartja együtt a Házat, ha nem fogadják el Nagy György módosítását. Voltak is tanácskozások, konferenciák bőven. A vége persze az lett, hogy megegyeztek. Bent a teremben Nagy György ugyan kardoskodott a maga indítványa mellett, de hiába; az igazságügyminiszter fölszólása után elfogadták a főrendiház szövegét. Még Piliszy István próbálkozott meg újabb módosításokkal, de ő sem volt szerencsésebb. A novellát elfogadták és néhány percczel később a főrendiház is ráütötte a bélyegét. Most már semmi sem akadályozhatja meg, hogy törvény legyen belőle. A két Ház elnökei az ülés végén a szokásos jókívánságokat intézték a törvényhozókhoz.

A képviselőházban Mezőfi Vilmos sürgős interpellációban tette szavá a Kovald-féle gyár tüzkatasztrófiáját. Választ nem kapott. Mezőfi interpellációját lapunk más helyén közöljük.

Részletes tudósításunk ez:

I.

A főrendiház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Gróf Desseffy Aurél.

Jegyző: Gróf Degenfeld Pál.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Mindenek előtt kegyeletos szavakban emlékezik meg a főrendiház volt tagjának, Than Károlynak minap történt elhunytáról. Az elhunyt európai hírnévre tett szert lankadatlan tudományos tevékenysége által. A főrendek utólagos jóváhagyása mellett koszorút helyezett koporsójára. Javasolja, hogy emléket jegyzőkönyvben örökítsék meg.

A főrendiház hozzájárul az elnöki javaslatához.

Jelenti, hogy a király a minisztertanács előterjesztésére Chernel Gyula és Metzner Béla országgyűlési képviselőket főrendiházi tagokká nevezte ki

Jelenti, hogy a birtokrendezési javaslat tárgyalásánál a földmivelési minisztert Mezőssy Béla államtitkár fogja helyettesíteni.

Egyéb irományok beterjesztése után a kuriai bíraskodásról s a birtokrendezésről szóló javaslatokat hozzászólás nélkül elfogadták.

Következett a végrehajtási novella tárgyalása.

A végrehajtási törvény.

Gróf Degenfeld Pál jegyző olvassa a javaslat szövegét.

Felszólalás csak a részletes tárgyalásnál volt.

A 7. szakasznál

Gróf Degenfeld Pál jegyző beterjeszti a bizottság módosítását, mely szerint Nagy György indítványával szemben csak az özvegyek és árvák nyugdíja és kegydíja nem foglalható le.

A főrendiház a bizottság módosításával fogadja el a szakaszt.

A 9., 13., 14. és 19. szakaszoknál szintén elfogadják a bizottság jelentéktelen stílusis természetű módosításait.

Günther Antal igazságügyminiszter: Azok az érdekek, amelyek megvédésére készült a javaslat, fontos szociális természetűek. Azon kisexisztenciák nevében, akiknek érdekeit megvédi a javaslat, valamint a kormány nevében köszönetét fejezi ki a főrendeknek, hogy letárgyalták az ügyet.

Az elnök jelenti, hogy a napirendet letárgyalták. Javasolja, hogy a főrendiház a képviselőház üzenetének átvétele céljából egy óra múlva újból tartson ülést.

A főrendiház hozzájárul az elnök javaslatához.

Gróf Degenfeld Pál jegyző felolvasta az ülés eddigi részének jegyzőkönyvét s azt a főrendiház hitelesítette.

Az elnök tizenegy órakor felfüggesztette az ülést.

A szünet után

Az elnök félkettőkor ismét megnyitotta az ülést.

Gróf Degenfeld Pál jegyző felolvasta a képviselőháznak üzenetét, amelyet a főrendiház tudomásul vett.

A folytatálagos ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a főrendiház ülése háromnegyed kettőkor véget ért.

II.

A képviselőház ülése.

— Kezdődött félegy órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Jegyző: Szentkirályi Zoltán és Hammersberg László.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A beérkezett kérvények és irományok előterjesztése után az elnök jelenti, hogy Mezőfi Vilmos a Kovald-gyárnál történt tüzkatasztrófia ügyében sürgős interpellációra kért és kapott engedelmet.

Benutátja a főrendiház elnökének átiratát, melyben arról értesíti a Házat, hogy a főrendiház a birtokrendezésről és a kuriai bíraskodás hatályának meghosszabbításáról szóló javaslatokat változatlanul elfogadta. A végrehajtási törvény reformjáról szóló javaslatot a nyugdíjakra vonatkozó ismeretes módosítással s több jelentéktelen stílusis természetű módosítással fogadta el a főrendiház.

Hammersberg László jegyző felolvassa a főrendiház jegyzőkönyvének vonatkozó részét.

A főrendiház üzenete

Günther Antal igazságügyminiszter: A főrendiház hozzájárult a képviselőház azzon határozatához, hogy az özvegyek és árvák nyugdíja, kegydíja, nevelési járulék stb. szentesíttessék. Ahhoz azonban, hogy a nyugdíjasok nyugdíjai lefoglalhatók nem lesznek, nem járult hozzá. Tekintettel a javaslat ellen megindult agitációra . . . (Zaj.) kéri a Házat, vegye nyomban tárgyalás alá a főrendiház üzenetét. (Helyeslés.)

A Ház hozzájárul a miniszter javaslatához.

A nyugdíjasokra vonatkozó szakasznál Nagy György szólal fel. A főrendiház módosításának csupán ama részét fogadja el, mely az özvegyek és árvák nyugdíjára vonatkozik. Európában sok állam van, ahol a nyugdíjak lefoglalhatatlanok, mint pl. Franciaországban, vagy a keleti államokban . . . (De-rülség.) Ha már valaki olyan rossz viszonyok közé jut, hogy nyugdíjba megy, nem szabad attól elvenni a nyugdíjat . . . (Zaj.)

Szatmári Mór: Éljen meg a nyugdíjból! Ne csináljon adósságot! (Zaj.)

Nagy György: A főrendek határozata inhumánus. Kéri a Házat, maradjon meg a nyugdíjak tekintetében eredetileg elfoglalt álláspontján.

Günther Antal igazságügyminiszter: Nagy azt állítja, hogy humánus szempontból kell mentesíteni a nyugdíjat. Ha elfogadhatnák Nagy álláspontja, a csekély fizetésű hivatalnok fizetése lefoglalható volna továbbra is, egy nagy nyugdíj hivatalnoké nem. (Mozgás.) A franciaia nyugdíj foglalhatatlan, de az azért van, mert oly kevés, hogy abból megélni alig lehet. (Egy hang a balpárton: Hát nálunk lehet nyugdíjból megélni?) A franciaia nyugdíj legtöbb

esetben kevesebb a rendes fizetés felénél; ha ezek mentesítettek is, nálunk nem lehet e példát követni. Kéri a Házat, mellőzze Nagy álláspontját. (Helyeslés.)

Piliszy István osztja Nagy álláspontját. A nyugdíjakat mentesíteni kell. Módosítást nyújt be aziránt, hogy a nyugdíj kétszáz koronán felül csupán egy harmadáig legyen lefoglalható. (Helyeslés a balpárton.)

Bakonyi Samu Piliszy módosításának mellőzését kéri. (Helyeslés.) A javaslat a nyugdíjból a lefoglalhatatlan részt amugy is emeli

Következett a szavazás.

A Ház a főrendiház módosított szövegét fogadja el; Piliszy módosítását mellőzi.

Felkiáltások: Éljen Günther!

A főrendiház által eszközölt többi stílárius módosítást a Ház szintén elfogadta.

A módosítások elfogadásáról az elnök javaslatára a Ház az ülés után értesíti a főrendiházat. (A jegyzőkönyv vonatkozó részét nyomban hitelesítik.)

Az elnök felhatalmazást kér a Háztól, hogy a nyári szünet tartama alatt választások kiírása, esetleges ünnepélyeknél való részvétel iránt intézkedhessenek.

A szokásos felhatalmazást a Ház megadja.

Az elnök javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését szeptember 22-én, délben 12 órakor tartsa. (Helyeslés.)

Következett a sürgős interpelláció, melyet lapunk más helyén közlünk.

Az interpellációt kiadják a kereskedelem- és belügyminiszternek.

Hitelesítették még a mai ülés hátralevő részének jegyzőkönyvét s az elnök fél kettőkor — köszönetet mondva a Ház tagjainak az elnökség iránt tanúsított tiszteletteljes viselkedésükért — az ülést bezárta. (Élénk felkiáltások: Éljen Návay!)

A t. Házból.

1. A főrendiháztól a főrendiházig.

A végrehajtási novella kálvária-utjában ma az utolsó állomáshoz érkezett. A főrendiház összegyűlt, hogy visszamódosítsa azt a képviselőházi határozatot, melylyel az összes köztisztviselők nyugdíját lefoglalhatatlannak mondták ki.

A főrendek hivatásuk magaslatán állottak. Elegáns méltósággal csinálták a dolgot. Nem hivalkodtak vele, nem csaptak lármát, miután a bizottságban megállapodtak a szivességben, hát magán a plenáris ülésen nem szónokoltak.

Csak éppen a gyülekezés idején panaszkodtak egy kicsit. Korán kellett kelniök és különösen, akik a vidéki kastélyokból jöttek, egy kicsit törődöttek voltak.

— Rabszolgaság!

— Minden köteleességteljesítés rabszolgaság, — magyarázta gróf Zichy Nándor. — Hogyha az ember köteleességeket vállal, akkor e köteleességeinek rabszolgája lézen.

Bent a teremben gróf Dessewffy Aurél szelid komolysággal végezte az elnöklés teendőit és egyuttal egymaga a két jegyzővel alkotta az egész főrendiházi törvényhozást. Gróf Dessewffy bejelentette a javaslatokat, a jegyzőkkel felolvastatta a bizottsági jelentéseket és módosításokat s aztán mindegyikre enuneciálta a határozatot:

— Elfogadtatik!

A főmódosításon kívül, mely a nyugdíjakra vonatkozik, kisebb módosítások is voltak. Ezeket mind fel kellett olvasatni. Günther Antal igazságügyminiszter olyanforma hangulatban hallgatta, mint a gyenge tanuló a szemeszter végén, amikor felolvassák az osztálykönyvet az óramulasztóknak és a rossz osztályzatúknak.

Hanem végre is befejezték. És ekkor Günther Antal felállott és egy formás kis beszédben elnézést kért a főrendektől, amiért őket fárasztotta és megköszönte a szivességüket. Azonban gróf Dessewffy nem válaszolt rá semmit, a fő-

rendek is hallgattak. Ellenben az elnök aztán arról értesítette a főrendeket, hogy még egyszer össze kell gyűlniök, amikor a képviselőház elintézi a főrendi üzenetet és megint átküldi a javaslatot ujabban is megszavazva a főrendiházhoz. Így jár a novella a főrendiháztól a képviselőházon át vissza a főrendiházhoz, miután a képviselőháztól már egyszer idejött. Foltozott ruhában jár, de előkelő urak fogják karon. Fekete magyar ruhásan, kardosan sétál mellette báró Rudnyánszky, a háznagy, simogatják, dodelgetik a jegyzők, elegáns grófok és latifundiosok. Egy ifju Zichy gróf huszárhadnagyiformisban jelent meg tiszteletére.

— Ezek a könnyű, gyors és rövidtávu összeköttetési lovasok, — mondták szakszerűen a hozzáértők.

Gróf Degenfeld Pált is ideszámították, valamint gróf Károlyi Gyulát, ugy is, mint zsokéklubbelieket, valamint urlovasokat.

Mire azonban a képviselőházhoz érkeztek, észrevették, hogy akadályverseny van. Akadályverseny, mert a balpártiak megint azzal fáradoztak, hogy árkokat állítsanak, gátakat fonjanak és kőfalat építsenek.

— Tessék ugrani! — mondták.

Wekerle szomorú mosolylyal nézte őket:

— Most akarnak minket ugratni, amikor ők maguk is leginkább szeretnének már pihenőre dűlni.

Günther sápadtan állott meg az egyik oszlopnál:

— Hát már sohasem lesz vége.

A balpárt tudniillik felfedezte, hogy igen csinosan lehetne még ebből a módosítási ügyből egy kis obstrukciót csinálni s a főrendiházban akár két hétig is várhatnának, amíg a kiküldött rövidtávu összeköttetési lovasok visszavihetik az üzenetet.

— Heten vagyunk, akik már ma feliratkozhatunk, — díszkedtek.

— Heten, mint a gonoszok! Apage, — szólt Szentkirályi Zoltán, a jegyző. — én nem írom fel a neveteket.

Ugron Gábor és Hoitsy Pál titokzatosan mosolyogtak:

— Ők azt hiszik, hogy határozatképtelenséget konstatálnak. Ők csalódnak!

Valóban csalódtak. Elfeledkeztek róla, hogy a képviselőház nemcsak ülést hirdetett, hanem gázsifizetést is hirdetett. Erre aztán tömegesen vonultak fel s mire a balpártiak körülnéztek, azt tapasztalták, hogy nem is százan, de másfél százan is vannak.

— Ez már beszéd! — szóltak a mamelukok. — Mindennap ki kellene adni három hónapi gázsit s akkor mindig itt lennének.

II. Szóba állás.

— Álljunk szóba velük, — vélte Návay Lajos. — Mire való lenne most újabb bonyodalmat szenvedni.

Tehát szóba állottak Nagy Györggyel és ekkor kitűnt, hogy Nagy György igen engedékeny ember és ő nem is akar obstruálni.

De Farkasházy és Hoffmann Ottó másképpen gondolkodtak.

— Álljunk szóba velük is, — mond Wekerle. — Elvégre nincs értelme, hogy fiatalabb képviselőtársaink a végrehajtási novella mellett öregedjenek meg.

— Az öreg Szappanos is itt van — jelentette Hoffmann.

— Hát vele is szóba állunk.

Összegyülekeztek és puhították a balpártiakat.

— Nem lehet, kegyelmes urak, — mond Farkasházy, — nekiünk politikai céljaink vannak. Mi most megnehezíthetjük a kormány helyzetét, ha ragaszkodunk ahhoz, hogy a végrehajtási novellát csak azzal a szöveggel fogadjuk el, ahogy a Nagy György indítványával a képviselőház megszavazta, mielőtt a főrendekhez átküldtük.

— Csakhogy Nagy György már megelégszik annyival, hogy ő maga elmondja a Ház ülésén, hogy nem enged az indítványából és azzal engedi, hogy leszavazzuk.

— Gyurka, te tetted ezt? Te ezt tetted, Gyurka? — fordul hozzá Farkasházy.

— Én, vagy igen, — felel bátran Nagy György. — Amugy is leszavaznák és a népnek nagy érdeke, hogy a javaslat minél előbb törvényynyé váljék.

— Tehát? — kérdezi Wekerle.

— Legyen tehát, — viszonzozza Farkasházy. — de kijelentem, hogy nem a kormány kedvéért tesszük, hanem csakis kedves kartársunk, Nagy Györgynek a kedvéért, hogy a czirnos czicza rugja meg.

— Ha tetszik, ezt diplomában is kiadjuk nektek, hogy csak a Nagy György kedvéért tesszitek, — nyugtatványozta az ügyet Wekerle.

... Ezzel elintéztetett. Véglegesen visszavonhatlanul. Návay mindenkit rendreutasított, aki a Nagy György beszédét csak a legkisebb közbeszólással is zavarni merte és egy óra múltán már meg volt szavazva a főrendiházi visszamódosítással a végrehajtási novella.

És a rövidtávu lovasok vitték vissza az üzenetet a főrendiházba és öt percz múlva gróf Dessewffy elnök kihirdette:

— Szentesítés elé terjesztetik.

— Végre! — sóhajtott Günther Antal.

Ugyanebben az időben a képviselőház penztáránál így bucsuztak egymástól a honatyák:

— Kellemes pihenőt szeptember 22-ikéig.

Hogy kellemes lesz-e, vagy nem, azt bajos mindenki részére előre megállapítani. Egy azonban bizonyos, hogy a nyáron már a végrehajtási novellára nem fog kelleni szavazni és a kormány nem lesz kénytelen szóba állani az akadékoskodókkal.

Hanem a t. Háztól átveszi a szót — a végrehajtó.

Budapest, július 10.

Az önálló jegybank mellett. Szatmármegye törvényhatósága ma délelőtt Falussy Árpád főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyben egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz a magyar nemzeti jegybank felállítására tárgyában. Elhatározta továbbá, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz a választói reformnak a magyarsága biztosításával leendő létesítése tárgyában. Végül elfogadta a vármegyei fegyvertartási szabályrendeletet, amely szerint vadászfegyver és pisztoly csak hatósági engedéllyel tartható. Szepesvármegye közgyűlése tegnap tárgyalta a Bács-Bodrogvármegyének azt az átiratát, amely a törvényhatóságokat az önálló magyar jegybank mellé való csatlakozásra hívja föl. A közgyűlés az átiratot lelkesedéssel vette tudomásul s egyben elhatározta, hogy hasonló értelemben feliratot intéz a képviselőházhoz.

Mig tengeren még soha egy kelet addig a dűlnak. A s her ten zalmi fér a gyakor les Ber meskedni lálkozik neki kezd tájának p Beresfor sher emb lord Ber flotta vez sebb, hog mögött, legelkesse ban szün

Az a dig igen ilyenfajta feltünőbb különben hogy mo pártra os

Lord és rang resfordot (Admirál mult áll. annak a nyu fejle ellenség tett hoz ne borit rálításna porítását pénzügy kilépett lással, H gerészet lásától, totta ke ténylege altenger melynek kortajt Francia nagy tu London erősítés a szolg selönek vetkező és ismé ségtelle parancs hivatás partoka

Fis ber Ber nisztrát minisztr jává, m tani lib hogy a tette és Atlanti eröditm gal, len összege Az ő e haló-os ford el ponton t esen Járását, kek, m Fischer

Fegyelmetlenség az angol flottában.

Fisher és Beresford tengernagyok viszálya. —

Budapest, július 10.

Mig Anglia hajóhada összegyűlt az északi tengeren oly impozáns nagyságban, mint eddig még soha, hogy megvédje az angol partokat egy kelet felől támadó képzelte ellenség ellen, addig a hajóhad vezetőségében nagy viszályok dúlnak. Az admirális első lordja, Sir John Fisher tengernagy és a kormány parlamenti bizalmi férfia, megszakított minden összeköttetést a gyakorlatozó flotta parancsnokával, lord Charles Beresforddal. Lord Beresford engedelmességni köteles Fisher parancsainak, de ha találkozik vele nem beszél hozzá és nem nyújt neki kezet. A gyakorlatozó hajóhad czirkáló flottájának parancsnoka sir Percy Scott viszont Beresforddal van hadilábon. Sir Percy Scott Fisher embere s mindkettőnek gyűlölt ellensége lord Beresford, ki háboru esetén a hadra kelt flotta vezetőjének van kiszemelve. A legérdekesebb, hogy ezek az urak nemcsak a kulisszák mögött, hanem a nyilvánosság előtt vívják a legelkeseredettebb harcot, amnyiben a sajtóban szüntelenül támadják egymást.

Az angol haditengerészet belső ügyeibe eddig igen nehéz volt betekinteni. Rendszerint az ilyenfajta surlódások titokban maradnak. Annál feltűnőbb most az admirálisok nyílt harca, mely különben a tisztikart is két részre osztotta, úgy hogy most két pártra, a Fisher és Beresford-pártra oszlik az egész tengerészet.

Lord Beresford valamivel fiatalabb években és rangban Fishernél. Fisher 1905-ben, Beresfordot 1906-ban nevezték ki tengernagynak (Admirál of the Fleet). Mindkettő mögött fényes múlt áll. Beresford már évtized óta vezetője annak a pártnak, mely a hajóhadnak nagyarányú fejlesztéséért harcol. Hevesvérű ember, az ellenség előtt többször kiüntette magát és értett hozzá, hogy hadi tetteit a feledés homálya ne borítsa. 1886-ban másodlordia lett az admirálisnak. Ezen állásában folyvást a flotta szaporítását sürgette, ugyannyira, hogy az akkori pénzügyminiszter Lord Randolph Churchill kilépett a Salisbury-kormányból azon megokolással, hogy nem vállal felelősséget a haditengerészeti költségvetésért. 1888-ban megvált állásától, mert szerinte a kormány nem szaporította kellő mértékben a hadihajók létszámát. A tényleges szolgálatba visszatérve, 1900—1902-ig altengernagy volt a földközi tengeri flottánál, melynek parancsnoka Sir John Fisher volt. Akkortájt nem volt kizárva a háboru lehetősége Franciaországgal és Beresford, Fisher tengernagy tudta nélkül minden követ megmozdított Londonban, hogy a földközi tengeri flottát megerősítsék. 1902-ben e nyugtalan ember kilépett a szolgálatból és megválasztatta magát képviselőnek konzervatív programmal, de már a következő esztendőben ott hagyta a parlamentet és ismét szolgálatba lépett. Ekkor a legfelelősségteljesebb parancsnokságot, a csatorna-flotta parancsnokságát bízták rá. Ennek a flottának hivatása, hogy háboru esetén megvédje a hazai partokat.

Fisher tengernagy sokkal csendesebb ember Beresfordnál, de mint elsőrangú flotta-adminisztrátor is ismeretes. Még a volt konzervatív minisztérium nevezte ki az admirális első lordjává, mely állásban azonban meghagyta a mostani liberális minisztérium is. Első tette volt, hogy a kevésbé fontos állomásokat megszüntette és az ottani hadihajókkal megerősítette az Atlanti és a csatorna-flottát. Dokkokat és kisebb erődítményeket, melyek nem bírtak fontossággal, leromboltatott és az ekképp megtakarított összegeket a hajóhad megerősítésére fordította. Az ő elve: mentől kevesebb helyre erős hadihajó-osztályokat összpontosítani. Lord Beresford ellene van ennek az eljárásnak, ő számos ponton sok hajót akar. Mai állásában természetesen nem teheti kritika tárgyává Fisher eljárását, de a sajtóban gyakran megjelennek cikkek, melyek erős kirohanásokat tartalmaznak Fisher ellen és amelyekről tudják, hogy Beres-

ford környezetéből erednek. Ezt már régen tudják kormánykörökben is, de a szerencsétlen lord Tweedmouth nem sokat törődött vele. Ennek következtében aztán ezek a surlódások annyira elmérgesítették az egész ügyet, hogy a király utóbbi fogadtatásán Beresford lord többek szemeláttára nem fogadta el Fischer tengernagynak kéznnyújtását.

E viszálynak harmadik szereplője sir Percy Scott, ki mint Fischer hiva, természetesen szintén hadilábon áll Beresforddal. Scott nagy érdemeket szerzett a haditengerészet czéllövészete körül. Legújában a mostani nagy gyakorlatokon megtagadta egy ízben — mint már megírtuk — az engedelmességet lord Beresfordnak. Scott állítólag azzal védekezik, hogy ha Beresford parancsát teljesíti, két czirkáló okvetlenül összeütközött volna.

Érdekes az angol sajtó magatartása az admirálisok viszályával szemben. A „Times“ és a konzervatív lapok egy része például erősen Fisher-párti, míg a „Daily Express“ hosszú cikkekben védi Beresfordot és erősen támadja Fisher.

Mi sem természetesebb, mint hogy most egész Anglia izgalommal lesi, hogy minő következményeket von maga után ez az áldatlan czivakodás, mely nem válik éppen előnyére az angol haditengerészetnek.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház mai ülésén egyszerre tárgyalták a szénhiány ellen teendő intézkedésekre vonatkozó Resel-féle és a kartel-ügy rendelkezésére vonatkozó Choc-féle sürgősségi javaslatokat. Dr. Gessman közmunkaügyi miniszter hosszabb beszédben kifejti, hogy a vasutügyi minisztérium buzgón dolgozik azon, hogy a mozdonyoknál a nyersolajfűtést rendszeresítse. Ha a jövőben az állami szénfogyasztást, amennyire lehet, kincstári szénbányákból fogják fedezni. A kormány minden bizonnyal meg fogja tenni kötelességét, de a ház támogatására szüksége van és ez leginkább pozitív munka végzésével történhetik, nem pedig sürgős javaslatok tárgyalásával, amelyek lehetetlenné teszik a komoly munkálkodást. A Choc és Resel-féle javaslatok sürgősségét és méritumát a ház elfogadta. A ház azután élénk helyeslés közben áttér a napirendre, a felemelt ujonczlétszámra vonatkozó javaslat második olvasására. Kolovrad előadó bevezeti a javaslat tárgyalását s elfogadásra ajánlja a javaslatot. Schumeier kijelenti, hogy a felemelt ujonczkontingens nem jelent egyebet, mint hogy a katonai kormányzat lassankint az osztrák államfél vállára akarja áthárítani a magyarok által megtagadott közös ujonczlétszám emelését. A szociáldemokraták elvi és gyakorlati okokból a javaslat mellett fognak szavazni. Georgi landwehr-miniszter ajánlja a javaslat elfogadását és utal a lakosságunk tett engedményekre, amelyek megkönnyítik a lakosságunk a katonai szolgálatból eredő terhek elviselését. A fegyvergyakorlatozások már többször hangoztatott módon való megkönnyítésére vonatkozó rendelkezéseket az emelt kontingens megszüntetése után fogja a minisztérium kötelező formában a landwehr rendeleti közlönyében kihirdetni.

Hosszabb vita után az összes olvasásokban elfogadták az osztrák landwehr-ujoncz létszámemelésre vonatkozó javaslatot. A vita során Kuranda képviselő utalt azokra a házbán, valamint a költségvetési bizottságban tett nyilatkozatokra, amelyek szerint az osztrák landwährt a magyar honvédséggel szemben erősíteni kell és kijelentette, hogy ennek az utnak, amely az osztrák landwehr és a magyar honvédség erősítése révén az Ausztria és Magyarország közti likvidációra vezetne, a szőnyegen lévő javaslat elvetésével véget kellene vetni. (Bravó-kiáltások.) Kolowrat képviselő ezután a tartalékosokra vonatkozó törvényjavaslatról tett jelentést, mire a tárgyalást megszakították. A delegáció megválasztására elnök ezután szerda estére rendkívüli ülést tűzött ki. Legközelebbi ülés kedden délelőtt 11 órakor.

A szerb válság. A király egyenes kívánságára a két radikális párt újból megkezdte az alkudozásokat. A király magához hívatta Stojanovicot, Davidovicot, Prodanovicot és Vesznics Milenko párisi követet és hosszan tárgyalt velük a kompromisszumról. Velimirovics lemondását a király nem fogadta el. Milovanovics a koalíciós kabinet mellett van s javasolja, hogy a Magyarország és Ausztriával megkötendő kereskedelmi szerződések után új választást irjanak ki. Azt hiszik, hogy a megegyezés létre fog jönni s hogy vasárnapig, a király születésnapjáig megalakul a Velimirovics-minisztérium.

Berlini jelentések szerint a párisi tőzsdén marasztaló hírek voltak forgalomban a szerbiai helyzetről s így jutottak el a berlini tőzsdére is, de az ottani szerb követség a leghatározottabban megzafolja azokat. A követség kijelentette, hogy neki is tudomása van olyan hírekről, amelyek azt újságolják, hogy Péter király államcsínyt tervez, ha a kabinet hamarosan nem alakul meg. De egyáltalán nincs kizárva annak lehetősége, hogy a kormány meg fog alakulni, ha azonban ez mégsem sikerülne, a király csak alkotmányos jogával élne, ha maga nevezne ki minisztériumot és az a szkupstinában bemutatkoznék.

A paraguay-i forradalom. Az assuncioni amerikai követtől érkezett jelentés szerint, az ottani argentinai követséget, ahová a bukott kormány hívei közül mintegy 100 hivatalnok menekült, erős őrizet alatt áll. Argentína azzal fenyeget, hogy követsége védelmére csapatokat küld. Az amerikai követ azonban azt hiszi, hogy Gondra új belügyminiszter fázadozásainak sikerülni fog ismét helyreállítani Argentiniával a békés viszonyt.

Buenos-Ayresből jelentik: Mind aggasztóbb hírek jönnek Paraguayból. A nép izgatottsága tetőpontra hágott. A vidéken mindennaposak a véres összeütközések. Állítólag kétszáz embert öltek meg és a sebesültek száma négyszáznál is több. A rablások ijesztő mértéket öltöttek.

A perzsa forradalom. A sah rendeletére minden cudsument bezártak. A sah új fermánt fog kibocsátani, amelylyel módosítja a választásokat és főrendiházat állít fel, amelynek a papság és a földbirtokosok lesznek a tagjai. Moszkvából jelentik, hogy odaérkezett hírek szerint Tebriszben az iszlám hívei fellázdak a sah ellen. Hashi Ibrahim 200 felfegyverezett lovassal átpártolt a zendülökhöz. Az alkotmányos párt vezéreit tömegesen letartóztatják. Egy iszlám összeesküvő-szervezet alakult, amely a politikai klubokat merénylettekkel akarja megfélemlíteni.

A kozákok ma boszúból megrohanták azt a kávéházat, amelynek ablakaiból a parlament bombázásának napján a kozákokra löttek s bombákat hajítottak, ami által négy kozák meghalt. A támadás előtt a kozákok figyelmeztették a szomszédos perzsa boltok tulajdonosait, hogy zárják be üzlethelyeiket s aztán a szó szoros értelmében lerombolták a kávéházat és az egész házat.

A Tageblattnak jelentik Moszkvából: Néhány nap előtt a sah fivére, Schoa es Saltaneh Moszkvába érkezett és inkognitóban Mammut kán név alatt szállott meg. Olyan titokban jött, hogy még a rendőrség sem tudott meg semmit s éppen olyan titokban utazott el Moszkvából Ausztria felé. A sah fivére hét éves fiával és titkárával utazott. Egy izben elmondta, hogy azért hagyta el hazáját, hogy ne legyen okozója a további iszonyu vérontásoknak. Az alkotmányos párt ugyanis egyre erősödik s meg akarja fosztani trónjától Mirza sahot s ebben az esetben őt kiáltanák ki uralkodónak. A mostani sah zsarnok és kegyetlen, aki gyönyörűségét lelta a kínzásokban s végignézta a kegyetlenkedéseket. Oroszország anyagilag és erkölcsileg is támogatja az uralkodót s ő mélyen meg van szomorodva az európai államok közömbössége miatt, amelylyel a borzalmas kegyetlenségeket elnézi. Angolország beéri azzal, hogy sajnálkozását fejezte ki. Más államok még ezt sem tették s az orosz дума, amelynek feloszlatakor a perzsa parlament rokonszenvét fejezte ki, mélységesen hallgat.

A sah fivére szimpatikus, európai műveltségű és finommodoru fiatalember.

Bryan elnökjelölt. Denverből jelentik, hogy Bryan kijelölése a demokrata elnökjelöltségre óriási lelkesedéssel ment végbe. A szavazáson, amelyet egész éjjelen át tartó ülésen ejtettek meg, Bryan 92%, Gray 59%, Johnson 46 szavazatot kapott. A konvent határozatot fogadott el, amely rövid vázlatban tartalmazza Bryan ismert nézeteit a tarifareformról, a takarékosabb kormányzásról, a bankbetétek garantálásáról a kormány felügyelete alatt álló bankokban, az államközi testületek megengedhetőségéről stb. A tarifareform kérdésében a határozat az azonnali tarifarevizió és a beviteli vámok azonnali mérséklése mellett foglalt állást és követeli, hogy azokat a czikkeket, melyek a felügyelet alatt álló trustokkal konkurálnak, a szabadon behozható áruk jegyzékébe vegyék fel. Az életfentartásra szükséges termékek árának jelentékeny redukcióját kell előmozdítani.

A német flottaegyesület válsága. Koester tábornok elvállalta a német flottaegyesület elnökségét, ellenben ma a westphaliai tartományi szövetség egész elnöksége, mely körülbelül huszonhárom tagból áll, kivált a flottaegyesület elnökségéből. A német flottaegyesületből eddig összesen 14.000-en léptek ki.

Az angol király és a munkáspárt. Az alsóház munkáspártja rosszaló határozatot hozott a király ellen, mert ezelőtt három héttel egy windsori garden-party alkalmával a munkáspártnak ama tagjait nem hívta meg, akik a képviselőházban a királyi pár reválí utazása ellen szavaztak. A párt az egyhangúlag elfogadott rosszaló határozatban azt mondja, hogy a munkásvezéreknek a királyi pár utazása ellen való állásfoglalása a párt határozatán alapul s hogy ennél fogva arra kéri a királyt, hogy udvari ünnepekre mindaddig ne hívja meg a pártnak egyetlen tagját sem, amíg nem hajlandó azokat a munkásvezéreket vendégül fogadni, akik alkotmányos jogaik gyakorlásában a király reválí utazása ellen szavaztak.

Jaurés a politikai helyzetről. Jaurés a Tageblatt párisi munkásársának a következőket mondta a mostani politikai helyzetről:

Biztosítom önt, hogy Franciaország őszintén óhajtja a békét; ha ma a reváns politikájáról népszavazást rendeznének, akkor ennek a politikának bizonyára nagyon kevés híve akadna. Senki sem gondol nálunk arra, hogy Németországot megsértse, vagy elszigetelje. Nagy szerencsétlenség azonban az a látás, hogy Németország szolidaritást vállal Törökországgal és hogy nemcsak a török szokásokat, hanem a török visszaéléseket is támogatja. Németország alkalmazni akarja Görögországot erőszakos támadás ellen, de amellet nem akarja Törökországot rákényszeríteni arra, hogy az emberiség által követelt reformokat megvalósítsa. Ha Németország a portát rákényszerítene arra, hogy az okosság szavára hallgasson, akkor nagyon megkönnyítené a békebarátok feladatát. Franciaország, Oroszország és Anglia politikájához való közeledés nagy lendületet adna a béke dolgának és közelebb hozná azt az időt, amikor a hármasszövetség és a hármasantente nagy európai békeszövetséggé egyesülne s mondhatom, hogy a francia szocialisták minden erejükkel ennek a célnak elérésére törekcsenek.

EGYHÁZAK.

— (A tiszántúli püspökválasztáshoz.) Kaptuk a következő sorokat: Nyilatkozat. Alulírottak személyesen kérdést intéztünk dr. Baltazár Dezső esperes urhoz a több lapban közzétett mindenféle kommentálással ellátott kiáltvány tárgyában, melyet állítólag több érmelléki községben a törvényhatósági bizottsági tagválasztás alkalmából intézett s mely egyebek közt arra hívja fel az illetőket, hogy papra, tantóra, jegyzőre ne szavazzanak. Kérdésünkre előtünk a következőket jelentette ki: ez a kiáltvány nem töle származik, az ő neve alatt előleges megkérdezésre, tudta és beleegyezése nélkül adatott ki s erről értesülést is csak akkor szerzett, midőn azt a püspökválasztási mozgalmakkal kapcsolatban könnyen érthető célzattal publikálták. Különb is a kiáltvány irányzatától, noha, mint utólag kiderült, az ajánlatba hozott egyike éppen tanító, teljesen távol áll s eddigi működése a szociális mozgólódások terén a nép említett vezetőinek támogatására több esetben sikeres eredményt mutathat fel, amire adatok állanak rendelkezésünkre. Debreczen, 1908. július 8.

Rázsó Gyula kir. tanácsos, egyházmegyei gondnok, Kovács Gyula alispán, tanácsbíró, Kiss Ferencz lelkész, tanácsbíró, Kálmán Lajos főgondnok, egyházmegyei jegyző, Nagy Lajos lelkész, Rác Gyula lelkész, tanácsbíró, Simon Károly tanító, egy. ker. képviselő.

— (Az angol katolikus egyház szervezése.) Az angolországi katolikus egyházközségekkel most közölték hivatalosan azt a pápai rendeletet, amely Nagy-Britanniát, Hollandiát, Kanadát és az Egyesült-Államokat kiveszi a Propaganda Fidei jurisdicciója alól. A kérdés jelentősége abban van, hogy ezeket az államokat a pápaság a reformáció kora óta misszió-területnek tekintette, amelyek minden tekintetben Rómától függöttek, míg most a katolikus egyház itt is a többi államokéhoz hasonló szervezetet nyer. Angliában a pápa ezen rendeletét igen élénken kommentálják és azt tartják, hogy az összefüggésben van a pan-anglikán kongresszus tárgyalásaival, melyeken tudvalevőleg többek között felmerült a római egyházhhoz való közeledés eszméje is.

A levegő meghódítása.

— Kísérletek a kormányozható léghajóval. —

Budapest, július 10.

Zeppelin léghajója körül a sikeres kísérleteinek hatása alatt valóságos irodalom keletkezett. Angol, francia, német lapok a felszállás eredményeinek jelentőségét latolgatják és messzemenő következtetést vonnak. Így a „Dayl Mail” már hosszú cikket szentel annak a kérdésnek is, vajjon háboru esetén milyen lenne a német léghajók teljesítőképessége, használhatósága. A Zeppelin-féle léghajókkal, írja az aggodalmaskodó angol újság, könnyen lehetséges lesz az angol levegő-tengert is megszállani és a megközelíthetetlen magasból az angol flotta terveit, hibáit kiszimatolni. Az egyetlen megnyugtatót a „Dayl Mail” a Franciaországgal fennálló entente cordialeben találja meg és abban, hogy a Lebaudy-típusu francia léghajók a Zeppelin-féle hajónál sokkal mozgékonyabbak és gyorsabbak és háboru esetén magasabbra szállva, a német léghajó-hadat tönkreteszhetik. És végül abban talál vigasztalást a „Daily Mail”, ha a két különféle léghajó építési titka valami módon a nyilvánosság birtokába jut, Anglia majd a két típust egyesítve, a Zeppelin-féle csatlóléghajókból és a Lebaudy könnyű levegő-kalózáiból szervez egy légi hajóhadat s ez alatt az angol haditengerészet is az új kor követelményeihez tud majd alkalmazkodni.

Egy berlini távirat jelentése szerint ugyancsak gróf Zeppelin sikerei buzdították a vállalkozásra az ottani pénzügyi köröket és a nagy iparvállalatokat. Az a tervük, hogy a léghajók építését és a léghajóüzemet előmozdítsák. Meg is állapították a levegőben való közlekedési eszközök társaságát korlátozott felelősséggel. Az alaptőkét egyelőre csak ötszáz ezer márkában állapították meg, mert ebben a pillanatban még nem lehet tudni, hogy mi módon és mely irányban fog fejlődni a vállalat. A társaság alaptőkéjéből a már fennálló motoros léghajós-társaság 180.000 márkát, az általános villamossági társaság 30.000 márkát, a berlini villamos művek 20.000 márkát és Krupp Frigyes 30.000 márkát vett át. A többi rész egyes nagyiparosokra és bankokra esik. A berlini motoros léghajós-társaság egyébként a legközelebbi napokban új léghajóval fog a nyilvánosság elé lépni. Parsefal őrnagy, Zeppelin riválisa, éppen most készült el új léghajójával, amely jóval nagyobb, mint amelyet tavaly próbáltak ki s amely nyolcz óra hosszágig marad a levegőben. Parsefal őrnagy már legközelebb kísérletezik is vele. A találmány a me-rev rendszeren alapul. A nagysága meghaladja a tavalyit, amelylyel sikert ért el, amennyiben nyolcz óras utat tudott vele megtenni. Az új léghajó hatvan méter széles, négyezeröttszáz köbméter gázt fogad be és kilenczven házsa terhet bír el. A gépezetet Mercedes-motor hajtja. A kormányzókészülék hátul van. Az egész alkotmány külseje abban tér el a rendestől, hogy alul kivastagadó, fentebb keskeny, tehát körtealakú.

Tatarinov, a fiatal orosz mérnök, akinek discsősége, amelyet a levegőnél nehezebb repülőgéppel elért, nemrégiben bejárta a világot, most szintén

gondosan készíti elő repülőgépjét a pétervári léghajóparkban. A fáradhatatlan mérnök kora reggeltől késő estig dolgozik minden nap és a legutolsó szegecset is maga készíti a repülőgépe modelljéhez. A repülőgépet 1909-re gondolja befejezhetni. Tatarinov egy beszélgetés folyamán kijelentette, hogy próba-felszállásokat a hivatalos időpont előtt nem fog tenni. Többek közt azt is elmondotta, hogy találmányának titkát már évekkkel ezelőtt felfedezte, de anyagi eszközök híján nem tudott kísérletezni. Nikolaj Nikolajevics nagyhercegnek köszönheti, hogy ezuttal kísérletezhet. Hiányos készülékekkel ugyan néhány évvel ezelőtt próbálkozott Czarszkoje-Szelo környékén. Kísérleteit azonban a rendőrség okvetlenkedése miatt akkor félbe kellett szakítania. A rendőrség azt hitte, hogy ördögös masinájával a csár életére szándékoszik törni. Tatarinovot nagyon elkedvetlenítette ez a körülmény, politikai okok miatt meghasonlott rokonaival is és már azon a ponton volt, hogy találmányát Németországnak, vagy Ausztriának ajánlja, mikor hazafiságra apellálva megérkezett a mentő Wernander tábornok, majd később a nagyherceg személyében. Most aztán nincs egyéb vágya, minthogy hazájának üdvére szolgálhasson.

Newyorkból jelentik, hogy hétfőn volt Chikágóban a nagy léghajóverseny, amelyre az amerikai sportkörök már heteken át készültek. A léghajóverseny azonban csaknem néhány versenyzőnek életébe került. Müller francia versenyzőnek Ville De Digope nevű léghajója éppen a Michigan-tó közepén gázömlés következtében felmondta a szolgálatot. A léggömb egészen a tó színéig esett. Müllernek csak az utolsó pillanatban sikerült elválni a kosarat tartó köteleket, mire a léggömb ismét felemelkedett és két órai ut után, mely alatt Müller és tizenöt éves szolgálója a kötelekben kapaszkodtak meg, partot ért. Egy másik léghajó közvetlenül Chikágó után a Michigan-tóba, egy másik pedig Port-Huronnál a Huron-tóba esett. Mindkettőnek utasait hajósok mentették ki. Legmesszebb a San Antonio nevű olasz léggömb jutott, amely 825 angol mérföldes ut megtétele után a kanadai Fieldingben szállt le.

Sötét bünök.

— Saját tudósítónktól. —

Berlin, július 10.

A mai tárgyalásról a következő részletek szivárogtak ki: Elsőnek Johle starnbergi törvényszéki bírót hallgatták ki. Johle öreg ember, aki fiának karjára támaszkodva jelent meg a bíróság előtt. Éveken át vezetője volt a starnbergi kerületi törvényszéknek s azt vallja, hogy annak idején nyíltan beszéltek Eulenburg herceg eltévelyedéseiről s gyanus viszonyáról Ernst és Riedl starnbergi lakosokkal. Ami Riedlt illeti, jól ismeri, mert egyszer hoszszadalmas pörbe keveredett. Azt a hírt terjesztette ugyanis, hogy a starnbergi bíróság megvesztegethető. Állítólag néhány ismerősétől hallotta, hogy egy földesgazda minden pörét megnyeri, mert felesége a bíróság vezetőjének gyakran vizs tojást és zsirt. Emiatt a müncheni országos törvényszék rendeleteire hivatalból pörbe fogták Riedlt s a tárgyalás során kiderült a vádak teljes alaptalansága, amiért is Riedlt öt havi fogságra ítélték. Ez a büntetés, de különben is az a körülmény, hogy a kérdéses falubeli parasz-tok cserben hagyták a bizonyítás alatt, Riedlt felbőszítették. Jehle szerint egyébként Riedl tisztességes ember, csak garázda, ha bántják.

Eulenburg herceg védője e kihallgatás után indítványt tett, hogy hallgassák ki Müller Miksa starnbergi, előbb feld-afingí telenészt, akire ebben a pörben Riedl hivatkozott, mint akitől állítólag a starnbergi bírák megvesztegethetőségét hallotta s aki eskü alatt vallotta, hogy sohasem mondott ilyet Riedlnek. Kívánja továbbá a védelem a müncheni büntető-kamara öt bírójának kihallgatását annak igazolására, hogy 1894-ben Riedl rágalalmazás miatt elítélték, tehát Riedl szavahihetőségéhez szó fér.

Az egyik esküdt közbevágott, hogy sohasem lesz vége ennek a pörnek, ha hiábavaló új tanukat idéznek be. A törvényszék úgy döntött, hogy Müller Miksát ki fogja hallgatni, a müncheni büntető-kamara öt bíróját azonban nem

A következő Schmidt országos törvényszéki tanácsos, ki az elővizsgálatot vezette és úgy Ernstet, mint Riedlt is többször kihallgatta. Elbeszéli, hogy a nyolczvanas években sokat beszéltek a liebenbergi kastélyban duló orgiákról és spiritiszta hókusz-pókuszokról. Mindenki tudta, hogy a herceg Ernsttel furcsa barátságban van. Riedlről az a véleménye, hogy igazat beszélt s nem törődött azzal sem, hogy esetleg maga magát is bajba keveri. A liebenbergi kihallgatásakor Riedl szemtől-szembe megmondta a hercegnek, amit vele csinált, részletesen elbeszélte a scénaikat, mire a hercegné Riedlt hazugnak nevezte, de ő nem sokat törődött ezzel, hanem egykedvűen figyelmeztette az ágyban fekvő herceget, hogy hiábavaló itt minden tagadás, a legjobb lesz töredelmesen bevallani a régi bűnökét. Ernstről pedig az a meggyőződése a tanúnak, hogy sokkal többet tud, mint amennyit eddig elmondott.

Schmidt kihallgatása után az elnök szünetet adott.

Szünet után ismét érdekes tanu következett. Schömmern Nepomuknak hívják, 1887-ben a starnbergi Wittelsbachhof-fogadó háziszolgája volt, most Münchenben zongorahordár. Elbeszélte, hogy akkoriban gróf Eulenburg a családjával és egy másik gróffal a Wittelsbachhof-ban szállott meg. Az a másik gróf neki erkölcselen ajánlatot tett és ő elég könnyelmű volt azt elfogadni. A tanu egy alkalommal észrevette, hogy a két gróf egy szobába ment; a kulcslyukon benézett és látta, ami bent történt.

Az elnök kérdésére a vádlott azt jegyzi meg, hogy ez a vallomás elejétől végig koholmány.

Következett több tanu kihallgatása, akik arról vallottak, hogy az a kölcsön, amelyet Ernst a hercegtől kapott, tényleg hitel volt és nem lehet rosszra magyarázni. Most Havemann liebenbergi kerületi előljárót hallgatták ki. Elbeszélte, hogy az öreg grófnak, a vádlott atyjának életében beszéltek Starnbergben, hogy a fiatal gróf bűnös viszonyban van egy erdőkerülővel. A grófi kastély szolgálai ugyanezt mondták a tanúnak.

— És ehhez mit szól a vádlott — kérdezte az elnök.

Eulenburg herceg azt felelte, hogy Havemann boszúból beszél így, mert ő megfosztotta őt kerületi előljárói állásától és mással töltötte be ezt a hivatalt.

Még néhány régi szolgáját hallgatták ki a starnbergi kastélynak, akik egytől-egyig azt vallották, hogy semmiféle kompromittáló dolgot nem tudnak a vádlotról.

Ezzel végződött a mai tárgyalás. Holnap szünet lesz s a legközelebbi tárgyalást hétfőre tűzte ki az elnök.

Egy berlini könyvnyomtatásos lap tudósítója jelenti, hogy a berlini császári kastélyban eddig Eulenburg hercegnek egy életnagyságu olajfestésű arcképe függött, amelyet most a császár távollétében leakasztottak a falról.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár és a czár.

Berlin, július 10. (Saját tudósítónktól.) Itteni diplomáciai körökben a Neue Freie Presse tudósítója az állítólagos uralkodói találkozásokról a következőköt értesül: Teljesen alaptalan az a hír, hogy Vilmos császár a czárral, a czár az angol királlyal és a német császár Fallières elnökkel fog találkozni. Csak egy találkozás valószínű, nevezetesen Vilmos császár és Edvárd király között. Az angol király Marienbadba utaztában német területet fog érinteni. Diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az angol király a jövő héten utazik Marienbadba, amikor a német császár már uton lesz az Északi-tengeren. Ez esetben Edvárd király vagy levélben, vagy táviratilag fog kifejezést adni sajnálkozásának Vilmos császár szemből, hogy nem találkozhatik vele Németországban és Vilmos császár viszonzni fogja ezt az udvariassági ténnyel. Ha a német császár már akkor

rára visszatért az Északi-tengerről, mikor Edvárd király befejezvének kuráját, hazautazik, akkor a találkozás nem lesz elkerülhető.

Az angol képviselőház elnapolása.

London, július 10. Asquith pénzügyminiszter kijelentette, hogy a házat augusztus 1-én el fogják napolni. A még rendelkezésre álló néhány hetet a pénzügyi törvény és más szükséges pénzügyi intézkedések, az ir egyetemi törvény, valamint egyéb halasztatlan ügyek elintézésére kell fordítani. Meg kellene kezdeni az italmérési engedélyekre vonatkozó törvény tárgyalását is. A többi ügyek az őszi ülészakra maradhatnak, amely október 12-én veszi kezdetét.

A macedóniai reformjavaslat.

Köln, július 10. A Kölnische Zeitung berlini jelentése szerint Anglia immár közölte a hatalmakkal macedóniai reformjavaslatát. Értesülésünk szerint az Oroszországgal egyetértőleg megállapított angol javaslat lényegében a következőket tartalmazza: Macedónia részére haladéktalanul 10—12.000 emberből álló repülőzászlóal alakíttassék, amely a banditaültemek hathatós elnyomására Hilmi pasa főfelügyelő parancsnoksága alá helyeztetnék. E sereg parancsnoka egy Hilmi pasa ajánlatára a szultán által kinevezendő török tiszt volna. Azt hiszik, hogy Oroszország reformjavaslata is rövid időn belül megérkezik. Ez utóbbi valószínűleg a macedóniai pénzügyi igazságügyre vonatkozó mérlegelés tárgyát képező reformokat is tartalmazza.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	Jul. 9.	Jul. 10.
Buza	locobuza	99 ⁵ / ₈	99 ³ / ₄
	juliusra	99 ⁵ / ₈	99 ¹ / ₈
	szeptemberre	97	96 ⁵ / ₈
Tengeri	juliusra	81 ¹ / ₂	82 ¹ / ₂
	szeptemberre	80	81 ³ / ₈
	Csikagó.		
Buza	juliusra	89 ¹ / ₄	88 ³ / ₄
	szeptemberre	90	89 ³ / ₈
Tengeri	juliusra	71 ³ / ₄	74

New-York, jul. 10. Gyapot New-Yorkban helyben 11.20 (11.20 tegnap), gyapot augusztusra 9.35 (9.39 gyapot októberre 9.27 (9.22), gyapot New-Orleansban helyb. 11.— (11.—), petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum Stand white Filadelfiában 8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, július 10. (Zárlat.) Zsir juliusra 9.52 (tegn. 9.40), zsir szeptemberre 9.62 (tegnap 9.50), szalonna short clear, 9.12 (tegnap 8.93), sertéshus szeptemberre 16.71 (tegnap 15.85)

Az olvasóhoz.

Az új félév kezdetén új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés”-re, a legrégebbi s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés” egy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentul is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentul is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egye-

düll erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabbban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentul is a vezető helyen fog állni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen klálitott mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a külföld és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentul csak fokozottabb munkássággal fogja kiérdemelni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . . . 28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A fiumei hajós-sztrájk.

— Az Ungaro Kroata hajói vesztegelnek. —

Fiume, július 10.

Megirtuk, hogy az Ungaro Kroata gépészei és kapitányai beváltották fenyegetésüket, tegnap este kimondották a sztrájkot és ennek folytán nyolcz órákor a társaság valamennyi hajója megállott. A sztrájk kitörése Fiumében nagy izgalmat keltett. Az idegenek csak kocsin, vagy vasuton mehetnek át Abbaziába vagy más közeli városba, mert a hajóközlekedés teljesen szünetel.

Ma kora délelőtt a révhivatal kiküldötte az Ungaro Kroata felügyelőjének kíséretében bejárta a kikötőt és a horgonyzó hajók személyzetét megkérdezték, vajjon hajlandók volnának-e más kapitányok és gépészek vezetésével szolgálatot teljesíteni. A hajólegénység egyértelműleg kijelentette, hogy a gépezetekkel és kapitányokkal szolidaritást vállalnak és idegen kapitányok és gépészek vezetése mellett egy perczig sem hajlandók szolgálatot teljesíteni.

A sztrájkoló kapitányok és gépészek délelőtt küldöttségben tisztelegtek Vio Ferencz podesztánál és kijelentették előtte, hogy az igazgatóságnak az egyik helyi lapban közzétett kijelentése, hogy mozgalmuk Fiume érdekei ellen irányul, teljességgel nem felel meg a valóságnak. A küldöttség ezután arra kérte a podesztát, járjon közbe, hogy az Ungaro Kroata igazgatósága belemenjen követeléseik pontos tárgyalásába. Vio Ferencz podeszta a közbenjárást készséggel meg is ígérte.

A mozgalomban a Fiumei Kapitányok Köre is állást foglalt és öttagu küldöttségben kereste fel gróf Wickenburg István miniszteri tanácsost, kormányzó-helyettest és Zanella Richárd orsz. képviselőt. Arra kérték őket, hogy járjanak közbe az Ungaro-Kroata igazgatóságánál annak érdekében, hogy a mozgalomban résztvevő kapitányok és gépészek memorandumát részletes tárgyalás alá vegye. Mind a ketten megígérték rögtön intervensziójukat.

A délután folyamán az Ungaro-Kroata igazgatósági tagjai fent jártak a tengerészeti hatóságnál és ugyanott megjelentek a sztrájkoló kapitányok és gépészek megbízottai is, kérve a hatóságot, tegye lehetővé, hogy a tárgyalások követelésekre nézve meginduljanak. A kapitányok és gépészek különösen három pontot emelnek ki a követelések közül és pedig a fizetésrendezés, a szolgálati pragmatika és a választott bíróság szervezésének pontjait.

Az Ungaro-Kroata igazgatósága a tengerészeti hatóság közbenjárására megigérte, hogy holnap délelőtt tíz órakor igazgatósági értekezletet tart, amelyen dönteni fog a tekintetben, vajjon belemegy-e a sztrájkoló követelésének tárgyalásába és határozatát azonnal tudatni fogja a tengerészeti hatósággal. A tengerészeti hatóság különben minden lehető elkövet arra nézve, hogy a legfontosabb forgalmi viszonylatokban a szolgálatot ellássa. Ennek az érdekében a tengerészeti hatóság megkereste a pólai kikötő-parancsnokságot és attól 8-10 hajóra való legénységnek és kapitányoknak rendelkezésre bocsátását kérte. Ezeket a haditengerész katonákat és tiszteket holnapra várják Fiuméba. Ma éjjel érkeznek meg Pólából 3 torpedónaszád, hogy a postai szolgálatot a sztrájk idejére ellássa. Ezeknek egyike holnap délután egy órakor az első postaszállítmányul Zengbe indul, a másik ugyancsak postaszállítmányul délután 5 órakor Lussinpiccolóba, a harmadikat pedig egyelőre rendelkezés alatt tartják.

Az Ungaro Kroata hajói közül ezidőszent huzsonhat van a kikötőben üzemben kívül. A társaságnak összesen harminczhét hajója van, tehát még tizenegy van uton, amelyeknek személyzete azonban beérkezésük után azonnal csatlakozik a sztrájkolókhoz.

Fiume város közönsége nagy érdeklődéssel várja a sztrájk kimenetelét. A molókon nagy sokaság fogadja az érkező hajókat, amelyek egymásután lehorgonyoznak. Sok idegen rekedt meg a szállókban, akik a sztrájk miatt nem tudnak tovább utazni. A város külső képe különben nyugodt, rendezavarás seholsem fordult elő.

A munkabeszüntetés folytán a forgalom teljesen szünetel. Az államvasutak igazgatósága az Ungaro Kroata összes vonalaira a közvetlen menetjegy kiadást, valamint a közvetlen podgyász- és árufelvételt a további intézkedésig beszüntette.

A magyar-horvát tengerhajózási társaság hajószemélyzetének sztrájkolása miatt beállott forgalmi szünetelés folytán a kereskedők egyesülete táviratilag fordult a kereskedelmi miniszterhez, kérve annak sürgős közbenjárását. A sürgöny a következő: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ő nagyméltóságának. Alulírott esedezik, kegyelmes urnak méltóztassék sürgősen intézkedni, hogy a sztrájk miatt beszüntetett tengerhajózási forgalom a magyar-horvát-társaságnál mielőbb helyreállíttassék a helyi és a parti kereskedelemre bekövetkező nagy károk elkerülése és a polgárságnak nélkülözhetetlen élelmiszerek hiányának megelőzése végett. A Kereskedők és Iparosok Egyesülete.

A fiumei szociáldemokrata-párt szakszervezetei este gyűlést tartottak s elhatározták, hogy a kapitányok és gépészek érdekeit a magukévá teszik és ha az igazgatóság e hó 16-ig nem teljesíti a kapitányok és gépészek összes kívánságait, kimondják az általános sztrájkot. A párt gyűlése után a kapitányok és gépészek értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy belépnek a szociáldemokrata-párt kötelékébe.

A Hrvatska hajóstársaság a Fiume-Abbázia vonalon a viteldijakat harmincz krájczárról hatvan krájczárra emelte fel.

AZ EGYETÉRTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A katasztrófa után.

— Interpelláció a Házban. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 10.

A Kovald-féle gyárban ma már a legnagyobb rendben folyt a munka. Mintha mi sem történt volna, mintha nem is állapították volna meg azt, hogy a gyár valóságos tüzfészék. Tűz volt, nincs. Két nap éppen elegendő, hogy ellejeítsük a három munkás gyászos halálát.

Azaz mégsem. Nem felejtkezünk meg semmiről. Temetésre gondolunk, a három szerencsétlen véget ért munkás temetésére. Kovaldek irodájában mindenki arra a fényes temetésre gondol, amiben az áldozatoknak részük lesz. Mert — ha semmit — de temetni azt tudunk! A halottak már nem vádolnak, az élők elcsendesülnek. A gyár tovább vezeti üzemét, a hatóságok jóvoltából száz esztendő fennállásának jubileumát is a Szövetség-utcai épületében fogja megülni — ha addig a levegőbe nem robban.

Vizsgálat a telefon-központban.

Az Egyetértés volt az első fővárosi lap, amely szóvá tette, hogy a katasztrófa végzetes kimenetelében igen nagy része volt a telefonnak. A legvésebb pillanatban fölmondta „állítólag” a szolgálatot. Azaz hogy nem. Az 1578-as rendörnek tizenkét percig kellett várakoznia, míg a telefon jelentkezett és kapesolt. Nos erre a telefon igazgatósága megindította a vizsgálatot.

Ez van hivatva kideríteni, hogy terhelés valakit mulasztás miatt, hogy a Kovald-gyár égése alkalmával a központ csak tizenkét perc múlva jelentkezett. A vizsgálat már annyit kiderített, hogy az összeköttetést kérő jelzőlámpának a központban való kigyuladása után négy perc múlva a tűzörség már a tűz színhelyén volt. Ez irányban tehát mulasztásról szó nem lehet. A vizsgálat arra is kiterjeszkedik, hogy esetleg nem műszaki hiba okozta-e a lámpának állítólagos későn való kigyuladását. A vizsgálat valószínűleg több napot fog igénybe venni.

Ez mindent megmond és híven jellemzi a telefon igazgatóságánál uralkodó viszonyokat. Mi azzal vádoltuk a telefon-központot, hogy tizenkét percig nem jelentkezett és követeltük annak megállapítását, hogy kit terhel ezért a felelősség. Mi történik erre? A vizsgálat megindul és kideríti, hogy a tűzoltóságot nem érheti gáncs, mert az a tűz jelzését követő negyedik percében már a helyszínén volt.

Ilyenformán a vizsgálat abszolút értelmetlen és fölösleges. Hogy a tűzoltóság hivatása magoslatán áll, azt elismertük mi is és elismerte az egész sajtó. Mi azt állítottuk, hogy a telefonközpont nagy mulasztást követett el erre tehát nem az a válasz, hogy a — tűzoltóság jó volt. Szigorú vizsgálatot kell indítani ebben az ügyben. Nem elég azt konstatálni, hogy esetleg műszaki hiba volt. Tudni kell, ki okozta ezt, meg kell állapítani, ki vonandó ezért felelősségre. Az ügyet így elintézni nem lehet és nem is szabad.

A katasztrófa a Házban.

A képviselőház mai ülésén Mezőfi Vilmos a katasztrófa tárgyában interpellációt jelentett be. Ismertette a rettenetes katasztrófa részleteit. Szerinte kellő megelőző óvintézkedésekkel a szerencsétlenséget el lehetett volna kerülni. A vizsgálat adatai szerint háromliter benzint van a gyárban s ez elegendő ahhoz, hogy robbanás esetén az egész utca a levegőbe repüljön. A helyiségek és folyosók szűkek. De nemcsak az óvintézkedések hiányoztak, de a mentőkészülékek is.

— Botrány! — jegyezte meg Rakovszky Béla. Mezőfi Vilmos: Csak a csudás véletlen okozta, hogy egy fuvarozókocsiról lehetett ponyvát szerezni, amelybe a szerencsétlenek beugorhattak. Ez méltán keltett felháborodást minden érző emberben. Joggal

kérdezhető, hol maradnak a hatóságok, hol az ellenőrzés? Ki türi, hogy ott 3000 liter benzint legyen? Ki az, aki megengedte, hogy az ajtók és a kapu le legyen zárva? A belügyminisztertől és kereskedelmi minisztertől joggal meg lehet kívánni, hogy a kellő ellenőrzést gyakorolják. Elismeri, hogy a hét iparfelügyelő kevés az összes budapesti gyárak vizsgálatára. A közérdek nevében nem szabad tűrni, hogy munkások ilyen nyomorultul pusztuljanak el. Ha már készülnek a sztrájk törvényre, legalább gondoskodjanak a munkás testi és életbiztonságáról. Akármibe kerüljenek a védőkészülékek, meg kell azokat csinálni. Kéri interpellációjában a belügyminisztert és a kereskedelmi minisztert, hogy hassanak oda, hogy Budapest területéről az összes tűzveszélyes gyárak kitelepíttessenek s hogy a gyárosokat szorítsák arra, hogy a szükséges óvőkészülékeket beszerezzék.

Az interpellációt kiadták a kereskedelmi és a belügyminisztereknek.

Az áldozatok.

A Kovald-gyári katasztrófa három szerencsétlen áldozatát, Krustyán Andrást, Kovács Irmát és Osakovics Etelt ma délelőtt boncolták fel a boncoltani intézetben. Temetésük holnap lesz s a végtisztességről maga a gyáros gondoskodik. Az áldozatok temetésén a Kovald-gyár összes munkásai megjelennek. Azonkívül a legtöbb fővárosi gyár munkásai küldöttségileg vesznek részt a temetésen. Az áldozatokat ma délután kiszállították a kerepesi-úti temető halottsházába, amelynek legnagyobb ravatalos termében gyönyörű ravatalt állítottak fel.

A Rókus-kórházban a szerencsétlenül járt munkások közül még hárman fekszenek súlyos sebekkel elborítva. A betegek: Bálint Jolán, Kratki Mari és Kohn Margit aránylag jól érzik magukat s az orvosok erősen bíznak benne, hogy néhány nap múlva gyógyvultan távozhathatnak. Állandóan sok látogató, jóbarát és rokon keresi fel őket a betegszobában s a betegek örülnek a részvét és az érdeklődés ilyen megnyilvánulásának. Sokan virágokkal kedveskednek nekik s ami a Rókus levegőjében olvan ritka, most a nehéz levegőt friss virágok illata teszi könnyűvé és elviselhetővé. A betegek nem szeretnek a történekről beszélni s főleg az iránt érdeklődnek, mikor távozhathatnak el a kórházból, ahová ilyen rettenetes sors iuttatta őket.

Kovald Emil és munkásai.

Ezzel a hivatalos vizsgálat befejezést is nyert. Csak most derül ki, hogy milyen hely is az a Kovald-féle gyár, milyenek ott a viszonyok és hogy bannak ott a munkásszág.

Tudvalevő, hogy Kovald Péter nagy vagyont hagyott fiára, Kovald Emilre, a gyár ezidőszent tulajdonosára. A gyár eredetileg is a Szövetség-utczában volt, kétemeletes épületben. A régi gyárnak a helyiségei is szűkek, kicsik voltak, de eléggé megfeleltek az akkori üzemnek. Amikor Kovald Emil fölépítette a négy emeletet, akkor már megtízszereződött az üzem és ez arra indította, hogy csupa keskeny, alacsony műhelyt rendezzen be az újabb két emeleten.

Dr. Kovald Emil közismert szivtelen, durva ember. A munkásai félnek tőle, alig mernek eléje kerülni, mert rendelkezéseit gögösen és gorombán adja ki.

— Örült, marha! Kipofozom, kirugom! — ezek a szavak soha ki nem maradnak Kovald Emil rendelkezéseiből. De nemcsak mondja, hanem meg is teszi. A munkások saját bevallása szerint nincs a gyárban egyetlen egy munkás sem, akit legalább egyszer ki ne dobott volna. Amikor új munkást fogad, tudtára adja, hogy föltétlenül engedelmességgel kell viselkednie, különben baj lesz. Két-három hét múlva fölmond a munkásnak és nyomban értesíti az összes fővárosi vegytisztító-czégeket, hogy a munkás hasznavehetetlen, renitens férfi, vagy leány. A munkás a fölmondás ideje alatt munka után néz. A Kovald besugása után azonban sehol sem veszik föl. Amikor már a legutolsó kísérlet is balul üt ki, akkor eszmél rá a doktor ur szavaira:

— Fog még maga könyörögni, hogy tartsam meg!

A fölsum kap és könyő kihasznál mindent.

Kov nemkülön nője. Kov munkásné pedig a mosónő Kovaldek doktorné meg aka követelte nagy jele béremelése.

Ezek a gyárba könnyelmű száz emb

kat.: Pius Czir. és Jar A nap két perczkor. nyugszik éj.

A min

— All

szeti szalon

lépő-díj nin

nyitva 9-6

téli szalon

zeti Muzeu

vészeti Mu

Museum ny

zárva. — A

zárva. —

A történel

zeuma zár

aquincumi

zeum zárva

9-1-jg. —

nyitva 10-

1-jg és 3-

— Az Aka

zárva. —

könyvtár zá

nyilvános k

zónség elő

Ház

— A

érdekes

tünk a h

képpen n

már mos

— Jó

ma Budap

nan néhá

— Li

vátor k

keztet. H

a pályauc

notabilitás

lovagolt

sára men

előjáróit

Adolf ezi

Spurni b

karral eb

— A

kocsikirá

tért vissz

Elisabeth

ségétől. A

sen üdvö

megnézté

megkezdé

holyban,

lalt. A sz

viddel az

a tenger

— Eg

Albrecht

genshercz

eisenachi

rában me

ruár 28-á

felesége

czegnek,

hercege.

A fölmondásban levő munkás, miután seholy sem kap helyet, kénytelen Kovaldhoz fordulni és könyörgésre fogni a dolgot. Aztán alaposan kihasználják ezt a helyzetet. Az ilyen munkás mindent eltűr, csak hogy föl ne mondion neki.

Kovald Emil felesége is rettegett személy, nemkülönben a gyár Radocza nevű könyvelője. Kovaldné ugyanugy gorombáskodik a munkásnőkkel, mint férje. Radocza kisasszony pedig a besugók főnöknője. Egy Kissné nevű mosónő — aki már husz esztendeje szolgálja Kovaldékát, a mosóosztály dolgait sugja be a doktornénak. Ez a három harcziasszó nemrég meg akart verni öt munkást, akik béremelést követeltek. Az irodahelyiségben látszódtott le a nagy jelenet, amikor az öt munkás szombat este béremelést kért.

Ezek is egy kis bepillantást engednek abba a gyárba, ahol tegnapelőtt egy ember vétkes könnyelműsége és kapzsisága majdnem háromszáz embert áldozott föl.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, július 11. — Róm. kat.: Pius p. vt. — Prot.: Előd. — Görög-orosz.: jun. 28. Czir. és Jan. e. — Zsidó: Tham. 12. 5. Perek S. Chuk. — A nap két reggel 4 óra 14 perczkor, nyugszik este 7 óra 55 perczkor. — A hold két délután 5 óra 39 perczkor, nyugszik éjjel 1 óra 3 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Allandó nyári kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—6-ig. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigőrtői szalonja nyitva 9—1-ig. Belépő-díj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig és 3—7-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A fővárosi könyvtár zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A történelmi képesarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Széchenyi múzeum zárva. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György Múzeum (Városligeti-fasor) nyitva 10—4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A Kereskedelmi Múzeum zárva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára július és augusztus hónapokban a közönség előtt zárva marad.

— Az „Egyetértés Vasárnapja” ezuttal is érdekes és változatos lesz. Vasárnap mellette a hét összes eseményeit felöleli és mindenképpen megérdemli olvasóink figyelmét, amelyet már most felhívunk.

— József főherceg utazása. József főherceg ma Budapestről tapolesányi birtokára utazott, ahonnan néhány nap múlva tér vissza a fővárosba.

— Lipót Szalvátor Kolozsvárra. Lipót Szalvátor királyi herceg ma reggel Kolozsvárra érkezett. Hivatalos fogadás nem volt. A királyi herceg a pályaudvarról Sreiber altábornagy és a katonai notabilitások kíséretében egyenesen a gyakorlótérre lovagolt. Délben a New-York-szállóban lévő lakására ment, ahol a városi, megyei és más hivatalok előjáróit fogadta. Kiséretében van Weigner Adolf ezredes és a Nagyszébenből vele érkezett Spurni tábornok. Délben a királyi herceg a tisztikarral ebédel.

— A király vendége. A király Goisernig terjedő kocsi kirándulást tett, melyről este fél hét óra tájban tért vissza Battemberg herceg tengernaggyal. Az Elisabeth-szálloda előtt a herceg elbucszott ő feleségétől. A nagyszámban egybegyűlt közönség lelkesen üdvözölte a királyt. Az angol vendégek este megnézték a színházi előadást. Kévéssel az előadás megkezdése előtt megjelent a király az udvari páholyban, amelyben a két tengernagy is helyet foglalt. A színházban Vera Violetta operettet adták. Röviddel az előadás vége előtt a király elbucszott a tengernagyoktól és elhagyta a színházat.

— Egy német uralkodó herceg gyászsa. János Albrecht mecklenburgi herceg, braunschweigi régensherceg felesége, Erzsébet szász-weimars-eisenachi hercegnő ma reggel ötvennégy éves korában meghalt. Az elhunyt hercegnő 1854. év február 28-án született és 1886. november 6-án lett a felesége János Albrecht mecklenburg-schwerini hercegnek, aki 1907. májusa óta Braunschweig régenshercege.

— Királyi kúntetés. A király Tichy Antal uradalmi főtisztnek a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Kossuth Ferencz állapota. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter állapota kedvezően javult. A miniszter az éjjelt igen jól töltötte. Baltérdében és bokájában jelentkezett izületi fájdalmak jelentékenyen enyhültek. Az izületében jelenlévő izzadmány felszívódása is nagyban előrehaladt. A vállizületben még mindig heves fájdalom gyötri a beteget. A hőmérsék rendes, a szívműködés igen jó. A miniszter kezelőorvosa, dr. Áldor Lajos főorvos, délelőtt kilenc órákor, a szokott időben kereste fel a minisztert és továbbra is teljes nyugalmat ajánlott. A miniszter közérzése igen jó. Testhőmérséke 36.6 fok. A beteg miniszter állapotáról dr. Áldor Lajos főorvos a következő fölviágosítást adta: A miniszter öt nap óta a váll-és térd-izületben heves fájdalmakat érez. Emiatt kénytelen az ágyat örizni. Állapota, bár nagyon fájdalmas, aggodalomra nem ad okot, de a jelenlévő izületi izzadmányok felszívódása még huzamosabb időt vehet igénybe.

A kereskedelemügyi miniszter állapotában a mai délután folyamán lényegesebb változás nem állott be. Az izületi fájdalmak térdben és bokában folyton enyhülnek s csupán a vállizületben elég intenzívek még. Az izzadmány felszívódása előrehaladt stádiumban van, a hőmérséklet teljesen rendes.

— Gróf Andrássy Gyula Londonban. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és özvegy gróf Andrássy Tivadarné legutóbb néhány napot herceg Marlborough blenheimi kastélyában töltöttek, ahol ez alkalommal az angol arisztokrácia legelőkelőbb tagjaiból álló nagy társaság gyűlt egybe. Az Andrássy grófi család legközelebb kezdi meg skóciai utazását. A londoni magyar kiállítást e hónap vége felé Edvárd angol király is meg fogja látogatni gróf Mennsdorf-Pouilly Albert magyarországi osztrák nagykövet társaságában. A látogatás valószínűleg július 20-ika és 22-ike között lesz.

— Bolgár államtitkár szabadságon. Bolgár Ferencz honvédelmi miniszteri államtitkár péntek este több heti tartózkodásra külföldre utazott.

— Tengerészcadétek tanulmányutja. A Kaiserin Elisabeth páncélos, amely a fiúmai haditengerészeti akadémia felsőbb osztályainak növendékeivel meg június végén tanulmányutra indult, tegnap Syriaba érkezett, ahol négy napot fog tölteni. A hajón minden rendben van.

— Lévy József gyászsa. Lévy József, Borsodmegeye nyugalmazott alispánját, a kitűnő veterán költőt érzékeny vesztés érte. Nővére, özvegy Vadász Györgyné, szül. Lévy Borbála, hosszú szenvedés után e hó 8-án, élete 71-ik évében elhunyt. Temetése ma, pénteken délután 4 és fél órákor volt a ref. egyház szertartásai szerint Sajtószentpéteren, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— Új orvosprofesszor. A király, mint a hivatalos lap mai száma jelenti, Hoór Károly doktort, a kolozsvári tudomány-egyetem rendes tanárát a budapesti tudomány-egyetem szervezett szemészeti második tanszék nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— Egy spanyol egyetem jubileuma. Spanyolországnak egyik leghíresebb főiskolája, az oveldoi egyetem, ez év őszén üli meg alapításának háromszázados évfordulóját. A jubiláló egyetem a rendezendő nagyszabású ünnepségre megleghangu levélben hívta meg a budapesti tudományegyetemet, melynek tanácsa képviseltetni fogja magát a jubileumon.

— Rudini állapota. Ma este kiadott orvosi kommuniké szerint Rudini állapotában az utóbbi napokban elégtelen táplálkozás és szivgyengeség miatt rosszabbodás állt be. A beteg folyton eszméletnél van.

— Agyonlőtt rajzoló. Lodzban történt, hogy Maly Odön osztrák rajzoló, mikor az utcán vázlatkönyvébe skizketek vett fel, egy rendőr megszólította és rákiáltott, mint ahogy a forradalmárokkal szoktak tenni a rendőrök: Kezeket felemelni! Maly Odön nem értett oroszul, tehát nem engedelmesskedhetett. A rendőr erre ezébbavette és agyonlőtte. A golyó átjárta a szívet és az osztrák rajzoló holtan rogyott össze. Maly Odön huszonnyolc éves volt.

— Herczeg Ferencz esküvője. A hetedik kerületi anyakönyvezető előtt ma délután négy órákor lépett házasságra Herczeg Ferencz, a nagynevű író Grill Jolánnal, Csillag Teréz a Nemzeti Színház illusztris művésznőjének leányával. Az ünnepélyes aktus tanu dr. Bárczy István polgármester és dr. Váradí Jenő fővárosi ügyvéd voltak. Egyszerű utazó ruha volt a fiatal házásokon, kik néhány órai időzés, s a dr. Váradí lakásán adott lakodalmi ebéd után elhagyták a fővárost. Este gyorsvonaton Triest felé utaztak. Triestből aztán Herczeg Ferencz jachtján Görögország felé vitorláznak a nászutasok s csak szeptember közepén térnek ismét vissza Budapestre.

— Sztrájkoló egyetemi tanárok. Három nap óta olyan mozgalom észlelhető az olasz egyetemeken, amely arányait tekintve, még az osztrák egyetemek mozgalmát is tulszárnyalja. Az olasz mozgalmat különösen az jellemzi, hogy az nem a diákok, hanem a tanárok köréből indult ki és éppen úgy a kormány, mint a parlament ellen irányul. A mélyen járó mozgalom oka egy parlamenti akcióban keresendő, amely tulajdonképpen a tanárok javát czélozta. A fizetésrendezési törvényre ugyanis, amely a főiskolai tanárok viszonyát is rendezi, már égető szükség volt, mert Olaszországban tudvalevőleg igen sok vidéki egyetem van, amelyeknek hallgatói sokszor alig vannak többen tanáraiknál és ahol ennek következtében a tanárok fizetése is nagyon szegényes volt. Ebben a törvénytervezetben, amely pár nappal ezelőtt került a parlament elé, nemcsak a főiskolai tanárok fizetésminimuma van megállapítva, de az is, hogy az egyetemi tanároknak legalább hány órát kell tartaniok s a kollégium időtartamától teszi függővé a fizetés nagyságát. A parlamenti vitában — anélkül, hogy Ra va közoktatásügyi miniszter ez ellen tiltakozott volna — az egyetemi tanároknak pusztán csak oktatási tevékenységét mérlegelték, tudományos működésükről azonban teljesen megfeledkeztek. Ez ellen a főiskolák tanártestületei egyszerre talpraálltak. Tiltakozó nyilatkozatukban azt hangoztatják, hogy úgy az ő tevékenységük, mint az egyetem céljának teljes félreismeréséről tanuskodik, ha az „iskolamesterkedést” tartják legfontosabb feladatuknak. Ilyen tiltakozó nyilatkozatot adott ki a bolognai, génuai, perugiai, firenzei egyetem tanári kara, továbbá a Rómában közös gyűlésre megjelent megbízottak. A tanárok a legélesebb szavakkal itélik el a közoktatásügyi minisztert és arra az esetre, ha a javaslatot meg nem változtatják, az egyetemi tanárok általános sztrájkját helyezik kilátásba.

— Lie Jónás temetése. Krisztiániában ma temették nagy részvét mellett Lie Jónás író. A temetésen az uralkodó is képviseltette magát. Megjelentek a kormány, valamint számos hivatal képviselője. A polgári és katonai hatóságok képviselői is jelen voltak.

— Földrengés. A trieszti szeizmografikus készülékek ma éjjel közeli földrengést jeleztek, a melyet a lakosság is észlelt és a mely három óra 13 perczkor kezdődött és négy óra 40 perczkor végződött. Az első lökés oly heves volt, hogy a jelföldob kiesett normális helyzetéből. Hét óra 40 perczkor újabb földrengést észleltek, amely nyolc óra 17 perczkor végződött. Első ízben a kilengés 92, a másik esetben 17 milliméter volt. A boroszlói obszervatórium készülékei is ma reggel két földrengést jeleztek. Az első 4000 kilométer távolságban három óra 15 perczkor kezdődött és 5 perczig tartott, a másik 100 kilométer távolságból hét óra 42 perczkor kezdődött és 3 perczig tartott.

— Égő gőzös. Brémából jelentik: A Scharnhorst postagőzös, amely Keletázsia felé van uton, nyílt tengeren kigyuladt. Még nem tudni, hogy miképpen támadt a tüz, amely elpusztította az eleségkamrákat. A leégett helyiségekbe víz nyomult. Részletek a katasztrófáról még nem jöttek. A gőzös Macsnigaporeba érkezett.

— Robbanás egy gyárban. A Soroksári-ut 74. száma alatt levő Rosenthal Jakab-féle szappangyárban ma délelőtt felrobbant egy kazán. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy a gyár tetőzetének egy része megrongálódott. Nagyobb baj nem történt, eleinte tüzkatasztrófától tartottak, mert a tetőzet gyulladni kezdett. Értésítették a tűzoltókat és a mentőket, de mire ezek megérkeztek, minden veszélyt elhárítottak már a munkások. Emberéletben nem esett kár, sebesülés sem történt.

— **Az altábornagy tolvaja.** E hónap harmadikára virradó éjszaka történt, hogy Lahner Viktor nyugalmazott altábornagynak a József-körút 33. számú házában levő lakásába valaki betört s elvitt százhatvan korona készpénzt és sok értékes ékszert. A rendőrség kiderítette, hogy a lopást Gelencsér Ferencz urasági inas követte el, aki azelőtt az altábornagy szolgálatában volt, de nemrég elbocsátották. A detektívek ma letartóztatták a tolvaj inast, aki beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy amikor a szolgálatából kilépett, magával vitte az előszoba kulcsát. Junius 2-án este elrejtőzött a házban a padláslepcsőnél és éjjel után két óra tájban lement az első emeletre, ahol az altábornagy lakása van. A nála levő kulccsal kinyitotta az előszoba ajtaját, a legközelebbi szobában egyenesen ahhoz a szekrényhez ment, amelyről tudta már, hogy pénzt és értéktárgyakat tartanak benne. A szekrényt föltörte, a pénzt és az ékszert magához vette, majd pedig kiosont az előszobáján, amelyet ismét gondosan bezárt. A pénzt Bécsben és Kaposváron elmulatta. Most akarta az ékszereket elzalogosítani, de a detektívek elfogták.

— **A kölni híd katasztrófája.** A kölni híd katasztrófájáról újabbán még a következő részletek érkeztek: A vasúti hidon serényen folynak a mentési munkálatok. A parton álló mérnökök egyike figyelmessé tette a rendőrséget arra a veszedelemre, hogy az egész híd összeomolhat. Erre az egész környéket kiűritették s az ezrekre menő embertömeget a szomszédos utakra szorították. Az építményt egy dortmundi építész-cég készítette hatóságilag jóváhagyott tervek alapján és elkészülte után hivatalosan átvették. Nagyságáról fogalmat nyújt, hogy a híd középső ívének a szélessége 160 méter s a híd oly magasan áll, hogy az alatta menő hajóknak árboczaikat nem is kell lehajtaniok. A híd vasúti forgalom, közúti kocsis és személyforgalom céljaira szolgál és a dortmundi „Union” és a duisburgi Harkort-társaság építette. Az egész építmény 4—5 millió márkába került, amelyből harmadfél millió márkáért csupán a vaskonstrukció költségeire. A Kln. Zeitung egy szakértőtől azt az információt kapta, hogy a hidépitmény már régebben gyöngének bizonyult, mire használatát annak megerősítéséig beszüntették. Ez a megerősítés meg is történt, kétségtelenül azonban nem a kellő mértékben. A hídnek különösen faalkatrészei voltak gyengék, úgy, hogy azok nem bírták el a nehéz vasszerkezetet. Kölnből írják, hogy a tizenhárom eltűntnek még nem sikerült nyomára akadni.

— **Herczeg gondnokság alatt.** Weimarból távíratozzák, hogy Hermann szász-weimari herceget pazarlás miatt gondnokság alá helyezték. A tékozló herceg huszonhárom éves, hadnagy volt az első porosz ulánuszredben s legidősebb fia a Heidelbergben élő Vilmos hercegnek.

— **Kubelik fogságban.** Megírtuk a minap, hogy Kubelik ellen elfogató parancsot kért az impresszáriója. Egy londoni távirat azt jelenti, hogy Kubelikut Christchurchben impresszáriójának, Geritz Hugónak följelentésére vasárnap letartóztatták. Geritz 75 ezer korona kártérítést követel Kubeliktől szerződésesség miatt és a christchurchi törvényszéktől ki is eszközölte a művész letartóztatását. Christchurch az ausztráliai Canterbury-tartománynak fővárosa, 60 ezer lakossal. A város nem osztrák, hanem német konzulátusi székhely. Egyébként a napokban ki fog derülni, mi a valóság ebből a híresztelésből.

— **Házasságok.** Hahn Izidor és Czobor Edit e hó 14-én délelőtt 11 órakor a szentesi izraelita templomban tartják esküvőjüket.

— **Nászajándékok.** jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerelhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Negyven évi szolgálat után.** Lelkes ünnepélyt rendeztek ma a Pesti Hengermalom Rézvénytársaság tisztviselői érdemes hivatalnokuk, Róth Antal tiszteletére, ki hosszú negyven esztendő teltét szorgalmas munkával s odaadó ambícióval a társaság szolgálatában. Stumpf igazgató méltatta a legregibb tisztviselő érdemeit. A jubilánst ajándékokkal halmozták el tisztviselőitársai, az igazgató pedig átnyújtotta az elismerő-oklevelet, amiért az ünnepelt meghatva mondott köszönetet. Róth Antal tiszteletére holnap díszbédet rendeznek.

— **Hamis bankók.** A soroksári csendőrség ugy szabású bankjegyhamisítás dolgában folytat most nyomozást, melynek szálai az Alföldre, különösen Békés, Csongrád, Jász-Nagy-Kunszolnokmegyébe nyulnak, ahol nagyon elszaporodtak a hamis százasok, melyek úgy hasonlítanak a Takács Zoltán által öt-hat évvel ezelőtt gyártottakhoz, mint egyik tojás a másikhoz. A csendőrség eddig hat oly embert fogott el, aki Takács Zoltán pénzhamisító-bandájához tartozott; a hetediket, akit Hódmezővásárhelyen fogtak el, már szabadon bocsátották. A nyomozás titokban folyik.

Takács Zoltán viselt dolgai ismeretesek. Tavaly kapott feltételes szabadságot s az volt a szándéka, hogy kimegy Amerikába s folytatni fogja a börtönben tanult cipész-mesterséget. A rendőrség azonban, ahol havonként jelentenie kellett, szemmel tartotta. Ugyanezt cselekedte a csendőrség is. Valahányszor a vidéken hamis bankókat kezdtek terjeszteni, a csendőrök mindannyiszor Takács Zoltán nyomát járták. Hónapokkal ezelőtt, Ókésken, ahol állítása szerint menasszonyánál járt, rajta ütöttek a csendőrök s megmozdították, de semmi gyanús dolgot nem találtak nála. Takács Zoltán erre hivatalos hatalommal való visszaélés miatt feljelentette az ókéskei községi jegyzőt és a csendőröket is. Az utóbbiak ellen a hadbíróság megszüntette az eljárást, de a jegyző ellen még folyik a vizsgálat a kecskeméti királyi törvényszék előtt. A sok zaklatást végre megunva, külföldi utlevélért folyamodott s hogy ezt elnyerhesse, mert kaposvári születésű, Somogy megye alispáni hivatalától kérte, hogy az állampolgárság kötelekéből bocsássák el. Az alispáni hivatal eleget is tett a kérelemnek. Megállapította, hogy Takács Zoltán csakugyan kaposvári születésű. Az iratok a belügyminisztériumhoz kerültek, ahol Mészöly miniszteri titkárnak osztották ki. A sokat zaklatott ember azóta a külföldön tartózkodik utlevél nélkül. Bebarangolta Angol- és Franciaországot s legutóbb, e hónap másodikán Páris egyik nagy szállójából írt levelet ügyvédjének, Hets Ödönnek, akit arra kért, hogy járja ki neki az utlevelet, mert anélkül sehol sem telepedhet le.

— **Fejedelmi vendégeink.** Szerkesztőségünket ma este ritka kitüntetés érte: királyi vérből származott testvéri pár tisztelt meg látogatásával. Sajnos, nem törvényes szülöttek, amennyiben papájuk, egy hatalmas királytigri, csak morganatikus házasságot kötött mamájukkal, a sivatag királyának oroszánával. A hathónapos királykisasszonyokat — Zuzs és Rahó — nevelőjük, Havemann Richárd, az ismert idomító, erős lánczon vezette hozzánk s másik kezében korbácsot szorongatott, ami meglehetősen szokatlan pedagógiai eszköz a „hercegek iskolájában”. A bájos teremtesek semmiben sem ártultak el származásukat; nem voltak se vadak, se gögösek. Otthonosan jártakeltek szerkesztőnk szobájában, mindent megszaglásztak s végül helyet foglaltak az öblös zsölyékben. Anynyira megkedvelték szerény társaságunkat, hogy csak akkor voltak távozásra bírhatók, amikor Havemann értésükre adta, hogy az Amerikai Park közönsége türelmetlenül várja megjelenésüket. Indulás előtt nyájas szemhunyorogtatással jelezték, hogy szívesen jöttek, hogy itt minden szép, szép és hogy élénken érdeklődnek a magyar dolgok iránt.

— **Orvtámadás az erdőben.** Kiss Károly pinczért tegnapelőtt reggel, egy Szücs János nevű állítólagos kertész, akivel egy vendéglőben ismerkedett meg, kicsalta a rákosi rendezőpályaudvar mellett levő erdőbe s utközben hátulról orozva megtámadta s kertészkesével hátfaszurta. Azután el akarta rabolni kétezer koronás takarékpénztári könyvét. Az állítólagos kertész azzal hitegette a pinczért, hogy gazdag nővel fogja összeházasítani. A pinczér azért vette magához a takarékpénztári könyvet. Amikor az erdőben dulakodtak, Kiss kerekedett felül, mire támadója elmenekült. A rendőrség ma letartóztatta a merénylőt, aki Lendvai József foglalkozás nélküli ember. Az utóbbi időben pedig Szücs néven szerepelt.

— **Öngyilkosság petróleummal.** A lebergi fogházban tegnap este hajmeresztő dolog történt. A harminczéves Schächter Rozália, ki ott nyolczhónapos büntetését tölti ki, olyan módon akart megválni az élettől, hogy ruháit leöntötte petróleummal és meggyújtotta. Amikor az örök beléptek az erősen megvilágított cellába, visszahátráltak. Schächter Róza fátyla módjára égett. A lángokat nagynehezen eloltották, de a szerencsétlen asszony ekkor már össze-vissza égett és reménytelen állapotban vitték be a kórházba.

— **Semsi basa meggyilkolása.** Semsí basának Monasztírban történt meggyilkolása alkalmával az iskolák kormánybiztosát és a távirdaigazgatót is megsebesítették. A Resna ellen küldött zászlóalj részben az ellenséghez ment át, részben pedig megtagadta az engedelmisséget. A lakosság nagyon izgatott. Monasztírban minden üzlet zárva van. Az ifjútörökök azt követelik, hogy a Yıldiz lépjen velük tárgyalásba. A monasztíri gyilkosság hatása alatt, amelynek Semsí basa esett áldozatul, Konstantinápolyban is kényszerítve érzik magukat arra, hogy egy kissé fellebbentsék a leplet azokról a dolgokról, amelyek néhány nap előtt egy csapat maczedóniai helyőrségben végbementek. Az eddigi szük és a tényeket szándékosan elferdítő török jelentésekből is a következő kép tárul elénk:

1. E hó 3-án, pénteken 30 tiszt behatolt az adriai táviróhivatalba és egy táviratot küldtek a szultánnak, amelyben évek során át elmaradt előmozdításuk miatt panaszkodva, az őket megillető jogaik elismerését kérték.

Folyó hó 5-én szökött meg a resnai 200 lázadó pénzzel és fegyverekkel.

3. Ehhez hasonló esetnek kellett történnie a Monasztírtól délre fekvő Nakolecz-helyőrségben. Erről eddigelé mélységesen hallgattak, de egy legújabb török távirati jelentésből kitűnik, hogy ugyanakkor történt, mint a resnai eset.

4. Az újítörökök kiáltványait, amelyek Törökország számára alkotmányt követelnek, elkobozták.

5. A legfontosabb és legtöbbet mondó esemény azonban kétségkívül a monasztíri gyilkosság.

— **A belga játékbank bezárása.** A brüsszeli Marque-féle játékbankot — mint már megírtuk — bezárták, mert a tizezer frank névértékű részvények után nyolczezer frank volt az osztalék, s ebből kiviláglott az, hogy a játékbank óriási jövedelme a játékszenvedély tulságos elharapódzásának következménye. A brüsszeli államügyész, a vizsgálóbíró, a törvényszéki kancellár, két rendőrbiztos és néhány közrendőr kíséretében a múlt szombaton délután behatolt a játékkermekbe. A megjelenésük szörnyű kavarodást okozott. A játékosok között akadt belga, német, francia és osztrák férfi meg hölgy. Szám szerint nyolczvanan lehettek. A hivatalos közegek lefoglalták az összes asztalokat és a rajtuk heverő pénzeket. A butorokat a pinczébe szállították, amelyeknek ajtait eltörölvették. Hétfőn délelőtt számos ember körmenetben végigjárta a várost. Táblákat vittek magukkal azzal a fölirással, hogy ötszáz alkalmasított követeli vissza a kenyérkeresetét. A menet a városháza elé vonult. Ott egy küldöttség kivált a sorokból és felment a polgármesterhez, akit arra kérték, hogy az ügyész eljárásáról értesítse a királyt. Az osztracsi vendéglősök és szállótulajdonosok gyűlést tartottak, amelyen számos kereskedő is megjelent. Elhatározták, hogy mozgalmat indítanak a játékbank bezárása ellen.

— **Dalos-ünnepély.** A magyarországi munkások dalegyleteinek szövetsége e hó 19-én délután négy órakor a köbányai „Régi Sörház” termeiben és kethelyiségében (Jászberényi-ut) a budapesti és környékbeli munkásdalkörök közreműködésével táncszal egybekötött dalos ünnepélyt rendez.

— **Halálozások.** Szegedlavits Ferencz pápai t. kamarás, érd. kerületi jegyző és alesperes, mogyoródi plébános hosszas szenvedés után életének 67-ik évében elhunyt Mogyoródon.

Móré Béláné szül. Gaisz Janka honvédőrnagy özvegye rövid szenvedés után életének 63-ik évében elhunyt Budapesten.

Schramek Ambrus néhai gróf Batthyány Lajosné nyugalmazott tisztartója, 48/49-iki honvéd hadnagy életének 77 évében elhunyt Nagybecskerekben.

x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Börbajok, hajhullás és kopaszág sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), két fénynyel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

ügyi miniszter
mennyi köz
eisejétől lé
nem állami
vonatkozó
tokat itt kö

Az 190
évi XXVII.
községi és
nál alkalm
szítésének
vások. A r
rendes és s
az említett
nek, szolgál
fizetésű osz
utolsó fokoz
letőleg állar
rehabilitása
55.556. sz.
dészek kiegé

1. A kö
iskoláknál
tanítók (tan
ségben ny
1908. évi ju
részére ped
nek szolgál
2600 korona
tással bíró
tással alkal
szére nyolc
ugyancsak
évi fizetés

Az emlí
ségi és fele
des és segé
téséhez szü
1-től számi
vényeket o
tási bizotts

A fizeté
járásra név
55.556. szá
kell alkalm
Figyele
zeti felső, n
részére álla
mítható ille
egyenlő szo
lai tanítók
pótlék gyan
szító állams
lása alkalm
egyes eseth
tanítónak (k
fizetés term
tesített, va
(személyi, é
van s azt fe

Ugyiszir
kintve, figy
állami felső
és csupán k
énektanítási
lai tanítók
tanítónői)
tatnak, ugy
kódó hason
fizetése, bár
tetnek is, s
illetőleg 18
lyel, mert
mazott tan
részeseilhet
zott hason
nyokban.

A felek
kódó szerze
tése ügyébe
1908. évi X
zás alapján
ellátására
összegeket
szerzetes n
utalványozr

Az ily
nél, megáll
eljárásra ne
gélyben es
vényes pol
gyar nyelvi
rendű tanít

Az álla
az intézet
után egy-eg

Községi és felekezeti tanítók fizetése.

Budapest, július 10.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter körrendelettel adta tudtára valamennyi közigazgatási bizottságnak, hogy július hó elsejétől lép életbe a községi és felekezeti, szóval nem állami tanítók és tanítónők fizetésrendezésére vonatkozó szabályzat, melyből a kiemelkedőbb pontokat itt közöljük:

Az 1908. évi állami költségvetésről szóló 1908. évi XXVII. t.-cz.-ben nyert felhatalmazás alapján a községi és felekezeti felső nép- és polgári iskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők fizetésekiegészítésének fokozatos végrehajtásáról gondoskodni kívánok. A rendelkezésekre álló fedezethez képest a rendes és segédtanítók (tanítónők) közül azok, akik az említett iskoláknál már hosszabb idő óta működnek, szolgálati évekre való tekintettel, a X. és XI. fizetési osztály első, illetőleg a IX. fizetési osztály utolsó fokozatának megfelelő fizetésekiegészítésben, illetőleg államszegélyben fognak részesülni. Ennek végrehajtása céljából az 1906. évi augusztus 10-én 55.556. sz. a. kiadott körrendeletben foglalt intézkedések kiegészítéseképpen a következőket rendelem:

1. A községi és felekezeti felső nép- és polgári iskoláknál állandó fizetéssel alkalmazott oly rendes tanítók (tanítónők) részére, akik ugyanazon minőségben nyolcz éven felül teljesítettek szolgálatot, 1908. évi július 1-től számítva évi 2400 korona, azok részére pedig, akik tizenhat éven felül teljesítettek szolgálatot, 1908. évi július 1-től számítva, évi 2600 korona fizetés biztosított. A megfelelő képességgel bíró és rendszeresített állományon állandó fizetéssel alkalmazott segédtanítók (segédtanítónők) részére nyolcz éven felül eltöltött szolgálatuk után ugyancsak a jelzett naptól számítva, 1800 korona évi fizetés biztosított.

Az említett szolgálati éveket már betöltött községi és felekezeti felső, nép- és polgári iskolai rendes és segédtanítók (tanítónők) fizetésének kiegészítéséhez szükséges államszegélynek folyó évi július 1-től számítva leendő engedélyezése végett a kérvényeket október 15-ig kell az illetékes közigazgatási bizottságnál benyújtani.

A fizetések kiegészítése céljából követendő eljárásra nézve szigorúan az 1906. évi augusztus 10-én 55.556. szám alatt kelt körrendelet intézkedéseivel kell alkalmazkodni.

Figyelembe veendő, hogy a községi és felekezeti felső, nép- és polgári iskolai tanítók (tanítónők) részére államszegélyvel nagyobb, nyugdíjba beszámítható illetmény nem biztosítható, mint amennyit egyenlő szolgálati idő mellett az állami polgári iskolai tanítók fizetnek, személyi pótlék és ötödéves korpótlék gyanánt élveznek, miért is a fizetést kiegészítő államszegélyek iránt beadott kérvények tárgyalása alkalmával a közigazgatási bizottság minden egyes esetben pontosan állapítsa meg, hogy az illető tanítónak (tanítónőnek) a fizetésen kívül mily egyéb fizetés természetével bíró, nyugdíj szempontjából biztosított, vagy nyugdíjba beszámítható illetménye (személyi, ötödéves, drágasági, igazgatói pótlék stb.) van s azt felterjesztésében is jelölje meg.

Ugyazintén a tanítók (tanítónők) képességét tekintve, figyelemmel kell lenni arra, hogy miként az állami felső, nép- és polgári iskoláknál alkalmazott és csupán kézimunka-, vagy csak torna-, vagy csak énektanításra képesített tanerők egyéb polgári iskolai tanítói képesítés hiányában segédtanítói (segédtanítónői) minőségben a XI. fizetési osztályba soroztatnak, ugy a községi és felekezeti iskoláknál működő hasonló képességgel bíró tanítók és tanítónők fizetése, bár rendes tanítónak (tanítónőnek) nevezetnek is, szolgálati idejükhöz képest csak 1400, 1600, illetőleg 1800 koronáig egészíthető ki államszegélyvel, mert a községi és felekezeti iskoláknál alkalmazott tanerők államszegély igénybevételével nem részesülhetnek az állami polgári iskoláknál alkalmazott hasonló képesítésű tanerőknél nagyobb előnyökben.

A felekezeti felső, nép- és polgári iskoláknál működő szerzetesrendű tanítónők fizetésének kiegészítése ügyében az 1908. évi államszegélyvetésről szóló 1908. évi XXVII. törvényzikkben nyert felhatalmazás alapján a kellően képesített szerzetes tanítónők ellátására segély gyanánt megállapítandó általános összegüket az illető iskola fenntartójának, illetve a szerzetes rendház előjáróságának címére fogom utalványozni.

Az ily módon adandó államszegély kieszközlésénél, megállapításánál és utalványozásánál követendő eljárásra nézve a következőket rendelem: Államszegélyben csakis magyar honos, Magyarországon érvényes polgári iskolai tanítónői oklevéllel bíró, magyar nyelvben tanítani tökéletesen képes szerzetesrendű tanítónők részesülhetnek.

Az államszegély megállapításánál alapul szolgál az intézet jövedelméből a dologi kiadások levonása után egy-egy polgári iskolai tanítónői oklevéllel bíró

és kizárólag polgári, vagy felső népiskolánál alkalmazott szerzetes tanítónő ellátására biztosított összeg. Amennyiben ez az összeg egyenkint és évenként 900 koronánál kevesebb volna, a hiányzó összeg, de legfeljebb évi 300 korona államszegélyként utalványoztatik. Akikre az eddigi jövedelmi forrásokból 900 korona esik évenként, azok ellátására államszegély nem engedélyezhető.

Egyéb részletes intézkedések után így szól a rendelet: Valamely már fennálló vagy még ezután felállítandó felekezeti felső nép- és polgári iskolánál ezen rendelet közzététele után szervezni kívánt új állásra alkalmazandó szerzetes tanítónő ellátására államszegély csak azon esetben lesz biztosítható, ha igazolva van, hogy a kérdéses állás a rendes tantergyak tanítása végett nélkülözhetetlen.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A Népszínház ügye. A népszínházi bizottság megbízásából Márkus Miksa ma tudatta gróf Apponyi Albert kultuszminiszterrel a föltételeket, amelyek mellett a bizottság hajlandó a Népszínházat átengedni. A bizottság hivatkozik arra, hogy azért kért a színházért évi 60.000 korona bért, mert az a színháznak a normális bérértéke. Annyit fizetett Vidor Pál is, Porzolt Kálmán pedig hetvenkétezer koronát. Mader Raul is annyit fizetne szerződése második felében. Az első évekre azért adta Madernek olcsóbban a bizottság a színházat, mert számított azokkal az áldozatokkal, amelyekkel az elhanyagolt színház lábraállításra megkövetel. A Nemzeti Színháznál ez a körülmény nincsen, sőt a Nemzeti Színház négyszáz helylyel többet kap. Nincsen tehát semmi ok, hogy a bizottság a színházat a normális bérértéken alul adja. A nyugdíjalap harmincezer koronája az alaptól valóssággal elvont összeg. Az alap ennyivel károsodik a Népszínház megszűnése folytán. A diszletek kártalanításáért kért évi tizezer korona dolga nem okoz nehézséget, mert valószínűleg a diszleteket engedik át. Márkus Miksa ma délben referált a népszínházi bizottság végrehajtó bizottságának. Azt hiszik, hogy gróf Apponyi Albert elfogadja a bizottság föltételeit. Azt már kijelentette a miniszter, hogy az ellen nem tesz kifogást, sőt szívesen fogadja, ha a népszínházi bizottság képviselője is részt vesz a népszínházi tagok végkielégítésének az elintézésében.

Ezzel tehát az utolsó akadály is elhárult, ha egyáltalán akadályról szó lehetett, mert mi ebben egy pillanattal sem hittünk. A Népszínház elpusztítása már elhatározott dolog volt, mielőtt még a népszínházi bizottság egyáltalán foglalkozott is ezzel az ügygyel. A feltételek itt mellékesek voltak és ha a főváros a kétszeres bért kéri, akkor is megkapta volna. Mádert nem lehetett pénz nélkül elbocsátani Magyarországból.

A személyzet kielégítésére háromszáznegyven ezer koronát fordítanak. A személyzet kifizetése kedden fog történni és Hets Ödön, a Nemzeti Színház ügyésze, teljesíti. Minden alkalmazott, kivétel nélkül, megkapja a még három hónapig járó fizetésén kívül hat hónapos végkielégítését. Megkapják azok is, akiknek szorult helyzetével visszaélve, Bálint néhány forinttal kielégített. Ezek a kapott összeg és a hat hónapos végkielégítés közötti különbséget kedden, az állam megbízottjától hiánytalanul fölvehetik.

A Nemzeti Színház lebontása körül is tudvalevőleg bonyodalmak keletkeztek, amennyiben a Grassalkovich-örökösök igényt jelentettek be a színház telkére. A Nemzeti telkét tudvalevőleg Grassalkovich herceg adta az államnak, de azzal a föltétellel, hogy ott a Nemzeti Színház álljon. Mihelyt más célra akarják fordítani az adományt, a telek visszazár a Grassalkovich-családra. A herceg örökösei most ezt a jogukat, mint már megirtuk, érvényesíteni is akarják. Ma új Grassalkovich-örökösök jelentkeztek. Özvegy Schréter Istvánné, a főkapitány telefonkezelője, memorandumot nyújtott be Almády tanácsosnak és kifejtette benne a jogait a színház-telekre. Azt ajánlja azonban, hogy az örökösök nagy része szegény lévén, egyezzenek meg egy megváltási összegben. A főváros a Nemzeti helylén ugys új utaztat akar vágni.

(*) A Nemzeti Múzeum. A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága most számol be terjedelmes jelentésében az 1907. évi állapotokról. A kétszázötvenhat oldalas könyv három részben vázolja az osztályok

gyarapodását, a tisztviselők tanulmányutjait és az ismeretterjesztő előadásokat, melynek teljes szövegét adja. A Nemzeti Múzeum történetében az elmúlt évet két nevezetes esemény teszi emlékezetessé. Az egyik az, hogy osztályainak száma a budai királyi várban felállított Erzsébet Királyné Ereklýmúzeummal gyarapodott. A másik esemény pedig az, hogy a muzeumi új építkezésre előirányzott kétmilliónyit kölcsön első részletéül az 1908. évi költségvetési előirányzatba 500.000 koronát vettek fel. Ez a tétel most már nem fogja engedni, hogy a naprendről lekerüljön az új építkezés immár égetően sürgős kérdése. A múzeum ebben a kérdésben tavaly hosszabb memorandumot dolgozott ki. Azonban az abban foglalt terv, amely a természetrajzi táraknak az állatkertbe való kihelyezését czélozta, a viszonyok alakulásával annyi változást szenvedett, hogy most már csak egy megoldási mód marad hátra: a lovarda és az abba ékei Eszterházy-palota telkének, vagy a közelben más telkek megszerzése. A muzeumi képtár kiköltözésével megüresedett termekben nagyban folyik az állattár berendezése, mivel azonban ez a munka éveket vesz igénybe, ideiglenesen áthelyezett gyűjteményt nyitottak meg a közönség részére. A múzeumnak az elmúlt évben 46 tisztviselője, 36 szolgálója volt. A tárakat 338.073 látogató kereste fel ingyenesen. A szám a tavalyihoz képest, majdnem százezerrel való csappanást mutat, ugyanilyen mérvű csökkenés tapasztalható a fizető látogatók számában, 726 fizető kereste fel a múzeumot, míg 1906-ban 954 és 1905-ben 1584. Ezt az apatást a képtárnak, a legnagyobb vonzerejű osztálynak távozásával magyarázzák.

(*) Az Országos Képzőművészeti Tanács. A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács működésének három évi időszaka lejárván, a vallás- és közoktatásiügyi miniszter a tanács festőművészeti szakosztályának előadójává dr. Térey Gábort, a Szépművészeti Múzeum osztályigazgatóját, a szobrászati szakosztály előadójává Strobl Alajost, a szobrászati mesterskola igazgató-tanárát, az iparművészeti szakosztály előadójává Radisics Jenőt, az Iparművészeti Múzeum igazgatóját, az építőművészeti szakosztály előadójává Fittler Kamill építőművészt, az iparművészeti iskola igazgatóját, a tanács jegyzőjévé Huszka Jenő miniszteri fogalmazót, továbbá a tanács szervezeti szabályzata értelmében külön kinevezés alá nem kerülő örökös és választott tanácsstagokon túl a nevezett tanács tagjaivá: dr. Alexander Bernát egyetemi tanárt, Alpár Ignác műépítést, Benkő Kálmánt, dr. Beöthy Zsolt egyetemi tanárt, Bezerédi Gyula szobrászművészt, báró Forster Gyulát, a műemlékek bizottságának elnökét, Györgyi Kálmánt, Faragó Ödön állami felső ipariskolai tanárt, báró Harkányi Frigyes főrendiházi tagot, Hauszmann Alajos műegytemi tanárt, Huszka József főgimnáziumi tanárt, Jámber Alajos építőművészt, dr. Kohner Adolf nagybirtokost, Korb Flóris építőművészt, Körösi Kriesch Aladár festőművészt, Lechner Ödön építőművészt, Ligeti Miklós szobrászművészt, Lyka Károlyt, a „Művészet” szerkesztőjét, Marósi Géza tanárt, Morelli Gusztáv igazgató-tanárt, Nagy Sándor festőművészt, dr. Pasteiner Gyula egyetemi tanárt, Rauscher Lajos műegytemi tanárt, Roth Miksa üvegfestőművészt, Schulek Frigyes műegytemi tanárt, Szmrecsányi Miklós nyugalmazott miniszteri tanácsost, Szerényi Józsefet, a kereskedelemügyi minisztérium államtitkárát, Teles Ede szobrászművészt, Thék Endrét, gróf Teleki Sándort, Wartha Vincze műegytemi tanárt, dr. Wlasics Gyulát, a közigazgatási bíróság elnökét s a múzeumok és könyvtárak országos tanácsának elnökét, Pecz Samu műegytemi tanárt, dr. Majovszky Pál miniszteri titkárt, Szalay Imre miniszteri tanácsost, gróf Pálffy Sándort és Zsolnay Miklóst az 1907. évi november végétől számított további három év időtartamára egyidejűleg kinevezte.

(*) A „Csodaváza” népszerűsége. Hívös Ivánnak az elmúlt operai évadban nagy sikert aratott ballejtje, a Csodaváza, mely a téli szezonban több külföldi színpadon kerül bemutatásra, már népszerű lett Olaszországban is, amennyiben a velencei zenekarok felvették műsorukba és állandóan játszzák a ballet nagy keringőjét, mely a közönség körében nagy tetszésre talált. Ez az első magyar ballet-zene, mely külföldön is ismertté fog válni rövid idő alatt.

(*) Szerződötés. Dr. Janovics Jenő, a Kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója szerződötette Fehér Gyula tehetséges fiatal iellesszínész

(*) **Rákóczi és Kossuth arcképe.** Csikvármegye megbízásából a székely származású Nagy István fiatal festőművész megfestette II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos életnagyságu arcképét a vármegye székházának díszterme számára.

(*) **Duse és Wilde.** Duse Eleonora ez idő szerint pihen és csak az ősszel indul újabb körútra. A nagy művésznő ez alkalommal Oroszországot keresi fel és műsorát egy Wilde-darabbal, „A palermói hercegnő”-vel gazdagította.

(*) **A szegedi zeneiskola.** Szeged város tanácsa 300.000 koronát szavazott meg az építendő zeneiskola palotájára. Az Oroszlán-, Bajza- és Nádor-utcáktól határolt telken épült a zeneiskola. A városnak ez a része élénk kereskedelmi negyed, ahol a zeneiskola telkével szemben eső és szomszédos telkeken rövid idő múlva kétemeletes üzleti és bérházak fognak emelkedni.

(*) **A Vörösmarty-szobor környéke.** A székesfővárosi tanács a Vörösmarty-szobor környékét, a Gizella-téri parkot rendeztette a szobor leleplezése után, hogy az megfelelő milióban álljon. A parkot Ilsemann Keresztély fővárosi főkertész tervei szerint alakították át.

(*) **A „Varázskeringő” Budán.** Krecsányi Ignác társulata tegnap a „Varázskeringő”-t igen jó előadásban mutatta be a budai közönségnek. Franczit Fóthy Frida játszotta temperamentumosan, élénken. Szép énekét zajos tapsok jutalmazták. A többi szerepben Bejczyné (Heléna), Latabár (Lothar), Falussi (Niki), Tábori (Joachim) színészek voltak.

(*) **A pécsi kiállítás emlék-plakettje.** Gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter az 1907. évi pécsi országos kiállítás emlékére plakettet létesített, amelyet a kiállítás résztvevői között fognak kiosztani. A plakett megmintázásával Telcs Ede szobrászművészt bízta meg.

(*) **Magyar hangverseny Londonban.** Jelentettük már, hogy a londoni Society meghívására egy kiváló erőkből álló magyar művészcsoport Szirmai Imre vezetésével az angol fővárosba megy és hangversenyt rendez a londoni magyar kiállítás területén. Londonból most arról értesítették Szirmai Imre-t, hogy az angol király e hónap 20—22-ike között meglátogatja a magyar kiállítást a valószerű, hogy ez alkalommal a magyar művészek hangversenyén is meg fog jelenni. Szirmai különben csaknem teljesen elkészült a társulat szervezésével, ugyancsak a programmal is.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Nótisztviselők Országos Egyesülete** vasárnap, ehó 12-én kirándulást rendez Visegrádra. Találkozás a nyugati pályaudvar indulási csarnokában reggel 8 óra 15 perckor. Visegrádról Budapestre hajón térnek vissza a kirándulók. A kiránduláson résztvevők jelentkezzenek e hó 11-ig az egyesületben.

(—) **Jubiláló tanítóegyesület.** Beszterczen a megyeháza nagytermében szép ünnepek között ülte meg huszonötödik évfordulóját a Beszterce-Naszódmegyei Általános Tanítóegyesület. A jubiliáns ülésen megjelent a megye főispánja, gróf Lázár Árpád is. Az egyesület huszonöt éves történetének ismertetése, több lelkes beszéd, szavalat, ének után megválasztotta a közgyűlés az egyesület tiszteleti tagjait, kik között Tóth János államtitkár, gróf Lázár Árpád főispán, Pallós Albert, az Erdélyi Tanítóegyesületek Szövetségének elnöke, Szentpéteri János egyesületi elnök és Bedő Dénes általános iskolai igazgató szerepelnek. A diszkozyűlés táviratilag üdvözölte gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi minisztert. Ezután elintézték az egyesület adminisztrációs ügyeit. Délben közös ebéd volt számos felköszöntővel.

Az EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

FŐVÁROS.

(*) **Tanítók előléptetése.** Elvi jelentőségű határozatot hozott a jogügyi bizottság. Egy elemi iskolai tanító azt a kérelmet terjesztette a székesfővárosi tanácsához, hogy ne tekintse a tanács azt, hogy ő a III. fokozatu tanítói fizetés élvezetében csak 1906. évi április elsején lépett — már az idei szeptember hónap elején léptesse elő a II-ik fizetési fokozatba. A jogügyi bizottság, amelyhez a tanács a kérvényt áttulta, azt az elvi jelentőségű véleményt adta, hogy a folyamodónak az 1909. évi április hónap elseje előtt nem lehet jogos igénye az előléptetésre. A tanító-személyzet fizetési szabályzatának 4-ik szakasza értelmében ugyanis, a fővárosi szolgálatába lépő rendes tanító teljes három éven át marad a III. fokozatu fizetésben és csak a három év leteltével léptethető elő a II. fizetési fokozatba.

(*) **Olcsó lakások.** A székesfővárosi közgyűlés elhatározta, hogy a lakásnép elhárítása céljából olyan házakat építtet a IX. ker. Gyáli-úton levő területein, amelyekben egy- és kétszobás lakások volnának és amelyeket a kisebb jövedelemmel bíró fővárosi lakosoknak adnak ki bérbe. Az építkezés ügye szépen halad előre, ma délelőtt ugyanis már az egyes munkálatokra tartott árlejtés eredményét is kihirdette az építkezésre felügyelő bizottság, mely Déri Ferenc tanácsjegyző elnöklése mellett tartotta ülését. Az aránylag legkedvezőbb ajánlatok a következők: A föld-, kőműves- és elhelyező munkálatokra 279.097 korona 87 fillér; az ács munkákra 47.097 korona 87 fillér; a vasmunkákra 27.158 korona 87 fillér; a tetőfedő munkákra 9792 korona; a bádgosmunkákra 1.690 korona; a vasbeton munkákra 173.180 korona 12 fillér. — Megemlítjük, hogy az épülő házakban 192 kislakás lesz és ezeknek az összes költségeire a közgyűlés kerek számban egy millió koronát szavazott meg. A ma kihirdetett ajánlatok elfogadása felől a tanács legközelebbi ülésén fog dönteni és ha ez megtörtént, az építkezést azonnal megkezdik, arra való tekintettel, hogy a fővárosi hatósága sürögösen akarja az olcsó lakásokat rendelkezésre bocsátani.

(*) **Utiköltség a vissza nem vett gázgyári munkásoknak.** A budapesti légszuszogógyárak igazgatósága a ma tartott ülésében elhatározta, hogy a visszavételtől kizárt uti munkásainak a fővárosból való elköltözését és új keresethez való juthatását megkönnyítendő, fedezi mindazoknak a vissza nem vett munkásoknak és családtagjaiknak uti- és elköltöző költségeit, akik haza, illetőleg a fővárosból máshova szándékoznak utazni. A költségek fedezésére az igazgatóság letett a m. kir. államrendőrség pénztáránál 25.000 koronát, megkeresve a rendőrség főkapitányát, hogy fizettető ki a négy héten belül jelentkező munkásoknak a megfelelő összeget.

(*) **Öreg, beteges cselédek segélyezése.** Az Eiben József és Teréz-alapítvány kamatait, az alapító okirat értelmében, kiváló hűségben megőregedett, szegény, beteges cselédek segélyezésére, illetőleg megjutalmazására fordítják. Az idén 82 korona 78 fillér áll rendelkezésre a kamatokból. Akik ebben a segélyben részesülni óhajtanak, a kérvényüket, kellőleg felszerelve, július 30-áig nyújthatják be — a székesfővárosi tanácsához címzetten — a központi városház I. emeletén levő iktató-hivatalhoz. Mellékelni kell: a cselédkönyvet, a gazda bizonyítványát, a szegénységi bizonyítványt és a hatósági orvosi bizonyítványt. A kérvényre bélyeg nem kell.

(*) **Kövező és csatornázó munkálatok.** A tanács árlejtést hirdet a következő munkákra: a VI. ker. Diós- és Kerekes-utczákban tervezett beton-csatornára; a VIII. ker. Kőzetemető-ut egy részében beton-csatornára; a VI. ker. mutatványos telep utainak kövező munkáira; a VI. ker. városligeti milleniumi emlékmű környékének makadamszerű rendezésére és a gyalogut kövezésére; a Városligetben tervezett két szökőkút építómunkáira; a X. ker. Asztalos Sándor-utca makadamszerű rendezésére; a X. ker. Üllői-ut Népliget utainak makadamszerű rendezésére. Mindezekre külön-külön kell írásbeli ajánlatokat tenni és július 31-éig beküldeni a középítési ügyosztályhoz.

(*) **Épületanyag-eladás.** A főváros tulajdonában levő VII. ker. Bethlen-téri telken álló régi földszintes épületnek, kerítésnek stb. anyagát nyilvános árlejtésben adja el a VII. kerületi elüljáróság. Az árverés augusztus 4-én délelőtt 9 órakor lesz a helyszínen.

(*) **Uj közut.** A kereskedelemügyi miniszter a Máv. istvántelki főműhelyhez vezetett új közut közigazgatási bejárását elrendelte és határidőül július tizenhetedikének délelőtti kilencz óráját tűzte ki. Az összejövetel az Istvántelki főműhely főnöki irodá-

ában lesz Fináczy Béla miniszteri titkár vezetése mellett. A miniszter fölkererte a fővárosi hatóságát, hogy a közigazgatási bejárásra a képviselőit küldje ki.

SPORT.

Zavarok a londoni olimpiád körül.

Budapest, július 10.

Amitől előre féltünk, bekövetkezett. A legutolsó pillanatban olyan zavarok állottak elő az olypiai kiküldetések körül, amelyek igen sajnálatos veszteségeit képezik az egész magyar sportképviseletnek. Vívó-sportunk egyik büszkesége, Mészáros Ervin ugyanis nem mehet ki Londonba, mert nem kapott a katonai parancsnokságtól megfelelő szabadságot. Ezzel döntő veszteség érte vívócsapatunkat, amelynek esélyei így nagyon alászállottak és ebben a pillanatban még kétséges az is, vajjon az eredetileg tervezett két csapat kiállhat-e? Mi történt ugyanis a Mészáros lemondásával megüresedett vívóhelyely? Betöltötték egy — atlétával, Drubina István gyaloglóval.

Ez a hír a budapesti sportkörökben óriási meglepetést keltett. A M. O. B. vívóosztályának itthon levő vezetője, Heinrich Aladár, nyomban lépéseket is tett a nyolczadik vívó kiküldése érdekében, de a jegy már Drubinának kiutaltatott. Igen nagy és súlyos hiba volt ez. Nem tudjuk, ki adta ezt a semmi kritikát el nem bíró tanácsot a M. O. B. elnökségének, de az illető mindenképpen súlyos felelősséget vett magára akkor, amikor az arra első sorban érdemeikről elterelte a döntő faktor figyelmét.

Itthon vár ugyanis még a jól megérdemelt kiküldetésre Fülöp Károly, a magyar hátón uszó rekorder, kire nézve a MOB uszósztálya erkölcsi kötelességének tartotta javasolni, hogy a második rendelkezésre álló hely neki biztosítsassék. Fülöp ugyanis a próbaversenyen 1 p. 24.8 mp. alatt kikapott 3/4 m.-el Kuglertől, de harmadnap már az OTE versenyén 1 p. 24. mp.-el megjavította Kugler idejét is. Egyébként köztudomású róla, hogy rendkívül hosszú tempójának az egyenes pálya sokkal inkább megfelel, mint a fordulós Császár-fürdő, úgy, hogy neki odakünn csak emelkednek az esélyei. Ezzel a szemben a kiküldött Drubina elért idői alapján nem méterekkel, hanem 100 m.-el fog lemaradni az angol gyaloglóktól, úgy, hogy — ha már minden áron atlétát akartak kiküldeni — még Szende Andort is érdemesebb lett volna a helyből való ugrásokra kiküldeni, mert Szende már a 150 cm.-t is megugorja. Általában nagy elkeseredést szül az uszókörökben az, hogy a MOB sokkal mostohább elbánásban részesítette az uszókat, mint a többi sportágakat. Pedig nemzetközi viszonylatban uszóink egy klasszissal jobbak, mint atlétáink. Ugy értesülünk, hogy az uszókörök e miatt együttes manifesztációra is készülnek.

A másik zavar az atletikai zsüri-tag körül támadt. A MOB. atletikai szakosztálya természetesen egyhangulag Stankovits Szilárd szakosztályi elnök delegálását követelte, aki egyúttal a MASz. szakosztályi elnöke is. Az utolsó pillanatban azonban kisült, hogy az atletikai szakosztály megkerülésével Lauber Dezső jelentetett be atletikai zsüri-tagnak. E kérdés korrigálása körül (minthogy Stankovits zsürikeresése természetesen dolog volt) éles ellentétek merültek föl Stankovits szakosztályi elnök és Muzsa Gyula orsz. képviselő, a MOB. társelnöke között, mely végül annyira elmérgesedett, hogy személyes tere terelődött át s Muzsa lemondással fenyegetőzött, ha Stankovits kimegy Londonba. S mivel a megjelölt loyális közeledések dacára is megmaradt elhatározása mellett, Stankovits a kényszerhelyzet előtt meghajolt és elállt a hivatalos kiküldetéstől. Így esett, hogy Stankovits Szilárd, a megválasztott magyar zsüri-tag, nem kísérte ki az atlétákat. Az ügy legújabb fordulata viszont az, hogy az atletikai szakemberek kérésére Stankovits holnap saját költségén mégis kiutazik Londonba, ahol följárja szolgálatait az ügy érdekében.

Tenniszezőink kikaptak, vívóink meggyengültek; borusan kezdődik ez az olimpiád!

(*) Az
sportközvéle
nyek felé fo
zöljük az e

Athletika
mf. csapatv
40. akadály
Július 20—2

Vívás: i
Torna:
Birkózás:
Uszás:
m. középfut
200 m. mell
400 m. dönt
előfutam, 10
20-án: 100 m
m. előfutam
patverseny
döntő.

Lawson

Angol és magy
Híreket az at
Fegyvertésze
dökhöz való sz
magnesium

Fegyvertés

TÖ

Hamis

Pálffy

val megüres
mány. Erre
utódlási jog
felül úgy ap
öst mutatna
bürgisch De
czimű lapok
félmillió fori
család leszá
hirdetésben
s mindenki,
sietett beku

A hitbiz
gróf Wrbn
évben hitel
kori alispáni
anyja gyaná
Constantia
Baranyavár
thosovich E
keresztlevél
tak megnev
tése nélkül.

Minthog
nánt nemes
gróf Wrbn
gyési plébá
zolta, hogy
vich és Kol
láncszemet
plébániahiv
rint Kolcsár
Imre egyik
ban ezen es
a menyassz
egy születé
Szadeczk
leánya szüle
fentebb eml
testársak az
nejével Sz
mes leszár
tatott a tor
ség eklézsiá
tot, amely ig
nevű fia.

Gróf Pá
meg gróf W
nemesi szár
sikerrel. Fi
indulván ki,
a nemesség
mindegyik
nem tartotta
Mathusovich
őse Hunyad
ésnémegeb

1) Az olympiai versenyek sorrendje. A világ sportközvéleménye most a londoni olympiai versenyek felé fordul. Olvasóink tájékoztatására alább közöljük az egyes sportágak versenynapjait:

Athletikában: július 13—18: 5 ang. mf., 3 ang. mf. csapatverseny, 10 mf. és 3500 m. gyaloglás, 3200 m. akadályverseny, kalapács, súly, diszkosz, gerely. Július 20—25: a többi (összes futások és ugrások).

Vívás: július 17—25.

Torna: július 14—17.

Birkózás: július 20—25.

Uszás: július 14: 400 m. előfutamok, 15-én: 400 m. középfutamok, 200 m. mellúszás előfutam, 16-án: 200 m. mellúszás középfutam, 100 m. hát előfutam, 400 m. döntő, 17-én: 100 m. hát középfutam, 100 m. előfutam, 100 m. hát döntő, 18-án: 200 m. mell döntő, 20-án: 100 m. középfutam, 100 m. döntő, 21-én: 1500 m. előfutam, 23-án: 1500 m. középfutam, 24-én: Csapatverseny közép- és döntőfutam, 25-én: 1500 m. döntő.

Lawn-tennis. Football. Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Hitelesített athletikai sportcikkkek. Tornaszerek. Uszó övek. Fegyvert és szódagépek. Hinta és nyugtatók. Nyaralókba és fürdőkhöz való szüköségi cikkek és szórakoztató játékok. Lampion magnesium lámpák. Tombola. Árjegyzék ingyen

VERTESZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

TÖRVÉNYSZÉK

Hamisítások egy hitbizomány körül.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 10.

Pálffy Leopoldina hercegasszony elhunytával megüresedett a Kaunitz-féle jarmaritzai hitbizomány. Erre Kaunitz Domokos alapítólevele szerint utódlási joggal azok bírnak, akik a vérségi köteléken felül ugy apai, mint anyai ágon 16—16 felmenő összes öst mutatnak ki. A nyolczvanas években a „Siebenbürgisch Deutsches Tagblatt“-ban és a „Hunyad“ című lapokban egy hirdetés jelent meg, mely szerint félmillió forint jutalmat kap az, aki az erdélyi Dévai család leszármazására adatokat tud szolgáltatni. A hirdetésben foglalt pazar ígéret megtette a hatását, s mindenki, aki csak hallott valaha a Dévai-családról, sietett beküldeni értesítését.

A hitbizomány elnyerésére az egyik aspiráns gróf Wrba Kaunitz Rezső volt, akinek ősfáját 1891. évben hitelesítette Földváry Mihály Pestmegye akkori alispánja. Ezen az ősfán gróf Wrba Rezső nagyanyja gyanánt nemeskéri Kiss Ferencné, szül. Dévay Constantia szerepelt, ennek szülői gyanánt pedig a Baranyavármegyében egybekelt Dévay Imre és Mathusovich Éva. Mathusovich Éva szülői gyanánt a keresztleveleiben Mathusovich Ferenc és Katalin voltak megnevezve, ez utóbbi családnévnek megemlézése nélkül.

Mint hogy Baranyamegyében további ősök gyanánt nemes Mathusovichok nem voltak feltehetőek, gróf Wrba Rezső becsatolta a már elhunyt máriatölgyesi plébánosnak bizonyítványát, amely azt igazolta, hogy az anyakönyv tanúsága szerint Mathusovich és Kolacsány elnevezés egy és ugyanaz. A láncszemet tovább fűzve, bemutatta a máriatölgyesi plébániahivatalnak anyakönyvi kivonatát, amely szerint Kolacsány Ferenc 1750. évben nemes Szadeczy Imre egyik leányát vette feleségül. Minthogy azonban ezen esketési bejegyzésnél nem volt megemlítve a menyasszony keresztnéve, bemutatott 1715. évből egy születési anyakönyvi kivonatot, amely szerint Szadeczy Imréné ezen évben „Catharina“ nevű leánya született és ezzel kívánta bizonyítani, hogy a fentebb említett Mathusovich Ferenc és Katalin hitestársak azonosak Kolacsány Ferenczel és ennek nevével Szadeczy Katalinnal. Dévay Imréné nemes leszármazását pedig azzal igazolta, hogy bemutatott a tordosi (Hunyadmegye) ev. ref. egyházközség eklézsiájában vezetett anyakönyvből egy kivonatot, amely igazolta, hogy Dévay Mihálynak volt Imre nevű fia.

Gróf Pálffy Mórlic annak idején pörrel támadta meg gróf Wrba ősfáját, vitatván az ősfán szereplők nemesi származását. Ezen perek azonban nem jártak sikerrel. Fia, gróf Pálffy József abból a feltevésből indulván ki, hogy a XIX. században Magyarországon a nemesség nem igen változtatta meg a helyét, hanem mindegyik a maga nemesi curiájában maradt meg, nem tartotta valószínűnek, hogy a Baranyamegyében Mathusovich Évával egybekelt Dévay Imréné az őse Hunyadmegyéből, feleségének szülői pedig Trencsénmegyéből származtak volna. Kutatni kezdett

abban az irányban, hogy kimutassa, miszerint hamis az a bizonyítvány, amely a Mathusovich és Kolacsány családok azonosságát igazolta. E kutatások közben a Trencsénmegye levéltárában reáakadtak Szadeczy Imre hagyatéka felett az osztályos testvérek között 1733. évben kötött osztályegyezségre, amelyből kitűnt, hogy Szadeczy Imréné nem volt „Catharina“ nevű gyermeke, hanem egy Antal nevű fia és egy Zsuzsanna nevű leánya, aki az osztályos levelen már mint Kolacsány Ferencné szerepel.

Ezzel meg lett döntve az a bizalom, amelylyel eddig a felmutatott anyakönyvi kivonatok hűsége és hitelessége iránt viseltettek. Gróf Pálffy József megbízottjai leutaztak Tordosra és Máriatölgyesre az eredeti anyakönyvek megtekintésére. Mind két helyen gyanus adatokat találtak a hamisítás fenforgására.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által elrendelt vizsgálat meg is állapította, hogy a bejegyzés meg lett hamisítva.

A dévai kir. törvényszék vizsgálóbírája a dévai kir. ügyészség által emelt hamis tanúzási vád alapján a napokban rendelte el a bírvizsgálatot hamis tanúzás büntete miatt gróf Wrba Katalin szaktörője ellen amiatt, hogy e kérdésben hamis szakértői véleményt adott.

A máriatölgyesi plébániai anyakönyvben az 1715. szeptember 3-iki bejegyzésnél ugyancsak első pillanatra meg volt a hamisítás állapítható.

Gróf Pálffy József jogi képviselője kérelmére elrendelte a trencsényi törvényszék vizsgálóbírája, hogy az anyakönyvből az a lap, amelyen a hamisítás van, kivágatassék és Budapesten az országos kémiai intézet igazgatója és egyetemi tanár szakértőkből álló szakértői bizottságnak adassék ki górcsővi és mikrofotografiai vizsgálat végett.

§ Megrögzött büntető. Az utóbbi években sok dolgot adott a büntetőtörvényszéknek Mesterházy Károly, egy jó családból származó, de elzüllett ember, aki rövid idő alatt lopás, csalás s más büncselekményekért három évi és egy hónapi fegyházbüntetést szenvedett el. Alighogy szabadlábra került, zsarolás büntetéseért itélték el egy évi börtönre. Időközben újabb büncselekmények gyanuja miatt ismét letartóztaták. Azzal vádolták, hogy a László és Preisz Erzsébet-körut 35. szám alatt lévő bankcéz kirkatából tolvajkules segítségével 500 korona értékű jubileumi koronát lopott el. Ugyancsak őt vádolják azzal a lopási kísérlettel is, amelyet gróf Apponyi Sándor Andrassy-uti villájában követtek el. Ezt a lopást azonban meghusította az a körülmény, hogy az ajtók vasrudakkal voltak védve. Végül még Mészáros János tisztabeíi földmives is följelentette csalás büntetéseért, mert tőle azzal az ürügyel, hogy leányát, Mészáros Borbálát nőül veszi, kicsalt 1800 korona készpénzt. A mai főtárgyaláson, melyen Bakonyi táblabíró elnökölt, a vádolt konokul tagadta a terhére rótt lopásokat. A család tekintetében jólőre kiegyezett a panaszossal s így az ma nem is kívánta a megbüntetését. Miután a tárgyalás adatai nem tudták beigazolni, hogy csakugyan Mesterházy követte volna el a két lopást: a bíróság fölmentő ítéletet hozott, a család tekintetében pedig megszüntette ellene az eljárást. Szabadlábra azonban még nem került, mert a zsarolás büntetéseért rá rótt egy évi börtönbüntetést most tölti. A fölmentő ítélet ellen az ügyész fölébezzett.

§ Katonaszabadítások Galicziában. Évek óta beszéltek már Galicziában, hogy a sorozásokon nagyban folyik a katonaszabadítás, nevetek is jelentettek a bíróságnak s még sem történt semmi. Most végre megszokhatta a sok följelentést a przemslői ügyész és hozzálátott a dolog megvizsgálásához. Az eredmény meglepő. A vizsgálóbíró váratlanul megjelent Jaroslauuban, házkutatást tartott a följelentett emberknél és tömérdek levelet, adóslevelet, váltót és följegyzést foglalt le. A katonaszabadító banda fejei: Licht Naftali és Hainer Zélig, megszöktek, a vizsgálóbíró azonban az írásokból is megtudta, hogy kik vannak belekeverve a bűnös üzelmekbe. Galicziának minden városában van néhány ember, akit a család-társaság behálózott. Licht Naftali és társa száz, de esetleg ötszáz koronát is fizettek a sorozásra meghívott fiatal emberektől, akiket csak akkor tudtak megszabadítani a szolgálatól, ha különben is alkalmatlanok voltak és nem maradtak volna benn a sorozásnál. A csalóknak büntársuk is volt, egy asszony, aki minden városban megjelent sorozás előtt és azt mondotta, hogy ő az ezredorvos felesége és hogy kétszáz koronáért bárkit megszabadít a sorozástól. Aki lépre ment, azt Licht és a társa azon a czimen zsarolták meg azután, hogy leplezik az ezredorvosnéval való paktálásért. A bűnös manipulációkban sok nagytársaság katonái és polgári személyiség is részes s a legközelebbi napokban több letartóztatás fog történni.

Nyilt-tér

É rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. HARMAT GYULA

üdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz. Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérkőpés, tüdőgyulladás, külön eredménytel gyógyítottak inhalációsókkal és szőrumoltásokkal. Rendel 11—12 és 2—4-ig.

KÖZGAZDASÁG.

A téglakartel és a kormány.

Budapest, július 10.

Még soha nem volt olyan kormányunk, mely a munkás nép szociális bajai iránt olyan nagy és egészséges érzéssel viseltetett volna, mint a mostani kormány. Élő bizonyossága ennek az a törvény is, amely 10.000 munkásház építését határozta el, hogy segítsen a budapesti lakásínség és lakásúszórán. Az óriási építkezések zsiros falatként kínálkoztak a téglagyáraknak, amelyek körülbelül az eszme megszületésének idejében, kartelt kötöttek, melybe bevonták a fővárosi és a dunamenti gyárakat is. Valóságos fojtogató gyűrűként vették így körül Budapestet, ahol olyan méregdrága lett is az építkezés, mint tán sehol a világon. A téglakartel azonban főleg a nagy állami és városi építkezésekre vadászott, ahol milliós hasznokat remélt. Mi voltunk az elsők, akik e hasábokon élesen rámutattunk az állam érdekeit erősen sértő, eme kizsákmányoló politikára s felvetettük azt az eszmét, hogy az állam építsen a téglák háziüzemében való előállítására állami téglagyárakat, amelyekkel meg lehetne törni a kartel hatalmát. Az eszme az illetékes körök tetszésével találkozott és Wekerle Sándor miniszterelnök, amikor a munkáslakások építésére vonatkozó törvényjavaslatot a Ház elé terjesztette, már arról is említést tett, hogy azon az ingatlanon, ahová a munkáslakások akarja építtetni, téglagyárat is létesít, hogy ezáltal az építés céljaira szükséges téglák olcsóbban legyenek megszerezhetők. A miniszterelnöknek ez a kijelentése mindenfelé nagy megnyugvást keltett, a téglagyárosoknak azonban nem tetszik Wekerle terve. Ugyanis a téglakartelnek, amely 53 koronával szállítja, már jó idő óta a téglát, tehát meglehetősen drága áron, veszedelmes konkurrense lesz az épülő budapesti téglagyár, amely 26 koronáért fog ezer téglát adni s a kartel már most, mielőtt még felépül a téglagyár, szeretne megszabadulni tőle, hogy továbbra is a kartel diktálja a tégláárakat. A téglagyárosok egyelőre arra határozták el magukat, hogy küldöttséget menesztenek Wekerle miniszterelnökhöz s arra fogják kérni, hogy ne valósítsa meg azt a tervét, hogy a fővárosban új téglagyárat alapít. A küldöttséget Szabó Jenő főrendiházi tag vezette dr. Wekerle Sándor miniszterelnök elé, szónoka pedig dr. Virava József fővárosi téglagyáros, a Közönséges Tömör Faltéglákat Árusító r.-t. igazgatója volt. Mivel pedig ez a részvénytársaság azonos a téglakartellel, a küldöttség voltaképpen a téglakartel kérelmét tolmácsolta. Dr. Virava egy memorandumot nyújtott be a kormányhoz, amelyben arra kérte a miniszterelnököt, hogy ne valósítsa meg azt a szándékát, hogy a fővárosban új homoktéglagyárat létesít s ennek termékeivel építteti fel a kispesti munkáslakásokat. A téglagyárosok számítása szerint ugyanis ezek a téglák nem olcsóbbak, sőt ellenkezőleg, még drágábbak, mint az agyagtéglák. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök kifejtette válaszában, hogy a legnagyobb jóakarattal viseltetik a téglagyárak iránt, amelyeknek létfeltételeit korántsem akarja megnehezíteni. A neki elsősorban az állam érdekeit kell szem előtt tartania. A Sárkány-féle telkeket éppen azért vette meg, mert az előzetes vizsgálat eredménye az volt, hogy alkalmas terület a homok-

téglagyártásra. Körülbelül 90-100 millió téglát szándékozik és fog is ott előállítani, még pedig olcsóbb áron. Alami építkezéseknél, ahol homokterület van, téglagyárakat fog felállítani, másutt azonban nem; ott van pl. az egész kőbányai terület, amelyet mintegy kétezer munkáslakással épített be s ahol nem lévén homokos terület, bőségesen szüksége lesz a téglagyárakra, úgy, hogy az ő akciója nem korlátozni akarja a téglagyárak működését, hanem inkább új értékesítési forrást nyújt nekik. A memorandumot a legnagyobb jóakarattal fogja áttanulmányozni és gondja lesz rá, hogy a tisztességes polgári nyereség megmaradjon.

A küldöttség kénytelen-kelletlen tudomásul vette a miniszterelnök választát, amiből megértette azt is, hogy Wekerle miniszterelnök igenis meg fogja valósítani tervét és olcsó téglákból fogja felépíteni a kispesti munkásházakat, nem pedig azokból, amelyeket a téglakartel drága áron volna hajlandó az építés céljaira áruba bocsátani. Reméljük, hogy Wekerle mostani dicséretes elhatározása nem marad meg a téglakartel szűk kereteiben, hanem hasonló módon gátat vet a kartelek kizsákmányoló politikájának a többi iparcikkék terén is.

A mezőgazdasági helyzet.

— Az O. M. G. E. jelentése. —

Budapest, július 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudósítói a mezőgazdasági helyzetről július 9-iki kelettel a következőket jelentik:

Arad. Az őszi vetések általában jóminőségű középtermést adnak, holdankint 6-7 q-t. A tavasziak közül az árpa jobban fizet, zabból gyenge a termés. Az aratás folyik minden gabonaféléből, ha az idő nem zavarja, 6-8 nap múlva be lesz fejezve a mi vidékünkön. Kapásoknak most kellene jó kiadós eső, némely helyen volt ugyan, de kevés.

Baja. Az időjárás hűvösebb, helyenként volt csekély csapadék, de még nagyon kellene az eső. Az aratás folyik, az eredmény gyenge közepes lesz.

Debreczen. Az aratás folyamatban van, az időjárás kedvező az aratásra.

Győr. Az aratás folyik, sok helyen a cséplés is megkezdődött. Az eredmény igen változatos, általában buza és rozs gyenge közepes. Árpák közepesen aluliaknak jelezhetők. Zabból pedig, ha csak fél rendes termés lesz, azzal is beérhetjük. Burgonya, répa, kukorica eddig még kielégítő, de már igen várják a jó esőt.

Kaposvár. A rozs aratása már befejeződött, most a buza aratása folyik. Itt-ott már csépelnek is. Az eddig elcséplelt búzáék jó minőséget mutatnak. Időjárás meleg. A múlt héten 2 napon át 5-5 mm. esőnk volt, mely jó hatással volt a kapásokra.

Léva. Az időjárás meleg és igen száraz s ezzel megakasztotta fejlődésben a kapásnövényt. Ha rövid idő alatt nem lesz eső, akkor igen gyenge lesz a termés. Tengeri, burgonya, lóhere és egyéb takarmányfélék fejlődése stagnál.

Miskolc. Az aratás már megkezdődött; buza ritka, kalász és szem elég szép. Szalmája kevés lesz, de kevés lesz a keresztek száma is. Az árpa elsült, silány, apró. Kapásnövényekre igen kellene az eső.

Nagybecskerek. Az időjárás egész héten át száraz és derült volt és csak ma borult, esőre van kilátás. Az aratás nagyrészt befejezték, megkezdődött a behordás és cséplés. Az eddigi csépléspróbák 7 mm. átlagtermést eredményeznek kat. holdanként, a minőség kitünő 77-80 kgr. A buza teljesen tiszta, aczélos és vörös.

Nagykanizsa. Az aratás javában folyik, a cséplés is megkezdődött. Az eredmény nagyon különböző, több helyen panaszra ad okot, főképpen a későn vetett őszi rozs eredményt mutat. Tavasztiak csak fél aratást adnak.

Nagyszében. Az időjárás még mindig száraz és nagyon meleg. Jó kiadó esőre nagyon szükség lenne. Az árpa aratása már kezdődik.

Nagyszentmiklós. Aratás folyik. Buzatermés átlagos hozama valószínűleg 7 mm. lesz. (Szalma rövid.) Minőség jó és sulyos. Tengeri esőt kíván, szőlők szintén, bár még jól állanak. Zab, rozs kifogás alá esik, helyiely-közzel gyenge, sőt rossz termést adott.

Nagyvárad. Őszi aratása befejezés előtt áll. Próba cséplések is történtek. Őszi közepes ter-

més mellett, elég jó minőséget ígérnek. Kapások esőhiányt szenvednek.

Nyíregyháza. Az aratás folyik. A rozs több helyen csaldást okozott. Buza aránytalanul jobb, szemképződése is jobban sikerült. Mult heti csapadék sokat javított. Szőlőink eddig nem ismert kitünő termést ígérnek. Dohány jól helyreállt.

Nyitra. A gabonaművek aratása folyik. Időjárás szép, többnyire derült, száraz és hűvös, az aratásra igen kedvező. Az árpatermés jónak ígérkezik s így a gazdák árpájukat az augusztus első felében tartandó pozsonyi sörárpa-vásáron jól értékesíthetik.

Pancsova. A buza cséplése megkezdődött, jó minőség mellett 76-78 kg. átlag 8 mm.; 6 mm.-nél kevesebbet még nem csépeltek, de van 7, 8, 9, sőt 10 mm.-án túl is; így az eredmény sokkal jobb, mint gondolták. Az árpa átlag 12 mm. Tengeri szép és már csöveket hajt. Kiadó eső nagyon jó volna.

Sopron. A megye déli részén óriási viharok és felhőszakadás volt, mely a terményekben nagy kárt tett. A rozs aratása befejeződött, középjó termést adott. Kapásoknak esőre volna szükségük. A szőlőfűrtök a tartós szárazság folytán megritkultak, de általában szépen állanak. Munkásviszonyok elég jók.

Szatmár. Az aratás mindenütt kezdetét vette, búzából mennyiségileg kevés, de minőségileg jó termés várható. Űszög ellen sokfelől panasz hangzik. A szénafélék ára, kevés termés folytán, tulmagas.

Temesvár. Az aratás véget ért és a cséplés megkezdődött. Az időjárás meleg és jelenleg borult. A tengeri esőt vár.

Versecz. A buzacseplés megkezdődött. A kisbirtokosoknak átlag holdankint 8 mm., az uradalmaknak 10-11 mm. termésük van, árpa 8-10 mm. holdanként, rozs 8-10 mm., zab 6-7 mm. Eső még nem volt eddig s a tengeritermés eső híján igen rossz lesz. A zab aratása megkezdődött és rossz. A buza aratásnak vége, cséplés megkezdődött. Holdanként 575-600 kg. jó minőségű buza várható.

Zalaegerszeg. Az utóbbi napok elég bő esői reményt élesztettek a gazdáknak arra, hogy nyári takarmánynövények vetésével a takarmányinség-ellenyegető rémület elhárítsák. Az aratási eredmények általában csaldást okoztak. Vidékünk szépen álló őszi kalászosai a hűtés következtében minőségileg rosszabb is, így mennyiségileg is lényegesen kisebb eredményt szolgáltatnak a remélnél. Az időjárás mostani változásával — amennyiben az állandósulna — remélhető a takarmányinség elhárítása.

A bank-kartell ellen. Mai számunkban már megemlékeztünk az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnapi üléséről, amelyen állást foglalt a bank-kartell ellen. Az ülés lefolyásáról most részletesen beszámol tudósítónk. E szerint a teljes ülés elhatározta, hogy sürgős felterjesztésben kérni fogja a kormányt, hogy hatáskörében igyekezzen meggátolni a kartell létrejöttét s ha ez nem állna módjában s a bankok megegyezése főképpen a vidéki kereskedők és iparosok nagy kárára mégis létrejönne, ez esetben a kormány

1. a kartellben lévő fővárosi pénzüzeteknél elhelyezett pénzeit ezektől vonja el s helyezze el azokat elfogadható bonitású vidéki pénzüzetnél;

2. a magyar Postatakarékpénztárnál, külföldi példák szerint, vezesse be a visszlezámitóási eljárást;

3. a Magyar Földhitelintézetnek mintegy 15 millió koronát kitévő váltótárczáját vidéki pénzüzeteknél szereztesse be s végül

4. az egyes pénzüzeteknek egymásnál átmenetileg kezelt betétjeit mentse fel a kormány a tőkekamatadó alól, már csak a kétszeri fizetés elkerülése céljából is.

Az egyhangulag meghozott kamarai határozatot, illetőleg a kormányhoz ennek alapján intézendő felterjesztést az aradi kamara pártolás céljából megküldi az ország összes kamaráinak. Végül felhatalmazta a közgyűlés a kamara elnökségét arra, hogy a kartell létrejötte esetén a kerületében lévő pénzüzeteket értekezletre hívja össze a kartell ellenében követendő eljárás megbeszélése céljából.

Kossuth Ferencz üdvözlése a temesvár-varjasi vasut megnyitása alkalmából. A temesvár-varjasi új vasuton már megindult a forgalom. A vasut műtanrendőri bejárása alkalmával Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez Karlsbadba a következő üdvözlő sürgőnyt intézték:

A temesvár-varjasi helyiérdekű vasutnak nagyméltóságod képviselője által nagyméltóságod nevében történt megnyitása napján az ezen nagyjelentőségű eseményhez a vonalmenti községekből és az egész vidékről egybegyűlt közönség hálával és lelkesedéssel ünnepli nagyméltóságodat, mint akinek atyai gondoskodása és államférfini belátása tette lehetővé, hogy ezen Temes megye és Temesvár város törvényhatósági bizottságai, valamint az érdekelt községek részéről áldozatkészen támogatott új vasutvonal du-santermő vidékét és iparkodó lakosságát a világforgalomhoz hozzácsatolta. E nagy vívmány minden időkre nagyméltóságod kormányzatának czéltudatos-ságát és bölcsességét fogja hirdetni.

Fizetéképtelenség. Halász és Nagy budapesti patkógyárosok hitelezőiktől moratóriumot kértek. A cég tartozása 110.000 korona, vagyonát 130.000 koronára értékeli. Fizetési zavarát azzal indokolja, hogy egy bank, amelyel szabadalmazott patkók gyártására szerződést kötött, nem akarja átvenni a patkókat. A cég be is perelte a bankot, s ha a per kedvezően eldől, minden hitelezőjének követelését kamatostul megfizeti.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács ma délután 5 órakor Simon Jakab elnöklése mellett teljes ülést tartott, amelyen a folyó ügyeket intézte el.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank ipari tevékenysége. Ismételten megemlékeztünk már arról, hogy kisebb bankjaink erejükön felül folytatnak ipari tevékenységet, amiáltal kétségkívül csakhamar ki-merülnek és idővel a válság elkerülhetetlen lesz bármily gondos vezetés mellett. Így legújabbán a Központi Kereskedelmi és Iparbank ilyenmü tevékenysége kelti föl a figyelmet azokkal a műveletekkel, amelyekkel a faipar egyes ágaiban, különösen a parketta-iparban igyekszik domináló szerepre jutni. Ugyanis, amint ismeretes, a budapesti Lichtig és Spitz cég néhány fatermelő vállalatot megvásárolta az egész parketta-gyártásra alkalmas nyersanyagot. A cég vásárlásait összeg és mennyiség szerint még nem lehet ugyan meghatározni, de előreláthatólag 35.000 köbméter körül fognak mozogni, mintegy 3 millió korona értékben. Minthogy az ezekre vonatkozó szerződéseket négy évre kötötték meg, az egész tranzakció összege 12 millió korona körül lesz majd. Ezt az üzletet a Központi Kereskedelmi és Iparbank R.-T. finanszírozza s természetesen úgy ez a bank, mint a cég úgy tünteti föl, mint valami fényes vállalkozást, mert ennek révén a Lichtig és Spitz cég állítólag monopolizálni fogja a parkettához való léczek forgalmát. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert ámbár tény az, hogy az Európában fölhasznált parketták nyersanyagát elenyészően kevés kivétellel Magyarországon és Szlavoniában produkálják, nagyon sok belföldi fatermelő van, aki az itt számba jövő nyersanyagát nem kötötte le, de meg alig van parkettagyár, amelynek a jövő évi szükséglete már fedezve nem volna, sőt sokan már 1910-re is el vannak látva. Tekintve, hogy az építkezés pangása miatt a parketta-fogyasztás minimális, könnyen meg lehet, hogy a Lichtig és Spitz cég és a Központi Kereskedelmi és Iparbank a briliánsnak hirdetett üzletre majd ráfizetnek, mert nem tudnak majd a nagy árutömegeken tudni. Ez azonban eddig s ebben a formában csak a bank részvényneinek belügye lenne. Van azonban az éremnek más oldala is, amelylyel foglalkozni kell, mert egy beteges közgazdasági jelenség típusát képviseli. Az említett banknak van ugyanis 5 millió korona alaptőkéje. Elég csinos összeg arra, hogy vele raczionális banküzleleteket folytathasson egy kisebb bankvállalat. Nem elég azonban arra, hogy 10-20 millió ipari üzleteket finanszírozzon. A banknak olyan előkelő, közgazdasági és társadalmi életünkben nagy tekintélynek és tisztelgetésnek örvendő vezetői vannak, hogy a pénzpiac és az illetékes körök teljes bizalma kíséri őket minden banküzletükben, mert kiváló szakértelmük biztosítékot nyújt azok realis lebonyolítására. Hanem csak addig, míg a bank üzletköre nem lépi át a természetes határokat. De akkor, mikor 10-15 mil-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székazorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-8 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér

liós ipar
zét —
legelés
alapot,
doljunk
de im
erején
annak,
Központi
szellemi
reskdel
csak a t
rájuk a
Ipar és

Főle
nyí Igm
központi
ügyelőt
tisztikai
sági gy
dasági s
kender-
és végül
kender-
osztályb
vezte ki

A g
vel szil
Ameriká
ami az e
Nálunk
kedve a
mint 70
tekintett
állott be
olcsóbak
zab vált
igen lan
jelentette
korolt na
geri 7.2
malmok
de a szil
lom ism
pokban a
árfolyam

Buza ok
Rozs uj
Zab okt
Tengeri
Tengeri

A k
Délma
Auspi
Magyar
alatt uj
llo koron
Társa
leszta
vitelt. A
Auspi
G-t (e
továbbá
Klein Al
felügyel
Móricz,
Henrik é

Egye
nek ötve
házban t
nizsterné
ték őket,
kiállítás
ipar fejle
falusy L
kötelessé
son is m
völlétele
gondosko
tályának
dótségg
fel és m
ségét.

Uj sz
félegyház
gedtől Kl
mélyszál
délután 2
délután 4

Új ipari üzletek kötik le majd a bank minden pénzét — még erején felül is: akkor a reális üzleti mérlegelés alapján többé nem nyújthatják azt a bizalmi alapot, ami eddig annyi sikerhez juttatta őket. Gondoljunk csak a néhai Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank sorsára, melyet szintén a hasonló, erején felül való ipari vállalkozás tett tönkre, dacára annak, hogy sokszorosan nagyobb tőkéje volt, mint a Központi Banknak. Azzal a nagy szakértelemmel és szellemi tőkével, melylyel a Központi Ipar és Kereskedelmi Bank vezetői rendelkeznek, maradjanak csak a tulajdonképpeni bank üzlet mellett: ott vár rájuk a teljes gazdasági siker, máskülönben a Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank sorsára jutnak.

Földművelésügyi miniszteri kinevezések. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Bartók Géza központi szolgálattételre berendelt állattenyésztési felügyelőt a VII. fizetési osztályba mezőgazdasági statisztikai felügyelővé nevezte ki, Havas Géza gazdasági gyakornokot a IX. fizetési osztályba m. kir. gazdasági szaktanárrá nevezte ki és szolgálattételre a kender- és lentermelési szakintézetbe osztotta be és végül Csókás Gyula kir. segédvegyészt a m. kir. kender- és lentermelési szakintézetbe a IX. fizetési osztályba adjunktusi minőségben kir. vegyészszé nevezte ki.

A gabonatözsde. A külföldi tözsdéken valamivel szilárdabb az irány. Az utolsó termésjelentés Amerikában néhány százalék rosszabbodást hozott, ami az európai tözsdékre csak némi hatást gyakorolt. Nálunk a malmok ez időtájt szokatlan, nagy vételkedve adtámszt a magasabb áraknak. Ma is több mint 70 ezer mázsa buza talált vevőre és az árak — tekintettel arra, hogy az egész országban csapadék állott be — mindössze csak 10—15 fillérrel voltak olcsóbbak. Rozs és tengeri 5—10 fillérrel gyengült, zab változatlan maradt. A határidőpiacon kezdetben igen lanyha volt a hangulat. Mindenfelől bő esőzést jelentettek, ami első sorban az új tengeri árára gyakorolt nagy nyomást. Októberi buza 11.25-ön, új tengeri 7.20-on indult, a forgalom folyamán aztán a malmok erős vásárlásai folytán megszilárdult ugyan, de a szilárdulás nem tarthatta magát és a déli forgalom ismét bágyadt irányban folyt le. Az utóbbi napokban a határidőpiacon 1 óra 30 perczkor záródott árfolyamkülönbséteket ez a táblázat mutatja:

	különb.	+ több				
		keveseb.	jul. 9-éhez.			
	keveseb.	jul. 9-éhez.				
Buza okt.	11.10	11.17	11.30	11.35	11.28	— .07
Rozs új okt.	9.19	9.29	9.55	9.52	9.47	— .05
Zab okt.	8.49	8.45	8.46	8.43	8.38	— .05
Tengeri jul.	7.12	7.17	7.37	7.39	7.24	— .15
Tengeri máj.	7.04	7.13	7.36	7.35	7.15	— .20

A kereskedelmi bank új textilipari alapítása. Délmagyarországi Textilipari R.-T. Auspitz és Társa czimmet tegnap a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank helyiségében és egisz alatt új textilipari részvénytársaság alakult egy millió korona alaptőkével, amely átveszi az Auspitz és Társa lugosi textilgyárait s azokat tovább fejlesztve biztosítja a délvidék piacát és a balkáni kivitelt. A társaság igazgatóságába megválasztották Auspitz Vilmost, Glintz Gáspárt, Guggenheim-Loria G.-t (e két utóbbi a svájci Bankverein tanácsosa), továbbá báró Radvánszky Antalt, Maishier Pétert, Klein Alfrédet (Lugos), Verdach Ignácot (Lugos). A felügyelő-bizottságba megválasztottak: dr. László Móríc, Rieger Ferdinánd, Willner Mihály, Recht Henrik és Kores Dávid.

Egyenruha-kiállítás. Az egyenruhászabók körének ötven tagu küldöttsége ma délelőtt a képviselőházban tisztelegtt Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszternél és Bolgár Ferencz államtitkárnál s felkérték őket, hogy az e hó 18-án megnyitandó egyenruha-kiállításon, amely hivatva lesz a magyar egyenruha-ipar fejlettségéről tanuskodni, jelenjenek meg. Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kijelentette, hogy kötelességének fogja ismerni, hogy már a megnyitáson is megjelenjen. Bolgár Ferencz államtitkár távollétével mentette ki magát, de kijelentette, hogy gondoskodni fog, hogy a minisztérium egyenruha osztályának a vezetője a kiállításon megjelenjen. A küldöttség holnap Sztérenyi József államtitkárt keresi fel és megkéri, hogy vállalja el a kiállítás védnökségét.

Új személyszállító tehervonat Szegedtől Kiskunfélegyházáig. Folyó évi július hó 15-től kezdve Szegedtől Kiskunfélegyházáig egy gyorstehervonat személyszállítással fog közlekedni. E vonat Szegedről délután 2 óra 15 perczkor indul és Kiskunfélegyházára délután 4 óra 44 perczkor érkezik.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

És kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinek ájtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM

speziális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelet
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

TÖZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

A gabonatözsdekről szóló tudósításunk a közgazdasági rovatban van.

A készáru piacon elkelt:

Buza.	Tiszavidéki:	200 mm. 80 kg.	24.50 korona,
100 mm. 79 kg.	24.50 korona,	300 mm. 79.5 kg.	24.50 korona,
500 mm. 79 kg.	23.80 korona,	felső, új, aug. száll.,	4000 mm. 78 kg.
24.30 korona,	új, jul. száll.,	400 mm. 78.2 kg.	25.60 korona,
250 mm. 78 kg.	25.30 korona,	500 mm. 78 kg.	24.20 korona,
új, jul. száll.,	-00 mm. 78 kg.	25.30 korona,	200 mm. 77 kg.
25.30 korona,	200 mm. 77 kg.	25.10 korona,	100 mm. 77 kg.
25.10 korona,	300 mm. 76.3 kg.	23.50 korona,	felső,
300 mm. 76.4 kg.	23.50 korona,	felső, 450 mm. 76.8 kg.	23.50 korona,
felső, 3000 mm. 76 kg.	25.20 korona,	100 mm. 76 kg.	24.80 korona,
800 mm. 75 kg.	24.40 korona,	100 mm. 74.5 kg.	24.60 korona,
150 mm. 75.5 kg.	24.60 korona,	350 mm. 76 kg.	24.60 korona.
H.-M.-Vásárhelyi:	1000 mm. 799 kg.	25.80 korona.	Pestvidéki:
500 mm. 79 kg.	24.10 korona,	új, száll.,	1500 mm. 77 kg.
24.80 korona.	Bácskai:	100 mm. 77 kg.	24.90 korona.
Bánsági:	1000 mm. 80 kg.	24.40 korona,	új, jul. száll.,
600 mm. 79 kg.	24.55 korona,	új, jul. száll.,	1600 mm. 78 kg.
24.15 korona,	új, jul. száll.,	500 mm. 78 kg.	24.10 korona,
új, jul. száll.	Bécskeréki:	20000 mm. 78 kg.	23.75 korona,
új, aug. száll.	T.-Becsei:	2000 mm. 79.5 kg.	24.45 korona,
új, aug. száll.,	5000 mm. 78 kg.	24.20 korona,	új, aug. száll.
T.-Bánsági:	1000 mm. 80 kg.	24.60 korona,	új, jul. száll.,
1000 mm. 80 kg.	24.40 korona,	új, jul. száll.	Tengeri.
Tiszavidéki:	2000 mm. 78 kg.	24.10 korona,	felső, új, jul. száll.
Az árak 100 kg.-kint	koronákban értendők.		

A készáru jegyzése a mai tözsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	23.80-24.20	78	24.80-25.20
"	75	24.10-24.50	79	24.80-25.40
"	76	24.30-24.70	80	—
"	77	24.50-25.00	81	—
Fejérmegyei	74	23.50-23.90	77	24.00-24.50
"	75	23.80-24.20	78	24.50-24.90
"	76	24.00-24.40	79	24.70-24.10
Pestvidéki	74	23.60-24.00	78	24.60-25.00
"	75	23.90-24.30	79	24.60-25.20
"	76	24.10-24.50	80	—
"	77	24.30-24.80	81	—
Bánsági	74	23.70-24.10	78	—
"	75	24.00-24.40	79	—
"	76	24.20-24.60	80	—
"	77	24.40-24.90	81	—
Bácska	74	24.90-24.30	76	24.50-24.90
"	75	24.00-24.50	77	24.70-25.20
Rozs I.-rendű új	—	—	—	19.90-20.10
" középműőségű új	—	—	—	19.70-19.90
Arpa a takarmány I.-rendű	—	—	—	14.90-15.20
" II.-rendű	—	—	—	14.50-14.90
Köles	—	—	—	11 - 12 -
Zab I.-rendű	—	—	—	17.10-17.30
" II.-rendű	—	—	—	16.50-16.90
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.90-15.10
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

Budapesti gabonaforgalom.

1908. július 8-tól július 8-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	7453	—
Rozs	1668	—
Arpa	316	—
Zab	640	7059
Tengeri	4006	1549
Liszt	—	10182
Korpa	—	2071

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előtördelt kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.26, 11.25, 11.39, 11.25, 11.35, 11.22.
Rozs 1908. októberre 8.46, 8.42, 8.60, 8.55,
Zab 1908. októberre 8.36, 8.40, 8.38, 8.42, 8.37.
Tengeri júliusra 7.38, 7.32,
Tengeri 1909 májusra 7.25, 7.17, 7.28, 7.21, 7.26, 7.15.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.28 - 11.29
októberi rozs	9.47 - 9.48
októberi zab	8.38 - 8.39
júliusi tengeri	7.24 - 7.25
1909 májusi tengeri	7.15 - 7.16

Értéktözsde.

A mai tözsdén szilárd volt az irányzat, de ez a szilárdság a nagyfokú üzletlenség miatt alig juthatott kifejezésre. Üzlet csak a Magyar hitel és az Államvasuti részvényekben volt. A helyi piacon a Magyar országos központi takarékpénztár, a Magyar kereskedelmi részvények, a Hadfelszerelési és a Városi vasut részvényekben volt üzlet. Más érték nem is volt forgalomban. A járadékpiac is teljesen üzletlenség volt. A külföldi valuták valamivel gyengébb árfolyamokat jegyeznek. Az osztrák hitel 619.75-ről 620-ra javult, aztán 619.50-re gyöngült, a Magyar hitel 739 és 739.25 között és Államvasut 696.50 és 696 között ingadozott. Forgalomba került továbbá: Leszámitoló-bank 468.50 koronán, Jelzálog 429.50-429, Rimamurányi 553.50, Városi villamos vasut 261, Hazai bank 272.25, Salgótarjáni 568, Kereskedelmi r.-t. 569 koronán.

Előzőzsde.

Előzőzsde üzletlenség.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 619.75-520.—, Magyar hitelrészvény 739.50. Osztrák-magyar államvasut 696.—-696.50. Jelzálogbank 429.50.

Déli tözsde.

Déli tözsde tartózkodó.
Kötött: Osztrák hitelrészvény 619.75-620.—, Magyar hitelrészvény 738.75 739.50. Osztrák-magyar államvasut 695.75-696.75. Rimamurányi vasut 553.—. Magyar leszámitoló-bank 468.50. Jelzálogbank 429.75-430.—. Városi villamos vasut 260.50-262.—. Hazai bank 272.10 272.50. Központi takp 1620.—. Kerámiai gyár r. t. 215.— Salgótarjáni köszénbánya r. t. 568.—-571.—. Magyar hadfelszerelési gyár r. t. 224.-226.—.

Utózőzsde.

Az utózőzsde csekély forgalom mellett nyugodt irányzattal folyt le. Kötött: Osztrák hitelrészvény 618.75-619.50. Magyar hitelrészvény 738.76. Államvasut 697.25-697.—. Haza bank 272.50. Városi villamos 260.50. Hazai bank 272.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, július 10. (Az Egyetértés eredeti távirata). Az emelkedő irányzat ma megállapodott, sőt még valamivel nyugodtabb lett. Az északamerikai piacokról magasabb árjegyzéseket jelentettek, aminek az volt az oka, hogy Argentínából kevesebb volt a buzaexport, aminek hatását a budapesti tözsde nyugodt magatartása ellensúlyozta. Az itteni piacon buza, tengeri és zab 5, rozs 5-10 fillérrel lett olcsóbb, de a konzum nem mutatott vásárlási kedvet és csak elvétve fordult elő néhány kötés régi buzában, míg rozsban csak új áru került eladásra. Az argentinai buzakivitel fényleg csak 42.000 tonnát tett ki, holott a múlt héten 59.000 tonnára rugott.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 13.10-13.50 korona, mooni —, — korona, tótfelvidéki 12.75 13.20 kor., délvasuti 12.65-13.15 korona, marcheldi 12.60 12.90.

Új-rozs: tótfelvidéki 10.25-10.50 korona, csepeli 10.20 10.45 kor., pestmegyei 10.35-10.60, déli vasut 10.20 10.40 korona, különféle magyar 10.20-10.40 kor., osztrák 10.25-10.50 korona.

Arpa: morvaországi 7.25-7.50 kor., marcheldi —, — kor., bécsvidéki —, — kor., tótfelvidéki —, — kor., csepeli —, — kor., győri —, — kor., déli vasuti —, — kor., tiszavidéki —, — korona.

Magyar tengeri: régi 7.75 7.95, új —, — kor., —, — kor., cinquantin 8.20-8.65, új —, — kor.

Magyar zab: selejtes —, — kor., közepes 8.75 9.10 korona, elsőrendű 9.—9.25 kor., válogatott 9.15 9.40 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.50 8.80 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, július 10. Minthogy az államotitási ügy állását kedvezőbben fogják fel, államvasuti részvényekben és ezenfelül a két Észak-nyugati vasuti részvényben élénkebb volt a forgalom. Alpési bányarészvények

külföldi jelentésekre emelkedtek. A többi értékekben nyugodt volt a forgalom, de az irányzat az előtözsde zárlatáig barátságos maradt. Csak közvetlenül zárlat előtt vált az üzleti csend érezhetőbbé és a spekuláció vezető értékei ennek nyomasztó hatása alatt teljes árfolyamemelkedésüket nem tudták megtartani. A korlátártekégek forgalma csekély volt. Prágai vasmű-részvények és 3 százalékos déli vasuti elsőbbségi kötvények kissé emelkedtek. Járadékokban és valutákban nem volt forgalom. A déli tőzsdén államvasuti és elbavölgyi részvények, valamint alpesi bányarészvények tovább emelkedtek. A többi értékek nyugodtak voltak. Később a kulissza vezető értékei általános üzleti csendben árfolyamukat megtartották. Berlinből a bányártekégek nyugodt irányzatát jelentik.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitellr. 619.50. Magyar hitellr. 738.—, Länderbank —, Államvasut 696.25 —, Elbavölgyi vasut 450.—, Déli vasut 119.50 —, Alpesi bányarésztársulat 669.50. Rimamurányi 553.—, Májusi járadék 96.85, Magyar koronajár. 92.95 Orosz érték 95.80 Török sorsjegy 187.50, Német márka 117.60.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 619.—, Magyar hitel 738.—, Länderbank 438.50. Unio-bank 538.—, Államvasut 697.25, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 119.50, Gözhajó —, Alpesi bányarészvény 670.—, Májusi járadék 96.85, Magyar koronajár. 92.95, Török sorsjegy 187.50, Német márka 117.60, Elbavölgyi vasut 452.—, Rimamurányi 553.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpái petroleum —.

Bécs, július 10. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.—, 1860-as sorsjegy 152.—, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák bankrészvény 295.50, Bécsi Bankverein 517.75 Osztrák-magyar bank 1750.—, Déli vasut 117.50 Dunagözhajózási társ. 998.—, Dohány rész. 42.78 Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.61 Osztr. Lloyd 402.—, 4.2 sz. ezüst. jár 96.80—95.—, Osztr. koronajár. 96.95, 1864-es sorsjegy 261.—, Osztrák hitelintézeti részvény 618.50, Union-Bank 538.25, Osztrák Länderbank 438.—, Osztrák-magyar államvasut 696.75, Elbavölgyi vasut 451.50, Alpesi részvény 668.50, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 239.75, Lipótkohó 437.—, Töröksorsjegy 187.40. Nyugodt.

Bécs, július 10. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.15, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.25, Magyar hitelbank részvény 737.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 466.—, Rimamurányi 553.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 401.—, Magyar koronajár. 92.95, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 183.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelz. álogbank 428.—, Magyar keresk. bank 33.08.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, július 10. (Tőzsdei jelentés.) A mai tőzsde irányzata általánosságban az elmúlt napokéival szemben némileg gyengülésre hajlott, ami azonban alig gyakorolt hatást a piacra. A járdékok hasznát látták az újból tapasztalt pénzhiányok és megtarthatták árfolyamukat. Amerikai vasutak kezdetben emelkedés után ismét alábbszállottak, míg osztrák vasutak egyenletlen irányzatot követtek. Bányártekégek kezdetben pótolták tegnapi veszteségeiket, a további folyamatban ismét gyengültek, mert a felfelé irányuló mozgalom különösen a bankpiacon ismét jobban lépett előtérbe. Gözhajós részvények majdnem változatlan irányzatot követtek. A készpénzpiac ipar-értékei többnyire gyengébbek voltak. Napi pénz 3%, magánleszámítolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék —, osztrák hitelrészvény 194.—, Déli vasut 22.60, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcson 78.30, Disconto Commandit 171.30, Dinamit-truszt —, Harpeni 197.90, Unifikált török járadék 95.80, 4-2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 93.50, Magyar koronajár. —, Osztrák-magyar államvasut 148.50, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék 104.40, Alt. villamossági Edison 219.70, Gelsenkircheni 217.90, Laurakohó 204.20. Javult.

Frankfurt, (Zárlat.) július 10. 4-2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák arany-

járdék 98.55, 4 százalékos magyar aranyjárdék 93.35, Osztrák hitelintézeti részvény 134.50, Osztrák-magyar államvasut 148.75, Czaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.77, Bécsi Bankverein 199.80, Villamos részvény 143.—, 3 százalékos magyar aranykölcson 78.—, 4-2 százalékos ezüstjárdék 99.05, Osztrák koronajár. 96.80, Magyar koronajár. 92.85, Osztrák-magyar bank 127.70, Déli vasut részvény 22.60, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 879.83, Párisi váltóár 811.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) július 10. 4-2 százalékos ezüstjárdék 98.70, 1860. sorsjegy 151.50, Déli vasut 22.60, 4 százalékos aranyjárdék 98.10, Osztrák hitelrészvény 193.90, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.15. Nyugodt.

London, július 10. Angol consol 87 1/2.

Páris, július 10. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.65, Osztr. aranyjárdék 99.—, Magyar aranyjárdék 93.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 500.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 299.—, 5 százalékos marokkói járadék 505.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson 96.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.00, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.50, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 509.—, 4 sz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.20, 4 százalékos unifikált török jár. 97.05, Török sorsjegy 179.—, Török dohányrészvénye —, Osztrák föld-hitelintézeti 11.11, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelz. álogbank 453.—, Banque de Paris 1444, Banque Ottomane 710.—, Osztr. magyar államvasut 740.—, Déli vasut 122.—, Meridional vasut, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 536.—, Rio Tinto 16.20, Sucrerie d'Egypte 26.—, Tula 234.—, Thomson Houston —, Urikányi köcsén 149, Chartered 19.75, De Beers 260.50, East Rand 101.—, Jagersfontein 86.25, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 49.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.87, Váltó német piacokra (rövid) 123.25, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) pari, Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 1 1/2.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1908. július 10-én.

Kajszinbarackból a hozatalok igen tekintélyesek és az árak ennek folytán csökkenést mutatnak. Meggy iránt kisebb az érdeklődés. Burgonya tartott. Vaj változatlan. Tojás némileg lanyhult.

Mai árak.

Husneműek: Helybeli marhahús hátulja 116—150 K, eleje 104—120 K, vidéki borjú, bőrben hosszan mérve sulylevonás nélkül 72—80 K helybeli borjúhús 82—1—K, sertéshus szalonnával 134—136 K, lehozott sertés 150—152 K, szalonna friss 130—132 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 128—132 K, olvasztani való 120—124 K, hár 144—148 K, sertésszír 134—136 K, mind métermázsánként. Füstölthús (vidéki) kg.-ja 140—160 K, hazai sonka 1.80—2.—K, szalámi magyar 3.20—3.80 K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vaa: Öz 160—1.80 K, szarvas 80—1—K, dämvd —, vaddisznó —, K kg.-ként egészben, nyul nagy —, K, nyul süldő —, K, fogoly —, K, fácán —, K szalonna —, K, darabonként. Fenyvesmadár kötegye —.

Baromfifélék: Elő rántani való csirke 140—2—K, sütni való 2.40—3.—K, kacsa sovány 3.40—4.—K, kacsa hizott 4.—5.—K, liba fiatal 4.—8.—K, lud hizott 12.—16.—K, tyúk 3.40—4.40 K pulyka —, K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 140.—160 K, hizott ruca 150.—160 K, hizott pulyka —, K, levestyúk 1.20—1.40 K kg.-ként, Pulárd 1.80 2. darabonként.

Tejtermékek: Tevaj (centrifugált) l. 2.10—2.40 K, II. 2.—2.10 K, főzővaj (köpült) 1.30—1.60 K, tehéntúró 10—24 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségek: Burgonya (vagonáru) sárga —, K, rózsá ujj 6.—8.—K, teher 4.80—5.50 K, kifli —, K, sárgarépa 3.—8.—K, petrezselyem 3.—8.—K, vöröshagyma makói 18.—19.—K, közönséges hazai 10.—14.—K, fokhagyma 22.—24.—K, káposzta 10—24 K 100 kg.-ként. Burgonya, új 10.—12.—K, kalarábé 2.—2.20 fill, spárga solo K, közép —, K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes —, K, kifejtett —, K, zöldborsó hüvelves —, 28.—K, kifejtett —, K

Gyümölcsfélék: Szőlő —, fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) —, K, másodrendű —, K, harmadrendű apró áru —, K. Körte elsőrendű 30—60—K, másodrendű 20—30 K, dió I. 40—60 K, II. 30—40 K Paradicsom 10.—12.—K 100 kg.-ként. Uborka salátának 2—4 K, savanyítani 1—2 K 100 darabonként.

Vegyesárak: Méz —.80—1.—K kilogrammonként.

Tojás: bácskai 78—80 K, erdélyi apróbb áru 77—78 K.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, július 10. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 479 darab sertés, 15 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1250 darab sertés, 36 darab süldő, — darab malacz, összesen 1729 darab sertés, 51 darab süldő — darab malacz. Eladott 1201 darab sertés, 42 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 528 drb sertés, 9 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 102—107 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillér, életsulylevonással 130—134 fillér; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 129—138 fillér, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 130—138 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —, könnyű 140—300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással — 138 fillér. Belföldi süldő 92—110 fillér, horvát süldő — fillér. Malacz — fillér. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Értéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 10-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 127—129 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 129—131 fillér. Könnyű (páronként 250 kg.-ig) 133—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg felüli sulyban) — fillér, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillér.

Sertésleltészm 1908. évi július 8. napján volt készlet 38528 drb., 1908. július hó 9-én felhajtott 237 darab, 1908. július 9-én elszállított 439 darab, 1908 július 10. napjára maradt készletben 38326 drb. A hizott sertésleltészm irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—89.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szárazsavfürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. n. 8—11-ig, c. n. 2—6-ig.
Bevétel és sz. napon át — kívánatra proreklam.

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzásbék (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véreredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagszerebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr-bajok. Bőrvizketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyeres csomók.

Fodrászoknál az urak

miért követelik, hogy borotválkozás után valódi DIANA-SÓSBORSZESZ-szel fecskendezék arcukat, vagy fejbőrüket bedörzsöljék, vagy hajukat megnedvesítsék?

1. Mert mindenkinek többé-kevésbé ég az arca a borotválkozástól, ami rögtön elmúlik, sőt lehűti a tüzeségét a bőrnek, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel bespricceltetjük.
2. Mert nagyon gyakori, hogy borbélyoknál bőrbetegséget kapunk, ami teljesen ki van zárva, ha borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel fecskendeztetjük arcunkat.
3. Mert nem kaphat senki pattanást, ha arcát vagy nyakát borotválkozás után Diana-sósborszesz-szel beteccskendeztetli.
4. Mert hajhullása vagy korpa képződése nem lesz, ha fodrásza Diana-sósborszeszt használ.
5. Mert a haj őszülése megakadályozható, ha Diana-sósborszesz-szel dörzsöli haját.
6. Mert kopaszfejú egyéneknek is erősíti hathatósan a fejbőrt és roppant kellemesen hűsíti az egész fejet, miáltal az embert frissíti.
7. Mert meleg napokon a Diana-sósborszesz fejbédörzölés új munkakedvet önt a kifáradt egyéneknek.

A Dianarsósborszesz bevásárlásánál csak arra kell vigyázni, hogy minden üveg sárga burkolatu papirban van forgalomban, amely papíron kívül látható már e két szó:

DIANA-sósborszesz.

Postán szétküldi az egyedüli készítő:

Erényi Béla

DIANA-gyógyszertára

Budapest Károly-körút 5. sz.

Egy eredeti üveg ára 20 k.

IDŐJÁRAS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. július 10-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő tegnap délután hirtelenül változókéony jelleget öltött és — többnyire zivatar kíséretében — mindentűt fordult elő csapadék, melynek mennyisége számos helyen, leginkább keleten, a 10- és itt-ott a 20 mm.-t is meghaladta. A hőmérséklet egyelőre lényegtelenül változott; a maximum: Eszéken meg Orsován 34 C° és a minimum: Tátrafüreden meg Arvaváralján 8 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

Még hőstüledés és inkább csak keleten eső, vagy zivatar várható.

Allomás	Hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet 24 óráig
				max.	min.	
A-Szalonta	53.4	W	5	18	25	13
Ungvár	57.7	W	1	10	29	13
Kőszeg	57.2	WNW	1	4	20	13
Kőszeg	59.3	SW	4	8	26	13
Budapest	61.5	W	2	0	26	13
Budapest	61.1	NW	2	0	28	13
Budapest	63.0	W	1	4	26	13
Kőszeg	62.5	W	4	8	25	13
Pács	63.9	SW	2	1	29	13
Kőszeg	64.0	W	1	0	29	13
Budapest	64.4	W	1	0	26	13
Szeged	61.5	N	3	2	26	13
Debrecen	62.7	W	3	2	29	13
Nagyvárad	59.6	NW	4	0	28	13
Kolozsvár	59.3	W	2	1	26	13
Vasváryszék	59.4	W	2	2	27	13
Szalmon	—	W	4	1	27	13
Arvaváralja	10.4	SSW	1	3	18	13
Szolnok	11.5	W	3	3	20	13
Komárom	17.0	NW	3	1	28	13
Magyaróvár	16.0	W	3	2	27	13
Sopron	16.4	W	1	3	24	13
Békés	17.0	W	1	0	34	13
Órmeny	21.1	W	1	3	26	13
Doboz	15.7	W	3	2	27	13
Körmend	16.8	NW	2	1	30	13
Órsháza	15.4	W	5	0	19	13
Arad	19.8	W	4	0	31	13
Sombolya	17.1	SW	2	1	31	13
Vasvár	—	—	—	—	—	—
Orsova	18.7	W	3	3	34	13

VIZÁLLÁS.

móter	móter		móter	móter	
	Jul. 10.	Jul. 9.		Jul. 10.	Jul. 9.
Inn	1.78	1.88	Djva	0.02	0.04
Duna	1.87	1.99	M.-Szeged	0.12	0.20
Linz	0.68	0.80	Tekoháza	0.64	0.68
Bécs	0.83	0.71	V.-Namény	0.28	0.40
Pozsony	1.00	1.07	Tokaj	0.38	0.58
Komárom	2.03	2.10	Tiszafüred	0.52	0.49
Budapest	1.48	1.60	Szolnok	1.18	1.18
Paks	1.00	1.05	Csongrád	0.62	0.67
Mohács	1.87	1.91	Szeged	0.24	0.10
Gömbös	2.48	2.57	T.-Becse	1.33	—
Újvidék	1.71	1.81	Titel	0.19	1.03
Pancsova	0.71	0.77	Hód	0.75	0.63
Orsova	1.46	1.50	Bárta	0.25	0.21
Norváralja	0.07	0.10	Ladmóc	1.23	1.25
Zsolna	0.31	0.26	Zsolna	0.15	0.17
Trenčín	0.16	0.15	Sajó	0.18	0.24
Bzerod	0.52	0.50	Berejtő	0.26	0.15
Szt.-Gothárd	0.45	0.46	B.-Ufalu	0.51	0.41
Sárvár	0.08	0.18	Kőrös	0.32	0.34
Győr	1.75	1.78	N.-Várud	0.17	0.17
Varnsd	1.55	1.61	Belényes	0.36	0.36
Zákány	0.21	0.15	Tonka	0.26	0.25
Bárcs	0.96	0.86	Gurshono	0.62	0.62
Eszék	1.14	1.19	Borosjenő	0.38	0.52
M.-Szerdah.	0.48	0.48	Békés	0.54	0.58
Zágráb	0.16	0.16	Gyoma	0.40	0.46
Szászok	0.88	0.87	Gy.-Fehérvár	0.08	—
Mitrovicza	1.04	1.02	Branyicska	0.00	—
Décs	0.49	0.52	Soborsin	0.00	—
Szatmár	0.05	0.03	Arad	1.88	1.88
N.-Máltény	0.00	0.44	Makó	0.34	0.33
Latorca	0.12	0.10	K.-Kostély	0.20	0.20
Laborca	0.85	0.25	Béga	0.49	0.38
Homonna	0.85	0.25	Kiszító	1.00	0.82
Ung	0.00	—	Temesvár	1.00	0.82
Ércszék	0.00	—	Becskepek	0.90	0.84

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A földmivélségi miniszter Bartók Géza központi szolgálatára berendelt állattenyésztési felügyelőt a VII. fizetési osztályba mezőgazdasági statisztikai felügyelővé, Csókás Gyula kir. segédvegyészt a kender- és lentermelési szakintézetbe a IX. fizetési osztályba adjunktusi minőségben vegyészszé, Havas Géza gazdasági gyakornokot a IX. fizetési osztályba gazdasági szaktanárrá, végül Gaffron Herman báró statisztikai irodasegéd-tisztet statisztikai irodatiszté a X. fizetési osztályba; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Magyar Miklós budapesti fővármivatali főellenőrt pénzügyi tanácsossá és osztályvezető főellenőrré, továbbá Huszár Lajos, Faller János, Klimes Ferencz és Zsvikovic János budapesti fővármivatali főtiszteteket főellenőrökké, Rózsa Dezső I. aljegyzőt pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevő-séghez, Skriecz Antal és Oreskovic Lipót bányakapitánysági tiszteteket főtisztékké, Pösch Pál és Pösch Lipót bányakapitánysági altiszteteket tisztékké, az országos kataszteri felmérésnél Bihar László felmérés-i növendéket a XI. fizetési osztály 3. fokozatába való sorolással, kataszt. mérnökségéddé nevezte ki. Pályázatok. A székegyvárbelyi pénzügyigazgatóságához hivatalszolgái állásra 8 hét; — a nagyváradai posta- és táviratigazgatóságához a szatmárnémeti Vetésen postai ügynöki állásra, Sárosvármegye főispánjához (Eperjes) az alispáni hivatalban

irnoki állásra, a soproni törvényszék elnökéhez a kismartoni járásbírósnál irnoki állásra, a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságához számtisztai állásra 4 hét; — Ujvidék sz. kir. város polgármesteréhez több rendőri állásra 10 nap; — a soproni törvényszék elnökéhez törvényszéki bírói állásra, a szatmárnémeti törvényszék elnökéhez jegyzői állásra, a nagybecskereki pénzügyigazgatóságához pénzügyi segéd-titkári állásra, a szabadkai törvényszék elnökéhez bírói állásra két hét alatt lehet benyújtani a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: FAJOR MÁTYÁS

Budapest Környékén Családházakat

Építő Egyesület Mint Szövetkezet.

Meghívó

az 1908. évi szeptember 26-án d. e. 1/2 10 órakor a József főherceg szálló (VIII., Baross-tér) nagytermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

TÁRGY:

1. Az igazgatóság jelentése a vízmű-építésről.
2. Határozat az igazgatóság kiegészítéséről.
3. Indítványok.

A t. tagokat felkérjük, hogy tagsági könyvecskéjüket okvetlenül magukkal hozni sziveskedjenek.

Az igazgatóság.

BUTOR

Kiállítás.

A n. é. közönség érdekében áll, hogy a

Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt levő

Magyar Butoripar Társaság

óriási választéku raktárát megtekintse, hol a legdivatosabb egyszerű minőségűtől a legfinomabb izlésű butorok u. m. palisander, mahagoni, cseresznye madárjavor stb. divatos fából barmulatos olcsó árban jóállás mellett árusítunk miről a n. é. vevő-közönség meggyőződést szerezhet.

Varga Mihály és Társai Magyar Butoripar Társaság.

IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. Kigvő-tér sarok

Most jelent meg!

AZ ARANY POLGÁR

REGENY. Irtá: LOVIK KAROLY.

Ara 3 korona Singer és Wolfner kiadása, Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Magyar királyi államasutak 11,994/908. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államasutak vonalain, illetve műhelyeiben 1909. esetleg 1910. és 1911. évben szükséges lámpabelek és kenőpárnák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati úrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlati tételnél kötelező részletes módoszatokat tartalmazó ajánlati felhívás és alulírott igazgatóság «Anyag- és leltárbeszerzési szakosztály-nál» (Budapest, VI., Andrássy-ut 73. II. em. 43a ajtó-szám alatt) díjtalanul kapható.

Az előirt módon kiállított ivenkint egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok és az ivenkint 30 filléres magyar királyi okmánybéllyel ellátott és aláirt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbbben 1908. évi július hó 30-ának déli 12 órájáig a fent említett szakosztálynál benyújtandók vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borítéka e felirással látandó el:

«Ajánlat 158,994/908. számhoz»

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek egy évi értékének 5%-a legkésőbbben f. évi július hó 29-én déli 12 óráig a magyar királyi államasutak budapesti központi főpénztáránál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélkül vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek az ajánlandó ajánlati felhívás nélkül nyújtatnak be és pályaaajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Budapest, 1908. június hóban.

A magyar királyi államasutak igazgatósága.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

SZÍNHÁZ

Szombaton, 1908. július 11-én.

Fővárosi nyári színház

Városligeti Nyári Színház

A komédiások.

Berta panamája.

Kezdeté fél 8 órakor

Enekes-bóhozat 3 felvonásban, írta Feld Máttyás,

Műsor.

zenéjét szerzette Barna I.

Vasárnap: d. u. A drótéstét.

Kezdeté fél 8 órakor

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

XI ik High Liefe Estély Tom Jack

AMERIKAI-PARK UJ OS-BUDAVÁRA

Havemann Rikárd az állatszelisták királya és a 41 számból álló óriási júliusi új műsor.

PÁLMAIGET' NAGYVENDÉGLŐ ARÉNA-UT 74. SZÁM.

EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérloje.

Wampetics vendéglőjében kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is katonazene

DELI étterem és kávéház CISKOVSKY

TENNIS-RAKET JAVÍTÓ

Mindenütt kapható a legfinomabb Weider tejszín és Zsolna csokoládé Csokoládé dessert bonbonok. Weider Ármin és Béla csokoládé és csukorkagyár ZSOLNA

Panpanin Tomea fagyalt különlegességek gyára Budapest, VII., Tökölly-ut 46. sz.

IFJ. SCHULLER FERENCZ VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal HATSCHKEK

Magyar királyi államvasutak. Zágrábi üzletvezetősége.

Pályázati hirdetés. A magyar királyi államvasutak Körös-Krizevci állomásán az állomás-vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati pályázatot hirdetünk.

A bérlet 1908. év szeptember hó 1-én kezdődik és tart ezen időponttól számított 5 éven át vagyis 1913 és augusztus hó 31-ig.

Ezen vendéglő bérlettel jár az I—II. osztályu két étteremben és a III. osztályu váró- és étteremben való étel és ital előállítás jogán kívül a vendéglős részére 2 szobából álló lakás, 1 főző konyha 1 pincze és 1 jégverem használatá.

Az 1 koronás bélyeggel és ajánlat a Körös-Krizevci állomáson levő vendéglő-üzlet bérbevételére 26,464/908. számhoz felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1908. évi július hó 25-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez (üzletvezetőségi palota) posta útján térni velény mellett vagy személyesen nyújtandók be.

Ertékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb, árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékükben fognak számítani.

A magyar királyi államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választhassanak.

Megjegyeztetik még, hogy bérlet az I. és II. osztályu éttermet és a lakásul szolgáló helyiségeket, konyhát és melléképületeket saját költségén tartozik fűteni és világítani, míg a III. oszt. váró és étterem fűtése és világítása felerészben bérbeadó vasut, felerészben pedig bérlet által fog eszközöltetni.

Zágráb, 1908. július hóban.

BUTOR részletfizetésre vagy meghatározott időre szóló árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Liszt István Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kisgyő-ter sarkán) butorraktárában.

Fényképező-gépek és Látesövek részletfizetésre kaphatók Aufrecht és Goldschmied optikai áruházában Budapest, VII. Rákóczi-ut 26. szám. Árjegyzék ingyen!

ITT a tavasz!! elmúlt a tél de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbor!

Magyar-Pipere-Borax Rogátsy-féle

A magyar-pipere-borax eltünteti szeplőt, pörsonyt, atkát mittozott pattanást wáfoltot, a ránczos bőrt bársónysimává, a vöröset vagy nárbarnított bőrt fehérré teszi.

Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1— Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.

Most jelent meg! Kaland és egyéb elbészélések

Ara tízve 4—korona Singer es Wolfner kiadása Budapest, Andrássy-ut 10. Ara kotve 6.—korona

BUTOR EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-ut sarkán) KAPHATÓ EHRENTREU TESTVÉREKNEK

Építő Zsebkönyve Szerkesztették: Lechner Jenő es Varga László Ara bekotve 7.—kor. Singer es Wolfner kiadása Bpest, Andrássy-ut 10

Butor készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készön raktáron a leggyyszerűbb kivittől a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér belyeaben.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 283

Kajszinbaraczkot
válogatott legszebb minőségben 5 kiló 3 korona, megyét nagyszeműt főzésre 250 koronáért szállít Szilágyi M. szőlőtelep tulajdonos Kis-Körös. 28770

Kézimunka
hímzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám. 27903

Zálogcédulákat,
orilliansokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLEG IDOR, Sip-utca 8. 27133

Pótvizsgakra
Pogári, gimnáziumi, kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27808

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatlós Singer varrógép árszékénnyel 5 évi időtartással csak 30 forintért. SINGER A. mügépszéni Budapest, 16. utca: Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvégeztet. Árjegyzék ingyen.

Kajszinbaraczk
kézzel szedett, válogatott fajok befőzésre és lekvárnak, aranyalma, ribizli zöldringlő, zöldbólya, melyik postakosaranként 2.40 kor. Főzelék vegyesen, tök, fejes- és keltkaposzta, vajbab, kalarabé zöldpaprika, ugorka postakosaranként 2.40 korjává szállítja Gyümölcskivitel Csonádrádól.

Kajszinbaraczk
nemespéldányok befőzésre vagy lekvárnak postakosaranként 1 frt. métermázasánként 12 frt-ért, zöldbólya, zöldbólya, aranyalma, ribizke 1 frt., fejeskaposzta keményfejeknek száza 9 frt., zöldbólya 2 frt., kovászos vagy saláta friss ugorka száza 2 frt. postakosaranként. Ugorka, tök, fejes- és keltkaposzta, vajbab, kalarabé, zöldbólya vegyesen vagy egyenként 1.40 frt. Vasúti rendelést csakis előleg beküldéssel szállít Szabó Csonádrádól.

Művészeti kivitelű és polgári
Butorok
választékban kaphatók közpénzből és részletről
Műbutor kereskedelm
Resz-enyársaságnál
BUDAPEST.
Aranykéz-utca 5
és
Váci-utca 9. sz.
Butor-album 1 korona.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Gépészeket
cseplés idejére ugyiszintén gazdasági személyzetet, szakértelem és jószámságot teljes felelősséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Parketagyár
gyönyörűsége ajánlja gyártmányait. 27733

Kolozsvári
jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vissza sikereit biztosítja 8 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tantolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen oskely díjazás. Al. Levélbeli érdeklődésekre ki merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-utca 2.

Szepességi csemegék
BARTA-féle vorosafonya befőttes, málna, szamóca, csipkebogyózt, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmege. Kerjen árjegyzékét.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiválok és teljes értéket kifizetem.
Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST.
Király-utca 9L szám.
Izabella-utca sarkán

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása
hálo-, ebédlo-, szalonuriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-utca 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aranjánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálozobák és garson szobák Szalon börtölök, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzaszönyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kerület-utca 43. Király-utca sarokházban.

BELHURUT,
(hasmenés) gyomorgörcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle PEKETEAFONYA GYÖGYBOR gyógyszereszek és füszereknél 1 üveg ára K 1.60, 5 üvegét 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26971

Kajszinbara zkot
nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cse-resznyt, meggyet, zöldbólyát készmetét 2.30 koronáért szállít Rottmann Hermin szállótelepe Kiskunhalason

Fenyőborovicska
(Juntiporus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes-m. 26973

„Stenográfia“
Ingyenes gyorsirásitanítás, teljesen díjtalan gépirás-oktatás. A Stenográfia országos gabelsberger gyors-és gépiró iskola az előző évek mintájára július elején teljesen díjtalan magyar, német gyorsirási és gépirási tanfolyamokat nyit, hogy a gyorsirászatot a közönség minél nagyobb körében terjedtesse és ismerettesse. Az egyes tanfolyamok okleveles tanárok vezetése alatt állanak. Díjtalan és biztos állásközvetítés. Sokszorosított és másoló iroda. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségében Váci-körút 33. Össze nem tévesztendő más hasonló hangzású írógépiszkolákkal.

A legelőnyösebb részleltetésre
zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzből áron a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csakis
Reményi nagy magyar hangszertelepen.
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-m. 58. szám.

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű
öltöny
vagy **felöltő**
Krausz F. és Tsa
ori szabómester
Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mártékvételi utasítással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

BUTOROK
hálo-, ebédlo-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, irodai berendezések rész- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök salóli angol bérgarnitúrák eladása és vétele.
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268
Kassai-utca sarok.
Magyar kir. államvasutak 166851/908 szám
Pályázati hirdelmény

A magyar kir. államvasutak igazgatósága ezennel nyilvános pályázatot hirdet a jövő 1909. évben, illetőleg 1911. év végéig távirtdai papírszalagból felmerülő szükséglet szállításának biztosítására.
A közlebbi feltételek és részletes módozatok, valamint az ajánlati felhasználandó úrlap a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési A III. szakosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 78. sz. II. em. 44. ajtószám) a hivatalos órák alatt díjmentesen kaphatók.
Az ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott sértetlen borítékban elhelyezett, lepecsételt ajánlatok így felhívással: »Ajánlat a 166851/908 számhoz 1908. évi augusztus 7-én déli 12 óráig az anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, avagy posta útján beküldendők.
Bánatpénz gyanánt az ajánlott távirtdai papírszalag mennyiség egy évi értékének 5 száz öt százaléka készpénzben, vagy állami letétre alkalmas ékpapírban 1908. évi augusztus hó 6-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál leteendő.
Budapest, 1908. július hó
Az igazgatóság.
(Utánnyomással nem díjaztatik.)

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár
Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Kitünő likörök
és rum készíthetők házilag olcsón eszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcse ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnél bérmentve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba

Az 1896. Millineumi
kiállítástól származó nagyon finom 8 ajtós baroque-ebédlő minden elfogadható ártért eladó. Budapest Erzsébet-körút 26. a butorüzletben.

Alkalmi vetel!
Egy nagy parthie játszószalon es uriasztalok, varró és zsurasztalok virágállványok és szervirozó-tárczák nászajándékoknak nagyon alkalmas, minden elfogadható árban eladandó. Nagy választék asztalos és karpitos butorokban Budapest Erzsébet-körút 26. a butorüzletben.

Vadászfégyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Greener-zárú, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsővekel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt Görs Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, egy perzsaszönyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. 49082

INGYEN
bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrát
GUMMI-
halhólyag stb. ról szóló árjegyzékünket.
GUMMI-HALHÓLYAG
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozta
NAKIRA valódi indiai férfi-különlegesség tozattja 12 koroná.
Uterus-Spray
legújabb női különlegesség 12 kor.
PESAR OCLUS
női szer 3-11 kor.
MINTA-GYŰJTEMÉNY
12 db legfinomabb óvszer 4 k.
IRRIGATOR 3 koronától 10 koronáig

INGYEN
küldjük
műlábak
műkezek
támgépek
sérvkötők
stb. ról szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket
universális sérvkötők
gáratlanok kis enyhe nyomással peiotával a legnagyobb sérv is elzárható.
HASKÓTÓK, Gummiharig-nyak stb. mérték szerint készíttetnek.
MÁGYAR ORVOSI MŰSZER-TÁR
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Ponton címre és a város központjára üzemlünk.

Sürgösen eladó!
Egy olasz stíly uriszoba, egy olasz stíly varróterem butorzat és egy fehér lak-kirozott polyaszekrény, ugyiszintén egy szép leány-szoba nagyon olcsón eladó. Budapest Erzsébet-körút 26. a butorüzletben.

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Szeged 28627/908 szám.

Hirdetmény.
A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános versenytergyalást hirdet a Szeged-temesvári vonal 5370/5370 szelvényeiben Zombolya-Gyertyámos állomások közt építendő »Klári« forgalmi kiterő magasépítmenyi munkáinak u. m. a szeged-orsovói vonal szabványa szerinti IV. o. felvételi épület és melléképületei; szabadon álló árnyékszék. 1 drb. kettős altsízi laképület. 4 drb. váltóórház és melléképületei; valamint 2 jelzőbódó létesítésére.
A munka végzésére vonatkozó költségcsúmitás, munkaleírás, pályázati feltételek, ajánlati minta és szerződés tervezet, valamint az építési tervek a szegedi üzletvezetőség építési és pályafentartási osztályában (II. em. ajtó 9.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az építési tervek el nem árusítottak, míg a leírás művelet példányonként a pályázni szándékozók 8 korona befizetésére ellenében szolgáltatattik ki.
Az ajánlatok legkésőbb f. évi július hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség titkárságnál.
»Ajánlat Klári« forgalmi kiterő magasépítmenyi munkáira felirattal ellátott lepecsételt borítékban. Az ajánlat benyújtását megelőző nap, vagyis f. é. július hó 19-én déli 12 óráig mint óvadék 3.000 korona készpénzben, vagy letétre alkalmas értékpapírokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárába befizetendő. A posta útján benyújtott ajánlott levélben térti vevény-nyel adandók fel. Letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.
Az ajánlatok 1 koronás, az ajánlat melléklettel pedig ivenkint 30 filléres bélyeggel látandók el.
Az üzletvezetőség fen-tartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon választathasson.
Szeged, 1908. évi július hó.

Az üzletvezetőség.
INGYEN
DRAGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT
DISZES PASZPARTUVAL 53-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 3 SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISELŐK MINDENÜTT FELVÉTELENEK.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN FÉNYKÉPNAGYÍTÓ és RAFAEL PÉSTÉZETI MŰTEREM BUDAPEST, VII. BOTTENHILLER-utca 46. NYITNUTTEVE az 1908. évi PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DISZKOLEVÉL-KERESZTTEL és ARANY-ÉREMMELEL.